No 42 Woensdag 22 Januari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

EERSTE BLAD

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

Directeur: G. MOLENAAR

N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
UITGEEFSTER:
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

NEDERLANDSCH - INDIE.

De Volksraad, de politieke Toestand en de Financiën.

Het heden verschenen afdeelingsverslag van den Volksraad betreffende de algemeene beschouwingen over de Suppletorie begrooting 1930 is van een zoodanige.... gedegenheid, zullen wij maar zeggen, dat publicatie ook maar van een betrekkelijk klein gedeelte heden onmogelijk zou zijn. Wij doen daarom hier en daar een greep, met de bedoeling op verschillende onderdeelen nader terug te komen.

Een belangrijk deel van het afdeelingsverlag is gewijd aan den politieken toestand, en dan uit den aard der zaak wel aan „het optreden tegen de P.N.I.“ „Zeer vele leden“ betuigden „onverdeelde instemming“ wat aangaat dit optreden, maar verscheidene hunner (het verslag zegt met het meer en meer gebruikelijke germanisme „meerdere hunner“, ofschoon het juist een g e r i n g e r aantal betreft!) zijn daarentegen niet ingenomen met de regeeringsverklaring van den 10den.

Het tweede gedeelte van die verklaring maakt den indruk alsof de regeering zich voor haar optreden zou verontschuldigen — een bezwaar, dat niet alleen in den Volkraad geopperd is, gelijk men weet. Ook waren er leden, die betreurden dat de regeering aan haar optreden geen politieke consequenties heeft verbonden: het is nu toch wel gebleken dat de vertrouwenspolitiek mislukt is, zoo oordeelden zij. Verschillende leden wenschen dat thans een actie tegen de P.N.I. wordt ingezet (en niet alleen tegen de leiders), want, zoo zeggen zij, omdat het nastreven van het doel: „Indië los van Nederland“ i n i e d e r g e v a l ontoelaatbaar is.

Daarover praten de heeren dan nog eenigen tijd: anderen meenen namelijk dat dit t o e l a a t b a a r is, indien dit doel via den weg der evolutie wordt nagestreefd. Wij komen hierop nader terug.

Er komen vervolgens leden aan het woord, die meenen dat thans lichtvaardig is ingegrepen. Dit zijn „sommige leden” — zij gaan zich te buiten aan de enormiteit, vast te stellen, dat in 1926 tijdig werd opgetreden, doch thans zonder voldoende aanleiding. Zij zeggen letterlijk: „T o e n (in 1926) is n i e t voorbarig ingegrepen, maar daarmede gewacht tot de toestand daartoe aanleiding gaf” (!). Deze leden prefereeren blijkbaar het optreden met de bajonet, als een deel van de bevolking in vollen opstand is, boven het afsnijden van de mogelijkheid, dat het zoo ver zou komen!

Overigens stellen deze leden een gansche reeks van vragen, die suggereeren dat de daad der regeering overbodig, lichtvaardig, kwetsend enzoovoorts is. Voorts wordt verklaard, dat de indruk is gewekt bij de bevolking, dat de maatregelen der regeering tegen de Inlandsche beweging in haar geheel gericht zijn. Ons dunkt, dat deze leden er het hunne toe kunnen bijdragen om de bevolking van dezen apert-onjuisten indruk te bevrijden.

Vervolgens komt de gouverneur van West-Java onder schot: „enkele leden“ protesteerden tegen zijn rede bij de regents installatie te Garoet, onze lezers bekend. „Andere leden“ stellen vast, dat indien dergelijke redevoeringen wat vaker gehouden waren, de bij de lagere ambtenaren heerschende verlammende onzekerheid zeker aanmerkelijk minder groot zou zijn geweest! Vervolgens komen de circulaire van den gouverneur en die van den legercommandant inzake de P.N.I. ter sprake en verschillende min of meer belangwekkende vragen van den dag, waarop wij terugkomen.

Op het stuk van de financiën is het afdeelingsverslag zeer scherp. Verschillende leden zijn teleurgesteld, dat met de depressie op de productenmarkt geen rekening wordt gehouden. Tevergeefs zochten deze leden naar ingrijpende voorstellen tot vermindering van reeds bij de hoofdbegrooting genoteerde credieten. Ook daarover nader.

R.

Lang wachten.

Naar aanleiding van een klacht, ingediend door de Handelsvereeniging Bandoeng betreffende de telefoonverbinding Bandoeng—Batavia, heeft het hoofd van het Bedrijf der Telegrafie, tevens afd. hoofd van het bedrijf der Telefonie geantwoord, dat deze verbinding tengevolge van tegenslag in de voorgenomen uitbreiding onvoldoende is voor de normale afwikkeling van het toenemend aantal gesprekken. Indien een storing optreedt, stijgen de wachttijden tot een abnormale hoogte.

Deze maand komen er vier nieuwe lijnen tusschen Bandoeng en Weltevreden gereed.

DE POSTVLUCHTEN.

Te Aleppo.

Het retourvliegtuig is, naar Aneta ons uit Bagdad meldt, daar Maandag uit Jask gearriveerd. Den volgenden dag is het te Aleppo aangekomen.

Wetgevende Bevoegdheid van den G.G.

Op de vraag van het lid van den Volksraad de heer Jonkman, luidende:

In het Afdeelingsverslag betreffende de algemeene beschouwingen over de ontwerpbegrooting voor 1929 werd een nader oordeel der regeering gevraagd over de wetgevende bevoegdheid van den Gouverneur generaal onder de Indische Staatsregeling.

De Memorie van Antwoord zegde toe deze vraag in gezette overweging te zullen nemen.

Zou de regeering den Volksraad willen mededeelen tot welk resultaat haar overweging heeft geleid?

heeft de regeering geantwoord:

Nopens de hierboven vermelde aangelegenheid is de regeering in overleg getreden met den minister van Koloniën. Met het resultaat van dit overleg zal de Volksraad t.z.t. in kennis worden gesteld.

De Vaderlandsche Club.

Uit het verslag van de vergadering van het I.E.V. te Bandoeng dd. gisteren — men vindt dat in de rubriek: Uit de Provincie — blijkt, dat de verbonden partijen te Bandoeng bereid zijn bevonden een stembusaccoord voor den gemeenteraad aan te gaan met de V. C. op den basis van het afstaan van 2 zetels aan de Club, nl. een P.E.B.-zetel en een I.K.P.-zetel.

Treedt de V. C. daarin niet, dan zal zij de verbonden partijen tegenover zich vinden in den verkiezingsstrijd.

Een Protest.

In een der laatste maanden van het vorige jaar deed onze correspondent te Cheribon ons eenige mededeelingen uit een Gemeenteblad betreffende de invordering van een oude schuld aan de gemeente, nl. van den gewezen gemeentesecretaris M.v.d. Hilst. Er kwam in dat Gemeenteblad o.m. ook deze mededeeling voor:

Deze vordering loopt reeds van 1922 en werd in handen gesteld van mr. E.G.S. Bourlier, advocaat en procureur te Den Haag, door wien echter geen resultaten werden bereikt en van wien, ondanks herhaalde herinneringen sinds geruimen tijd terzake niets meer werd vernomen.

Naar aanleiding hiervan heeft thans mr. Bourlier zich tot den Cheribonschen gemeenteraad gewend met een uitvoerig schrijven, waarin hij aantoont, dat niet hem, doch den gemeenteraad zelf het verwijt van gebrek aan diligentie treft. Niet het gemeentebestuur heeft mr. Bourlier „herhaalde herinneringen“ toegezonden, doch omgekeerd mr. Bourlier is het geweest, die den burgemeester van Cheribon het laatst geschreven heeft, en wel op den 6den Februari 1928. Na dien datum heeft de Haagsche advocaat niets meer van den burgemeester vernomen en is hem nimmer gevraagd naar den gang van zaken.

De heer Bourlier heeft voortdurend pogingen gedaan om betaling van bedoelde vordering te krijgen, doch was niet voornemens om kostbare maatregelen tegen den heer Van der Hilst te nemen, zoolang hij geen zekerheid had, dat die kosten op genoemden heer te verhalen waren. En die zekerheid ontbreekt thans nòg.

Een Gids.

Bij de N.V. Drukkerij en U.-M. „De Vlijt“ te Arnhem zag de vierde druk het licht van den „Gids der voornaamste gemeenten van Nederland,“ die in hoofdzaak gelijk is aan de vorige uitgaven. Het probleem: hoe de belasting-opgaven zoo aan te duiden, dat zij een inderdaad vergelijkbaar materiaal zouden kunnen vormen, is dank zij de medewerking, door een deskundige op belastinggebied verleend, opgelost.

Deze belastingcijfers laten b.v. zien, dat een gezin met vijf kinderen en een inkomen van 4000 gulden, aan gemeentelijke inkomstenbelasting betaalt in Bloemendaal 78 gulden; in Baarn f 100,39; in Hilversum f 114,95; in Vlaardingen f 190,93 en in Winschoten f 309,17 (evenveel trouwens als eengezin met 2 kinderen).

Bij een inkomen van 5000 gulden zijn de cijfers voor het gezin met 5 kinderen achtereenvolgens: Bloemendaal, f 108; Baarn, f 151,05; Hilversum f 171,11; Vlaardingen f 275,46 en Winschoten f 438,77 (het zelfde bedrag ook reeds voor een gezin met 2 kinderen).

VOOR DEN VERLOFGANGER.

Brussel als Woonplaats.

Een medewerker schrijft ons uit Brussel:

Het lijkt mij niet ondienstig, eens een en ander over de hoofdstad van België te vertellen voor diegenen onder de vele lezers van het *Nieuwsblad*, die binnen korteren of langeren tijd met Europeesch verlof gaan. Zeker 90 pct. van de Indische verlofgangers gaat zich in Den Haag vestigen; nu is het waar, dat Den Haag lang geen slechte woonplaats is, maar degene, die een tijdlang in Brussel gewoond heeft zal moeten toegeven, dat een verblijf in Brussel veel voordeelen heeft boven een huishouding in het Haagje. Nu is dit natuurlijk een kwestie van smaak, iedereen moet voor zich zelf uitmaken waar hij zich wil gaan vestigen; de bedoeling van dit artikeltje is slechts om hun, die nog niets over een verblijfplaats in Europa besloten hebben, wat over het leven in Brussel te vertellen.

Brussel heeft dit boven Den Haag (en andere steden) vóór, dat het uitgaan er zeer goedkoop is. Er wordt wel eens gezegd, dat Brussel de „goedkoopste wereldstad“ is. Nu is dit zeker een weinig overdreven; op het gebied van kleeding b.v. vind ik Brussel heusch niet veel goedkooper (of minder duur, zooals men het hebben wil) dan Den Haag, integendeel zelfs. Wat wèl goedkooper is in de Belgische hoofdstad, dat zijn de taxi's; betaalt men in Den Haag vrij veel voor een taxi-auto, in Brussel is dit aanmerkelijk minder.

Ook de tarieven van de Trams zijn veel en veel goedkooper dan in de Residentie: een kaart van twintig ritten kost in 's Gravenhage f 2,— in Brussel slechts f 0,84! Bovendien is het in Brussel geen gewoonte, fooien aan de tramconducteurs te geven.

Verder is het uitgaan in Brussel zeer goedkoop. In de revues en music-halls, zooals La gaîté, het Palais d'Eté, zit men voor frcs. 16,50 al heel goed; het Alhambra is duurder, maar blijft ook nog vèr beneden de ringgit voor goede plaatsen. Ik spreek hier over *goede* plaatsen; heeft men liever een goedkoopere plaats, wel, die is er ook: voor een franc of acht kan men er ook terecht! Een heel verschil met de entrée's dien men in 's-Gravenhage voor goede voorstellingen moet betalen!

De bioscope is bespottelijk goedkoop! Voor frc. 5,— ziet men de prachtigste films op goede plaatsen, wil men nog goedkooper terecht, dan zijn er ciné's, waar de entréeprijs drie tot anderhalve franc bedraagt! De films zijn over het algemeen goed.

In de Koninklijke Muntschouwburg, waar volgens zeggen de beste opera-voorstellingen van de wereld—nà Parijs—worden gegeven, betaalde ik voor fauteuil d'orchestre een franc of veertig, neerkomende op f 2,80. Dit is één der beste plaatsen, men kan hier voor een twaalf franc vrij goed zitten en prachtige opera-voorstellingen bijwonen.

Dit over het uitgaan.

Wat het huishouden betreft, verschillen de huurprijzen der gemeubileerde appartementen niet veel met die in 's-Gravenhage. Het eene appartement zal wat goedkooper zijn, een ander wat duurder, maar veel zal dit niet schelen. Ook de pensionprijzen zijn vrijwel gelijk aan die in de Residentie. Een goed pension, b.v. dat in de Rue de Florence no. 5, waar ik een maand gewoond heb, rekent ± frcs. 45,— per dag per persoon incl. volledig pension, hetgeen toch zeker niet te veel is.

Het ligt niet in mijne bedoeling een beschrijving te geven van alle beziens-waardigheden in Brussel; het „goedkoope“ van Brussel komt dus in hoofdzaak hierop neer, dat speciaal het *uitgaan* en het *transport* hier veel goedkooper zijn dan in Den Haag; zijn dit al twee voorname factoren, een punt van groot belang is nog, dat Brussel veel drukker is dan Den Haag; als men hier op de boulevards wandelt, dan leeft men, met al die drukte om zich heen; alle café's zijn vol, de talrijke lichtreclames schitteren en fonkelen, in het kort, hier is *leven*, niet voor niets noemt men Brussel klein-Parijs! Wie geen Fransch kent, kan zich hier met Hollandsch behelpen; beter echter is het, om vòòr men zich in het buitenland gaat vestigen wat van de taal te leeren, hierdoor heeft men veel meer aan een verblijf buiten's lands.

Veel hulp heb ik hier ondervonden van een informatiekantoor, staande onder de leiding van twee gepensionneerde Indische ambtenaren. Dit bureau kan ik dan ook iederen verlofganger aanbevelen; uit Indië reeds kan men zich doen aansluiten, men betaalt f 10,— en wordt daarvoor op alle mogelijke manieren geholpen. Ik raad degenen, die van plan zijn zich naar Brussel te begeven dan ook aan, eens een prospectus aan te vragen, het adres is: Den heer J.O.B. Agerbeek, gepens. O.I. ambtenaar, Rue de Suisse no. 35, Brussel. Ook kan men zich wenden tot den heer C. Mollema, oud sous-chef der K.P.M., Chaussée de Louvain no. 351.

De Benoemingen voor den Provincialen Raad.

In een gisteren gehouden vergadering heeft de afd. Bandoeng van het I.E.V. de volgende motie aangenomen:

De Afdeeling Bandoeng van het Indo-Europeesch Verbond, in algemeene ledenvergadering bijeen in het clubgebouw van het Verbond op Dinsdagavond 21 dezer;

gelezen het artikel „De benoemingen in den Provincialen Raad van West-Java“ in *Onze Stem* van 10 Januari 1930 No. 2;

gehoord de debatten te dezer vergadering;

teekent met nadruk protest aan tegen de wijze waarop van regeeringswege het benoemingsrecht bij de jongste benoemingen tot leden van den Provincialen Raad van West-Java is uitgeoefend;

besluit het hoofdbestuur van het Verbond te verzoeken, door de Vertegenwoordigers van het Verbond in den Volksraad, de regeering met klem te wijzen op de daardoor ontstane groote ontevredenheid in het Verbond;

verzoekt alle afdeelingen van het Verbond aan deze motie adhaesie te betuigen;

en gaat over tot de orde van den dag.

Aan dien wensch is intusschen reeds gevolg gegeven, getuige het heden gepubliceerde afdeelingsverslag van den Volksraad inzake de algemeene beschouwingen over de suppl. begrooting 1930. Daarin wordt ook naar het artikel in *Onze Stem* verwezen en o.a. opgemerkt:

Gevraagd werd, welke gedragslijn de regeering volgt. Beschouwt zij den uitslag der verkiezingen alleen in negatieven zin, zoodat zij haar correctie-maatregel alleen toepast ten behoeve van partijen of groepen, welke nog niet door verkiezing vertegenwoordigd zijn?

De in West Java gevolgde gedrágslijn bij de benoeming van leden van den Provincialen Raad wijkt blijkbaar af van het oorspronkelijk voornemen — welk uit een rondschrijven van den gouverneur aan de politieke organisaties valt te lezen — om bij de benoemingen rekening te houden met de sterkte der partijen. Gaarne zou worden vernomen waaraan het valt toe te schrijven dat dit voornemen niet in vervulling is gegaan.

Had niet de Vaderlandsch Club die zich voor de verkiezingen nog niet mobiel had kunnen maken, aanspraak op een of meer zetels door benoeming?

Van andere zijde werd er nog op gewezen, dat de regeering ook rekening ermee dient te houden, dat — zij het ook ten onrechte — een groot gedeelte der Europeesche kiezers niet is georganiseerd en ook niet aan de stemmingen deelneemt.

Naar andere leden betoogden, mag noch het aantal der reeds gekozen vertegenwoordigers, noch dat der aanhangers eener politieke partij als richtsnoer gelden bij de aanwijzing der te benoemen leden. Het benoemingsrecht dient toch voor de evenredige aanvulling van de resultaten der verkiezingen, doch om te zorgen dat alle groepen der maatschappij zoo goed mogelijk naar verhouding van hunne beteekenis vertegenwoordiging vinden in de raden. Uitsluitend waardeering van de beteekenis der groepen in de maatschappelijke verhouding mag als maatstaf worden aangenomen bij de beantoording der vraag, of de provinciale raad een juist beeld der maatschappij weergeeft.

Gevraagd werd, of de regeering in globale percentages kan opgeven welk gedeelte der Europeesche bevolking in deze landen in politieke partijen georganiseerd is en welk gedeelte van die politiek georganiseerde personen aan de stemmingen deelneemt.

Het werd voorts niet juist geacht, dat de gouverneur eener Provincie door het indienen van eene voordracht voor de benoeming van leden van den Provincialen Raad invloed uitoefent op de samenstelling van het door hem voorgezeten college. Vooral ook daarom niet, omdat hij reeds indirecten invloed op die samenstelling heeft, wijl door hem ook een deel der kiezers van den provincialen raad t.w. leden van de regentschapsraden worden benoemd.

Uitwerking Tentoonstelling-plannen.

De architect Zweedijk te Soerabaja, wiens ontwerp voor het Hollandsche gebouw ter Parijsche koloniale tentoonstelling werd aangenomen, heeft een uitnoodiging ontvangen naar Holland te komen ter uitwerking van zijn plannen. Het hoofdgebouw wordt versierd met afgietsels van Bali en daaromheen verspreid liggen kleine Bataksche en Javaansche gebouwen. Gerekend wordt op een verblijf van drie maanden in de Fransche hoofdstad van een honderdtal dansers, musici en anderen uit de Vorstenlanden en van Bali (Aneta.)

Beleefd, maar duidelijk.

Dezer dagen hebben wij gemeld, dat H.O.S.Tjokroaminoto, mede namens de andere hoofdbestuursleden der P.S.I., namelijk de heeren H.A.Salim, H. Anwaroedin enz., een telegram verzond aan den gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden, met het verzoek om toelating in zijn gewest, teneinde zich te begeven naar Pare Pare, met het doel het a.s. P.S.I. Celebes-congres aldaar te leiden.

Thans is naar wij in de *Fadjar Asia* lezen, het telegrafisch antwoord van den Gouverneur ontvangen, waarin deze den heer Tjokro mededeelde tot zijn leedwezen aan het verzoek niet te kunnen voldoen.

Juist op tijd.

In en om Bekassi deed den laatsten tijd een inlandsche doekoen van zich spreken, die met behulp van een schildpad of diens schild baat kon geven voor alle kwalen. Dat wil zeggen niet alleen gewoon menschelijke ongemakken; de *doekoen koero* (*koero* is schildpad) beloofde ook het te laten regenen!

In zeer korten tijd had zich tot zelfs te Batavia de mare verspreid, dat de *doekoen koero* de macht had om door een enkele ritueele sprenkeling met water uit het koeroschild, zieken te genezen. Dit geschiedde onder het prevelen van allerlei onbegrepen koranspreuken.

Het succes was verzekerd, nadat de eerste patienten met vermeende inwendige kwalen, zich een volkomen genezing hadden laten suggereeren.

Het tarief was zeer laag gesteld, 10 tot 15 cent per behandeling.

Toen na enkele dagen de kwestie het Inl. bestuur ter oore kwam, had de wonderdokter van het geld, dat hij zijn begunstigers uit den zak had geklopt, nog 21 gulden over, hetgeen overeenkomt met een behandeling van minstens een paar honderd patienten.

Het onderzoek, door den wedana zelf geleid, leverde het resultaat op, dat na verhoor van een twintigtal getuigen de doekoen kon worden gearresteerd, terwijl op het wonder-patent en het verzamelde geld beslag werd gelegd.

De Droogte.

Berichtten wij reeds dat in het Djampang Koelensche misoogst niet uitgesloten moet worden geacht, ook in de omstreken van Plaboean Ratoe zijn moeilijkheden te verwachten. Ruim 500 bouws grond liggen braak en kunnen vanwege de droogte niet beplant worden, terwijl de reeds beplante sawahs er slecht voorstaan door de 20 dagen durende droogte, aldus bericht men ons.

Een Meevaller.

Een ingezetene van Brebes, de heer M., kreeg dezer dagen, naar men *Het Nd.* mededeelt, een verrassing, die ongetwijfeld tot de groote zeldzaamheden behoort.

De heer M. werd namelijk een twintigtal jaren geleden uit den gouvernementsdienst ontslagen. Aangezien dit ontslag oneervol was, schoot hij er zijn pensioen bij in. Sedertdien heeft de heer M. met het gouvernement „in proces gelegen.“ De heer M. meende namelijk, dat hij recht had op eervol ontslag en dus tevens op pensioen.

Het spreekwoord zegt, dat de aanhouder wint. De heer M. is ten slotte in het gelijk gesteld geworden met het voor hem heugelijke gevolg, dat hem over een twintigtal jaren een bedrag van ongeveer f 27.000 is uitbetaald geworden.

Het laat zich begrijpen dat de heer M. deze niet alledaagsche gebeurtenis met een echte knal-fuif beklonken heeft.

Pottong-vrees en Brutaliteit.

Onze speciale correspondent seint uit Medan, dat een contractant van de onderneming Bahenda weigerde zijn echtgenoote naar het hospitaal te laten gaan, uit vrees dat zij daar geopereerd zou worden, waarop een aantal koelies, meest nieuwelingen en gewezen koelies van de Bataafsche uit Balikpapan al protesteerend samenschoolden. De administrateur heeft daarop den arbeidsinspecteur te Tebing Tinggi gewaarschuwd, die de koelies toesprak, wat deze negeerden. 150 koelies trokken daarop naar Perdagagan waar zij door de veldpolitie werden opgevangen.

De arbeidsinspecteur die de koelies gevolgd was, sprak hen nogmaals toe, waarop eenige koelies den inspecteur brutaliseerden, en een dreigende houding aannamen. Negen koelies, meest gewezen arbeiders van de Bataafsche, werden gearresteerd.

Hoogere Voorschotten.

Bij Gouv. besl. is bepaald, dat de bij het besluit van 13 Febr. 1929 No. 46 (Bijbl. op het Stbl. No. 1188) aan den hoofdinspecteur der S.S. en tr. verleende machtiging tot het verstrekken van hoogere voorschotten aan het op daggeld aangenomen werkplaatspersoneel voor de Zuid-Sumatra-Spoorwegen, mede geldt ten aanzien van het gelijksoortig personeel voor de Staatsspoorwegen ter Sum. Westk. en de Atjehtram.

Naar Batavia.

Naar onze speciale dienst uit den Haag meldt, zal de hoogleeraar in de chirurgie aan de universiteit te Utrecht, in Mei naar Indië vertrekken voor een verblijf van een jaar—dit ter vervanging van dr. Lesk die, naar wij gisteren reeds meldden, met verlof gaat.

Ons nummer van heden

(Drie bladen)

BINNENLAND.

Het retourvliegtuig kwam te Aleppo aan.

De architect Zweedijk werd naar Holland ontboden ter nadere uitwerking van zijn ontwerp voor het Hollandsche gebouw op de koloniale tentoonstelling te Parijs.

Prof. dr. Lameris komt in Mei naar Indië om dr. Lesk te vervangen als hoogleeraar in de chirurgie aan de geneeskundige hoogeschool.

Behandeling van den moord op den heer Van Zuylen.

NEDERLAND.

De Koningin zond een telegram aan minister Jaspar en wenschte hem geluk met de resultaten van de tweede Herstelconferentie.

De procuratiehouder J.G. van der Laan is tengevolge van een auto-ongeluk overleden.

Men verwacht dat het Wieringermeer op het einde van het jaar zal zijn leeggemalen.

Een dikke mist verlamt het verkeer te land, te water en in de lucht.

BUITENLAND.

De marineconferentie is door den koning van Engeland geopend.

De Japansche Rijksdag is ontbonden

FOR OUR ENGLISH READERS.

Naval conference opened by king George.

Japanese Diet dissolved.

HET DERDE BLAD.

Villanus over den politieken toestand in Engeland („Luctor et Emergo). — Buitenlandsch nieuws. — Een artikel over boks-intrigues van onzen Parijschen correspondent. — Bizonderheden (met foto's) over de hevige ketelontploffing te Groningen.

De Vlootconferentie.

De Nederlandsche en de Ned. Indische P.T.T. diensten hebben gisteren de opening van de Vlootconferentie door den Engelschen koning door gezonden op verzoek van den Australischen 3. R.D.B. In Nederland gebruikte men den telefoniezender P.C.K., in Indië den P.L.E. zender. Alle redevoeringen kwamen schitterend door.

De Sultan van Siak.

Aneta seint ons uit Medan dat volgens de *Deli Ct.* de sultan van Siak nog voor de *Poeasa* zal trouwen met de dochter van den Tenkoe Pangeran Emboeng van Langkat, de zuster van zijn overleden echtgenoote.

Speenhoff in den Modder.

De *Deli Ct.* meldt volgens Aneta, dat het trio Speenhoff op weg naar Wingfoot een ongeluk gehad heeft. De auto waarin de familie van den dichterzanger en hijzelf zaten gleed van den slechten, door den regen doorweekten weg in een parit. Speenhoff liep een blauwe scheen op, althans, naar het telegram te oordeelen, schaafde hij het scheenbeen. De dames bleven ongedeerd.

De voorstelling te Wingfoot ging natuurlijk door, is alleen iets later aangevangen.

De Postspaarbank.

De uitkomsten van de bij het Hoofdkantoor der Postspaarbank in administratie zijnde spaarbankboekjes luiden voor de maand November 1929 als volgt:

Uitgegeven werden aan Europeanen, Inlanders en Chineezen + Vreemde Oosterlingen respectievelijk 559, 1712 en 215 tezamen 2486 nieuwe spaarbankboekjes; terwijl door uitbetaling van het saldo egoed plus rente vervielent resp. 458, 740 en 93 tezamen 1291 spaarbankboekjes. Hierdoor werd het aantal spaarbankboekjes gebracht op resp. 85.772, 225.679 en 22.794 stuks; tezamen 334.245.

Ingelegd werd f 1.172.095.63 te splitsen voor gemelde categorieën in resp. f 661.570.40 en f 418.021.60 en f 92.503 99, terwijl werd terugbetaald f 1,205,102.68 te splitsen in resp. f 701,389,48, f 395,365,10 en f 108,348,10.

Het tegoed bedroeg op 30 November 1929 onderscheidenlijk voor Europeanen, Inlanders en Chineezen + Vreemde Oosterlingen f 12.588.854,40, f 7,238,164,06 en f 1,388,629,08 tezamen f 21,215,647,54.

Gedurende de maand November 1929 werd ten behoeve van inleggers aangekocht nominaal 21,600 obligatiën Indische Leeningen, waarvan aan de Postspaarbank in bewaring werd gegeven nominaal 16.100,

STADSNIEUWS.

VOOR HET BATAVIAASCH GENOOTSCHAP.

Wij mogen ook voor heden weder eenige giften verantwoorden voor de inschrijving die wij op inititief van prof. Boerma hebben geopend ten bate van het Kon. Bataviaasch genootschap voor K. en W. teneinde deze instelling de ontbrekende f 5000.— te verzekeren.

Die giften bestaan voor heden uit één belangrijke, en twee kleintjes. Het zal onnoodig zijn te zeggen, dat de bedoeling van de gevers in gelijke mate wordt geappecieerd: wie niet veel kàn geven, volsta met een bescheiden bijdrage, die men, liefst zoo spoedig mogelijk zende aan de *Administratie Bataviaasch Nieuwsblad, Sluisbrugstraat, Weltevreden.*

Vorige verantwoording	f 285.—
mr. v.D.	„ 100
C. M. B.	„ 5
J.S.V.D.	„ 5
totaal	f 395.—

Er is meer, en er komt meer!

Toeristenschip.

Dinsdag 30 dezer verwacht men op Priok de *Empress of Australia* met een „lading" toeristen aan boord, die de schoonheden van Java komen „doen". Het schip zal den 2den Febr. zijn wereldreis vervolgen.

Twee Bandieten uit Elders gepakt.

Op aanwijzing van een politiespion heeft de politie in een verdacht huis gearresteerd een tweetal bandieten uit Djokja en Soerabaja. De een noemde zich Pa Moenajah en de andere, uit Soerabaja, gaf als naam op Soetomo. De arrestatie ging niet zonder verzet. Een hunner bleek in het bezit te zijn van een automatisch pistool en scherpe patronen. Waarschijnlijk zijn zij hier overgekomen om hun slag te kunnen slaan gedurende de Chineesche feestdagen.

BIOSCOPEN.

Capitol.

Onder de boeken van *Kellermann* is *De Gebroeders Schellenberg* wel één van de meest spannende romans, omdat men er geschetst vindt den strijd tusschen idealisme en materialisme in een periode, waarin de worsteling om het bestaan zeer fel was, als gevolg waarvan het idealisme in het gedrang raakte. *Georg Kaiser* heeft dit korter en raker geteekend in zijn *Nebeneinander* dat als tooneelstuk opgang gemaakt heeft, maar dit doet niet af aan de verdienste van het werk, dat deze week verfilmd in het *Capitol* vertoond wordt.

Verfilmen van een boek beteekent, dat de film-regisseur het essentieele uit het werk als basis voor de film neemt, maar zich nadrukkelijk voorbehoudt de uitwerking meer voor de rolprent geschikt te maken; daarom moet men niet naar het *Capitol* gaan in de verwachting de geschiedenis verfilmd te zien die *Kellermann* schreef. Het is iets geheel anders geworden.

Desondanks werd het één van de beste films uit den tijd, dat *Conrad Veidt* nog aan de *Ufa* verbonden was. Hij speelt een dubbele rol: van den idealist en die van den materialist. Dat is waarlijk groot en prachtig, altijd boeiend spel. Het ontroert niet, omdat het ontroerende element aan deze film vreemd is. De oude Raucheisen en zijn dochter zijn in deze film op het tweede plan gekomen, evenals de bekoorlijke Sylvane. Van Schellenberg's vrouw verneemt men niets. De actie wordt geconcentreerd op den hoofdspeler met de dubbele rol, en hij is het volkomen waard. *Conrad Veidt* met *Lil Dagover* en *Liana Heidt*—namen die voor zichzelf spreken: een film die ver boven het middelmatige uitkomt.

Aparte vermelding verdient een opname van de wintersport in Zwitserland, met frappant mooie beelden.

Globe.

Joan Crawford, indertijd uitbundig geprezen om haar schoonheid door Lon Chaney, speelt met James Murray en House Peters deze week in de Globe een spannende film, *Rose Marie.* Behalve de beide genoemde heeren zijn er nog eenige andere op Joan verliefd en het gevolg hiervan is, dat er tusschen hen onderling geen bijzondere aangename verstandhouding heerscht. Er liggen nog meer kiemen voor botsingen gezaaid: een der minnaars is bij de bereden politie (het verhaal speelt in Noord-Canada), terwijl een andere van niet minder dan moord op een Indiaanschen trapper wordt verdacht. Er komt op het eind een wild gevecht uit al deze antipathieën voort en tot geluk van Joan komt juist degene, dien zij hebben wil, zoo gaaf als een nieuw baljaponnetje uit de herrie te voorschijn.

De film-commissie is weer eens bezig geweest. Zij heeft de intrigue op het eind een leelijke knauw gegeven. Doch in plaats van de vraag te stellen, of dat nu niet anders had gekund, merken wij liever op, dat er eenige scènes in de film zijn gebleven, die men er o.i. beter uit had kunnen knippen.

Vooraf gaat een twee-acter, *Limousine Love,* die inderdaad grappig is. Een uitzondering!

J. D. Mooney's Bezoek.

General Motors vice-president. — Een lunch — Een rede van J. D. Mooney.

De uitgebreide reeks van Amerikaansche bezoeken aan Indië, sedert Java in de routes der touristenschepen is opgenomen heeft zelfs het simpelste hart alle illusies ontnomen over uiterlijk en beweging van den Amerikaanschen vertegenwoordiger van *big business.* Ligt het aan de *democracy* dat deze heeren zich meestal onderscheiden door .... de uiterste eenvoud in hun optreden? Waaraan het dan ook ligt, een feit is het, dat zelfs de groote figuren in het Amerikaansche zakenleven geenszins de ongenaakbaarheid vertoonen, die de verbeelding en de *novels* verbinden aan de leiders van millioenen-concerns in de Vereenigde Staten.

Mooney's bezoek.

Onder de Amerikaansche gasten van Indië gedurende de laatste jaren is de heer J. D. Mooney, vice-president van de *General Motors Corporation* (het centrale lichaam der G.M.-belangen) en president der *General Motors Export Company* ongetwijfeld een der allerbelangrijkste.

Ook de heer Mooney mist alles, wat aan onze beminde Hollandsche „deftigheid" herinnert. Een zeer rustige beheerschte figuur, een man van grooten eenvoud, en gemoedelijkheid opvallend — zoo al! — dan toch slechts door de vaste lijnen van het gelaat, waaruit kracht en zelfbewustheid spreekt.

De heer Mooney is hier gekomen op een reis langs de vestigingen van General Motors in het Verre Oosten. Hij bezocht reeds de *Assembly plant* te Bombay, reisde van daar naar het *Regional Office* te Singapore (de centrale administratie der drie fabrieken in het Oosten) en kwam van daar naar Batavia, vergezeld van de heeren H.B. Phillips (*Far Eastern Regional director*) en R. A. May (*F. East Reg. Sales Manager*). Zaterdag vertrekt hij naar Osaka, waar eveneens een *Assembly-plant* is gevestigd.

Een lunch.

Gistermiddag nu had General Motors Java de goede gedachte tot uitvoering gebracht, een aantal vooraanstaande stadgenooten en de hoofdredacteuren der hier verschijnende bladen op de aangenaamste wijze in de gelegenheid te stellen den heer Mooney te ontmoeten, en wel aan een lunch in het receptie-paviljoen in Des Indes.

Onder de gasten bevonden zich de Amerikaansche consul-generaal, de heer Court du Bois, en de *Trade commissioner*, de heer Barringer, vertegenwoordigers der „olie": de heeren Emmert (Standard Oil of New-York) Elliot (Kol. Petr. Mpij.) en Sandkuyl (B. P. M.), voorts leiders van Amerikaansche en Engelsche rubberbelangen —wij noemen de heeren Denham (P. en T.-landen), Nason (Goodyear), Hyde (Dunlop), Lawrence en Taylor (Maclaine Watson en Co). Voorts was er de heer Luscombe van de British-American Tobacco.

De Nederlandsche scheepvaart was vertegenwoordigd door de heeren Van Zalinge (K.P.M.) en De Boer (Nederland); voorts waren er eenige ambtelijke gasten: de heer Uljee, bij wiens departement de bloei van de auto-industrie wel zeer nauw betrokken is, de burgemeester, de hoofdinspecteur der I.U. en A., de heer Schabeek en de secretaris van de haven, de heer Van Gelder.

Tenslotte zat een aantal leden van de Java-staf der General Motors mede aan.

Aan de koffie van de uit den aard der zaak voortreffelijke lunch verhief zich de heer Harrington, *managing director* van G.M.J. om een kort woord tot zijn gasten te richten en vervolgens den heer Mooney uit te noodigen een enkel woord te spreken.

Mooney spreekt.

James D. Mooney.

De heer Mooney begon met de verklaring, dat hij in Indië reeds *amazing things* had gezien; en met een blik op den gast aan zijn rechterhand, de burgemeester, zeide de spreker onder luid gelach: *I've seen a Dutchman drinking water*, een opmerking, die de heer Meyroos riposteerde met de interruptie: *And I've seen an American drinking water!*

Daarna kwam de heer Mooney tot ernstiger zaken. Hij zeide:

Het aspect

Met het oog op het belang dat velen Uwer bij de huidige rubber-situatie hebben en mede in verband met het feit, dat economische storingen in het eene land reeds spoedig hun terugslag vinden in andere landen, ja zelfs invloed over de geheele wereld doen gelden, meen ik hier een enkel woord te moeten wijden aan den huidigen stand van het zakenleven in Amerika, inzonderheid in verband met economische consequenties van de recente ineenstorting der New-Yorksche Effectenbeurs.

Het is de vrijwel algemeene opinie onzer leidende economisten en industrieelen, dat de handel in de komende maanden van de krach eenig nadeel zal ondervinden. Toch meent men, dat dit slechts van korten duur zal zijn, zeg, van drie tot negen maanden en zelfs in deze periode verwacht men geen grootere teruggang van de handelsbeweging dan ca. 15, misschien 20 pct.

Deze economische of financiëele crises worden altijd verergerd, doordat verschillende belangrijke elementen in de geheele situatie uit hun evenwicht worden geslagen.

Wat nu de huidige situatie betreft, is men van gevoelen, dat de ernstige schok zal resulteeren in een sterke tegendruk, die de beheerschende elementen weder vrij spoedig in hun evenwicht zal brengen.

Als gevolg van de huidige economische toestand, die nergens ter wereld bepaald gunstig kan genoemd worden, acht men het waarschijnlijk, dat de prijzen van gebruiksartikelen zich op lagere niveaux zullen gaan bewegen en rubber zal bij deze dalende prijsbeweging al evenzeer betrokken zijn als alle andere belangrijke gebruiksartikelen.

Een paar dagen geleden sprak ik een Hollander op Sumatra, die mij mededeelde, dat de groote producenten aldaar zich ernstig op verlaging der productie-kosten toeleggen en dat alle moderne wetenschappelijke methoden om hiertoe te geraken intensief tot dit doel worden aangewend.

Dit is uiteraard de goede manier om de oplossing van het probleem te naderen. Zoo wij allen op weg zijn naar lager prijsniveau is het duidelijk, dat de individueele producenten er belang bij hebben, de omstandigheden te ontmoeten op een wijze, die de toekomstige ontwikkeling van hun plannen niet schaadt.

Welbeschouwd behoeft men over het handelsleven in zijn geheel heusch niet zoo pessimistisch gestemd te zijn. Wellicht zijn lagere prijzen slechts een aanwijzing, dat grootere voorraden voor consumptie beschikbaar zijn en hangt tenslotte niet de algemeene welvaart af van ruime voorraden beschikbaar voor verkoop en consumptie?

General Motors.

Een enkel woord over de politiek der General Motors Corporation en hare vestigingen in het buitenland moge Uw aandacht hebben.

De grondslag onzer politiek is, dat wij onze eigen belangen het beste meenen te kunnen dienen door in de diverse landen, waar wij eigen vestigingen hebben, het gemeenschappelijk belang van het land zoowel als van ons zelf te dienen m.a.w. wij gelooven dat, door onze vestiging in eenig land zooveel mogelijk in overeenstemming te brengen met de belangen van dat land, wij een hechte basis leggen voor de voortdurende en gezonde ontwikkeling van ons bedrijf in dat gebied.

Zoo hebben wij — overeenkomstig de zoojuist uiteengezette politiek — in Nederlandsch-Indië een fabriek opgericht, die ons in staat stelt, automobielen te produceeren, die geheel en al aan de wenschen en smaak van de hier gevestigde bevolking voldoen.

Wat aangaat onze politiek ten opzichte van het recrueeren en bevorderen van personeel, in onze organisatie geldt, dat voor elke functie de beste man wordt genomen, ongeacht zijn nationaliteit.

Wij zijn zeer optimistisch ten opzichte van de economische ontwikkeling van Nederlandsch-Indië in de komende tien à twintig jaren en volgaarne zijn wij bereid hieraan, door middel onzer vestiging alhier, ons bescheiden steentje bij te dragen en wel in het bizonder, in den vorm van de technische bijstand die wij het motor-transport kunnen aanbieden.

Indië.

Ik sta verbaasd over de ontwikkeling welke hier te lande reeds heeft plaats gehad op het gebied van comfort en luxe van het moderne leven.

Ik hoop, dat U mij deze verbazing ten goede wilt houden; naar U weet, zijn wij Westersche volken geneigd het Oosten hoog aan te slaan in levensfilosofie doch het slechts matigjes ontwikkeld achten in wetenschap, techniek en moderne methoden.

In tegenstelling hiermede, trof ik hier merkwaardige voorbeelden van technische ontwikkeling aan in Uwe spoorwegen, waterkracht-installaties en wegen. Zoo vond ik hier eenige voorbeelden van moderne architectuur, die voor geene, welke ik elders ter wereld zag, onderdoen. Het is voor bezoekers aan dit land zeer interessant te zien, hoe de resultaten van Westersche methoden en werkwijzen hier reeds zichtbaar tot uitdrukking komen. En, naar alle waarschijnlijkheid, zal dit in de komende 10 à 20 jaren op nog veel ruimer schaal en in sneller tempo geschieden.

Uiteraard is het tegenwoordig voor de verschillende naties heel wat gemakkelijker, om van elkaar te leeren en de techniek, die in het eene land zich vlugger dan de andere ontwikkelt, verspreidt zich spoedig over de geheele wereld. Dit is een gevolg van den opmerkelijken vooruitgang in de laatste tien jaren gemaakt in twee richtingen, zoodat de verst van elkaar liggende landen naaste buren zijn geworden. Ik doel hier op de gemakkelijker communicatiemiddelen: de radio, telegraaf, telefoon en de verbeterde transportmiddelen: snellere schepen, snellere treinen, automobielen en vliegtuigen.

Deze moderne communicatie- en transportmiddelen maken het voor de verschillende volkeren ter wereld niet alleen gemakkelijker van gedachten te wisselen, maar ook, handelsgoederen uit te wisselen. Met als natuurlijk gevolg, dat wij ongetwijfeld een tijdperk tegemoet gaan, dat voor de geheele wereld grootere welvaart zal brengen dan de geschiedenis ooit gekend heeft. Nederlandsch-Indië is geheel hierop ingesteld en zal m.i. dan ook op een sterke ontwikkeling in de 10 à 20 jaren die voor ons liggen, kunnen rekenen.

Tot besluit wensch ik mijn dank te betuigen aan de Gouvernementsautoriteiten hier te lande en aan allen in handel en industrie, die zoo bijzonder behulpzaam zijn geweest bij de oprichting onzer fabriek en organisatie. De General Motors Corporation en wij, persoonlijk, zijn U allen hiervoor zeer dankbaar.

Applaus volgde op deze woorden.

Meyroos.

Nadat de heer Harrington een kort dankwoord had gesproken gaf de heer Meyroos uiting aan vele vriendelijke gedachten over General Motors, en verbond daaraan namens alle genoodigden de beste wenschen voor het succes van dit concern. De toastmaster hief onmiddellijk daarop de tafel op; te kwart voor 3 vertrokken de gasten.

De stemming.

Wij mogen dit verslag intusschen niet besluiten zonder een enkel woord te hebben neergeschreven over de uitstekende stemming aan tafel. Niet immer passen wij, Nederlanders, ons gemakkelijk aan in het Amerikaansche milieu. Onze deftigheid verdraagt zich niet met de gemakkelijke jovialiteit en de eenvoudige omgangsvormen van onze Amerikaansche medeburgers: de reputatie dat wij *stiff and stubborn* zijn is misschien niet geheel onverdiend.

Aan deze tafel nu bleken de grenzen tusschen „Oost en West" van den haringvijver zooal niet te zijn uitgewischt, dan toch nauwelijks nog op te merken. Dit verleende aan de tafel bizondere aantrekkelijkheid. Deze lunch zal ongetwijfeld bij alle gasten, die het voorrecht hadden aan te zitten, in de beste herinnering blijven — ook, en misschien wel in de eerste plaats bij hen, die niet in directe zakenrelatie tot de G. M. J. staan. Laat ons hopen, dat dit ook met de gastheeren het geval zal zijn!

R.

Aardas-slingering.

In aansluiting op het vroegere bericht over de in verband met de bepaling der aardas-slingering. door den heer Gsölpointner, van den Triangulatiedienst te verrichten waarnemingen, verneemt Aneta, dat voor dit doel in de buurt van het vliegveld Tjililitan een waarnemingsstation zal worden gebouwd, een gebouw, eenvoudig van opzet waarin de noodige instrumenten zullen worden opgesteld.

Aanvankelijk bestond het plan om de waarnemingen in Lembang te doen.

Aangezien ook in Lembang, deze observaties enkel met bepaalde, uit Europa bestelde instrumenten kan geschieden, en het terrein in Tjililitan zich voor deze waarnemingen beter leent, is men van dit plan afgestapt.

De waarneming zal ongeveer 15 jaar duren.

Voorloopig zijn reeds eenige breedtebepalingen uitgevoerd.

Aanrijdingen.

Op den grooten weg Passar Senen, Weltevreden, heeft gisteren een vrij ernstige botsing plaats gehad tusschen twee motorfietsen, bestuurd door een Europeaan en een Chinees.

Beide motorrijders werden zoodanig gewond, dat zij naar de C.B.Z. moesten worden overgebracht. De rijwielen werden zwaar beschadigd.

Het is nog niet uitgemaakt wie van de rijders schuld heeft.

In gang Setjang werd een Inlandsche wielrijder door eigen schuld aangereden door een auto.

De man werd met een hoofdwond naar een ziekeninrichting getransporteerd.

Van het rijwiel bleef niet veel over.

De Brand op Parapattan.

In verband met den brand in de bergplaats van de firma Olislaeger & Co op Parapattan, gisterenmorgen, heeft men den Inlander M.S. gearresteerd. Deze heeft bij zijn werk in de bergplaats gerookt, hoewel hem zulks uitdrukkelijk was verboden. Zooals wij reeds meldden, is de brand vermoedelijk ontstaan doordat de in de goedang aanwezige houtwol heeft vlamgevat tengevolge van het weggooien van een brandende cigaret.

Linda Heymans. †

De danseres Linda Heymans is gisteren hier ter stede aan buikvliesontsteking overleden.

Als dansleerares begon zij haar werk in Weltevreden nu ongeveer twee jaar geleden. Haar *School of Classic Dancing* had een goede reputatie, die volkomen in overeenstemming was met de prettige gevoelige persoonlijkheid, die Linda Heymans was. Wij herinneren aan den geslaagden dansavond, dien zij voor enkele maanden met haar leerlingen in den Stadsschouwburg gaf en waarop men de resultaten van haar beschaafd en degelijk onderwijs bewonderde. Vooral haar jeugdige leerlingen zullen onder den indruk van het bericht van haar overlijden zijn.

De begrafenis heeft hedenmiddag om 4 uur plaats.

Nieuwe Radiologische Afdeeling.

Morgen 11 uur zal de nieuwe radiologische afdeeling van het Koningin Emma ziekenhuis Tjikini, die als leider prof. dr. B.J. van der Plaats krijgen zal, geopend worden.

Met Verlof.

De heer D. Laverman, directeur van de Prins Hendrik School, vertrekt 1 Juli a.s. voor een jaar met verlof.

Aan den heer H. Tj. de Vries, leeraar aan dezelfde school, is met ingang van 2 Juli a.s. elf maanden verlof verleend.

Verder gaat de heer J.C.H.W. van 't Sant, onderwijzer te M. Cornelis, op 2 Juli a.s. met negen maanden verlof.

Chichester.

De vlieger Chichester vertrok vanmorgen om kwart voor zeven van Tjililitan met het doel heden via Soerabaja Rampang op Lombok te bereiken.

Diefstal.

Een insluiper heeft op Senen ten nadeele van de familie H. een gouden dameshorloge, een nikkelen heerenhorloge met zilveren ketting en eenige contanten ontvreemd ter gezamenlijke waarde van f 225,—.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „De Gebroeders Schellenberg".

Globe Bioscoop: „Rose Marie."

Deca-park: „Hotel De Spaansche Kaper."

Universal Theatre: „Wild Justice".

Kramat-Theatre: „Rex, het Wonderpaard" en „Vleugelhoef".

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „De Blauwe Donau" en „A Day's Pleasure".

Luxor: „Cagliostro."

Societeit „Ons Genoegen".

25 Jan. Zaal verhuurd aan Black and White.

26 „ Matinée, 11 uur 30 v.m.

1 Febr. Pierrot- en Pierrettebal om fraaie prijzen. Andere kostuums zijn toegelaten, doch komen niet voor een prijs in aanmerking.

PERSONALIA.

Aan het hoofd van het scheikundig laboratorium van Landbouw, dr. C. van Rossem, is wegens ziekte een jaar verlof verleend naar Europa met ingang van 3 Februari 1930.

*

De ambtenaar bij den Topografischen dienst, G. Erb, is ter beschikking gesteld van het hoofd der Boschinrichting.

*

Benoemd tot commies bij het hoofdbureau der Opiumregie, H.M. Tielman, van buitenlandsch verlof terugverwacht.

*

Tot leeraar aan de H.B.S. te Bandoeng is benoemd de heer M.B. van der Heven.

*

Gisteren werd vermeld dat is benoemd tot ass. resident van Penkalan, residentie Wester-Afdeeling van Borneo, W.G. Moggenstorm. Dit moet zijn: benoemd tot ass. resident van Singkawang.

GEMENGD NIEUWS.

Brand.

Uit Koetaradja seint Aneta dat gistermiddag een kedeh in een kampong te Palasoesoeh aan de Westkust is afgebrand als gevolg waarvan 16 huizen in de vlammen opgingen.

Een verschrikkelijke Aanrijding.

Nader meldt ons een correspondent uit den Oostboek:

De echtgenoote van den heer Huismans, employé van de onderneming „Poerbojo" Zuid-Malang, reed Zaterdagavond, vergezeld van haar twee jeugdige kinderen, naar haar ouders te Glintoeng — eenige K. M. van Malang — en bevond zich omstreeks zeven uur ter hoogte van het ouderlijk huis, hetwelk plm. 100 M. van den grooten verkeersweg af ligt en ermede verbonden is door een verharde oprijlaan.

Deze betrekkelijke smalle laan naderende, had de chauffeur aanmerkelijk vaart verminderd en met het gebruikelijke handsignaal en het „stop"-licht, den 100 M. achter hem aan rijdenden medelegger te kennen gegeven, dat hij voornemens was, naar rechts te zwenken. Ook mevrouw Huismans had ten overvloede haar rechterarm uitgestoken en met de hand het signaal: „Attentie; langzaam rijden!" gegeven.

De medelegger evenwel, die met groote snelheid moet hebben gereden, schijnt geen aandacht geschonken te hebben aan bedoelde signalen, want op het moment, dat de auto (een Dodge) van den heer Huismans de oprijlaan wilde inrijden, ramde de medelegger de Dodge. De schok was geweldig!

De aangereden wagen werd letterlijk weggeveegd, over de trambaan (naast den rijweg) geslingerd, om 7 M. verder, op het plm. 2 M. lager gelegen erf van de ouders van mevrouw H., op den neus te belanden.

De aanrijdende auto — een „New Ford" — bestuurd door den luitenant Frijlink, werd door den hevigen schok eenige meters achteruit geworpen en dwars over den weg gezet. De slag van de carambolage was zóó geweldig, dat de omwonende Europeanen verschrikt naar buiten kwamen snellen.

Het 3-jarig kindje van mevrouw H. werd uit de auto geslingerd; men vond het ongedeerd, onder den verongelukten wagen, in een smalle goot liggen. De andere inzittenden bekwamen, wonder boven wonder, slechts onbeduidende verwondingen.

Kapitein Broers, evenals luitenant Frijlink behoorende tot het Malangsche garnizoen en naast dezen gezeten, lag na de aanrijding, badend in zijn bloed, bewusteloos op het asfalt uitgestrekt. De officier bleek een gapende wonde boven het linkeroog te hebben opgedaan en werd ijlings in een auto naar het militair hospitaal te Malang overgebracht.

Luitenant Frijlink had geen letsel bekomen, doch was danig „overstuur".

Cyaankali-cigaretten.

In kampong Moendoek-koentji, desa Tagalliga, district Soekasada, heeft zich onlangs een vergiftigings-geval afgespeeld, dat wonder boven wonder beperkt is gebleven tot één persoon. In genoemde kampong leefde nl. een zekere Djahri met zijn vrouw Sarinah. Laatstgenoemde, die relaties met een ander, een zekeren Bakri, onderhield, was al 2 jaar bezig om van haar wettigen echtgenoot een soerat lepas te krijgen, maar deze wilde daarvan niet hooren, aldus het *A. I. D.*

Zoo gebeurde het op een kwaden dag, dat het Bakri begon te vervelen, en daarom stelde hij zijn geliefde voor om, als het niet goedschiks ging, het dan maar kwaadschiks te doen. Hiertoe gaf hij haar 3 staafjes, veel gelijkend op sigaretten. Eén zou voorloopig wel genoeg zijn. Dus ging Sarinah op de loer liggen to Djahri een warong in ging om een kopje koffie te drinken. Zij vroeg daarom aan de warong-houdster of zij wat vuur mocht hebben, en eenmaal bij het vuur, was het een kleine moeite om één van de staafjes in den koffiepot te laten glijden. De eerste die een kopje koffie uit den vergiftigden pot dronk, was Djahri. Hij zei nog:

„Wat is die koffie bitter", en was toen metéén dood. Alle omstanders begrepen direct, dat ze hier met een vergiftigingsgeval te doen hadden, en dus werd er niet meer van de koffie gedronken, maar ging er direct iemand de politie te Singaradja waarschuwen.

Sarinah werd als de vermoedelijke daderes aangewezen, en na naar Singaradja mede genomen te zijn, bekende ze spoedig, 3 staafjes van Bakri gekregen te hebben, waarop ook Bakri werd gearresteerd. De twee overgebleven „sigaretten" werden ook aan de politie overhandigd, en na onderzoek bleek het cyaankali te zijn. Was het niet zoo'n snel werkend vergif geweest, dan was ongetwijfeld de heele warong vergiftigd geworden.

Waarnaar de politie momenteel zoekt, is naar de herkomst van de cyaankali.

Bakri, die steeds blijft ontkennen, dat hij de staafjes aan Sarinah heeft gegeven, kan natuurlijk niet vertellen waar hij ze vandaan heeft. Is dit bekend, dan zal de zaak wel gauw voor komen.

De twee resteerende staafjes zijn ondertusschen ter onderzoek naar Bandoeng opgezonden.

FAMILIE BERICHTEN

Uit Nederlandsche Bladen.

Geboren:

14 Dec. W.A.M. Hartmann v/d Straaten (d), Hilversum.

18 „ C.J. Vermeulen-Straver (z), Den Haag.

20 „ J. Louis-Ninaber (d), Rijswijk.

19 „ L.G. Rijtinge Hofland (d), Rheinberg.

Verloofd:

21 Dec. A. v. Dis en ir. R.J. Legger, Scheveningen/Delft.

Getrouwd.

19 Dec. C.L. v. Deutekom en W.M. Henkelman, Rijswijk.

Overleden:

15 Dec. J.A. Reussen (v), 68 j., Den Haag.

14 „ J.A. Lassche (v) 60 j., Rotterdam.

16 „ J. Reintjes-Groenewegen (v) 61 jaar, Den Haag.

15 „ P. Nieburg (m) 37 j., Den Haag.

17 „ C.W. Das-Loeber (v) 72 j., id.

A.M. de Liefde (v) 82 j, id.

18 „ L. v. Leeuwen (m) 92 j., id.

17 „ W.C. Th. Wiemann (m) 53 jaar, Den Haag.

HOOVER
zijden dameskousen
(ook met punt-hiel)
zijn zoo prima,
dat toko de Zon
ze garandeert.
52dag

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

G. J. VAN WEZEL
Employé K.P.M.
en
M. W. J. OZINGA

Weltevreden
———, 22 Januari 1930.
Hilversum 2799

Heden ontvingen wij telegraphisch bericht van het overlijden te Ruurlo (Gelderland) op 15 dezer van onzen broeder en zwager:

Dr. Ir. H. W. HOFSTEDE

in leven Nijverheidsconsulent te Buitenzorg.

J. HOFSTEDE
C. A. HOFSTEDE-van Delden

Kediri, 17 Januari 1930. 2803

Heden overleed onverwachts de Heer

J. H. A. A. TIMMER Sr.

in den ouderdom van 60 jaren.

Mevr. de Wed. J.M. TIMMER-Brilman
Kinderen en kleinkinderen.

Mentengweg 80
Weltevreden. 2811

Bij afwezigheid van hare familie kwijten ondergeteekenden zich van den treurigen plicht, mededeeling te doen van het plotseling overlijden op 21 Januari van

LINDA HEIJMANS.

Hare Vrienden en Leerlingen.

Weltevreden, 22 Januari 1930.

De begrafenis heeft heden plaats ten 4 u. n.m. vanuit het Ziekenhuis Tjikini. 2810

Hedennacht overleed plotseling te Bandoeng tot ons innig leedwezen de Heer

E. L. ELISHA

in den ouderdom van 42 jaren.

Diep betreurd door
Mevr. ELISHA geb. MARTIN
Mevr. de Wed. V. L. ELISHA
Fam. WESKIN.

Weltevreden, 21 Januari 1930. 2824

Voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden bij het overlijden van **Mevrouw A. A. M. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN geb. Schwing** betuigt de Familie hartelijk dank. 2800

Voorhanden:

Uit de Geschiedenis onzer Codificatie

door

Mr. J. van KAN

Hoogleeraar te Batavia.

Prijs f 4,25 per ex. 62mwv

Verkrijgbaar bij alle boekhandelaren.

Boekhandel **O.B.U.Z.** Weltevreden.

Mevr. M. W. G. M. BEEKMAN-Vuurmans

TANDARTS.

Palmenlaan 47, Tel. Mtg. 47

Spreekuren: van 8—9 v.m. en 5—6 n.m. en volgens afspraak. 2790

Jenne

Heden voorradig:

Kersen
Jaffa sinaasappelen
Zoete en zure appelen
Roode en groene druiven

TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk
2808 Tel. Wl. 2000 en 1898

Onthoud, mijn zoon, wat vader zegt:
Het rooken is voor jongens slecht!
Dus rook per dag niet meer dan drie.
En dan alléén MAC GILLAVRY!

2791

N. V. MARMARA CEMENT TEGELFABRIEK

J.S. MAUL

WELTEVREDEN, GANG BATOE
Telefoon 356 Welt.
w 18

M. SPIER

Arts

173w

voor algemeene Praktijk.

Spreekuur van 8 — 9.30 v.m.
van 5 — 6.30 n.m.

Matramanweg 112 Tel. Mr. Cornelis 88

Mevr. M. MARKUS-Lindeman

TANDARTS.

Mampangweg 47

Telf. Mtg. 999

Spreekuren: 7 — 9 u. v.m.
5 — 6.30 u. n.m.

2789

WAAROM

een onbekend merk als U

Dunlop's INVALID's PORT

tegen f 1.75 p. fl. kunt krijgen?

Overal verkrijgbaar.

2805

Magneetjes Trekken!

A. TER BRAAK TANDARTS

Rijks Univ. Utrecht

MENTENG 42. WELTEVREDEN **TEL. WL. 1383.**

Heckolith Prothesen voor 't eerst in Indië in ons Laboratorium vervaardigd.

Spreekuren v.m. van 7.30 — 10 en n.m. van 5—7 29mwz

J. A. M. J. **JENNISSEN**

Moniteur de la clinique urologique de Necker Paris

UITSLUITEND

Algemeen chirurg en Vrouwenarts en speciaal voor Blaas- en Nierziekten.

Spreekuren op werkdagen (behalve Zaterdag n.m.)
v.m. 8 — 9
n.m. 5 — 6 en volgens afspraak.

Entree Gondangdia 14. Telefoon Wlt. 2230. 2788

John Pryce & Co

Bat. 32 & 72 — Welt. 395.

Heden Kijkavond en Morgen Vendutie

ten huize van Mevr. de Wed.

J. J. LEKKERKERKER

2798 Matramanweg 23.

LEVERING

van **eten buitenshuis:**

Rijst- en Europeesche tafel, ook avondeten. Thuis bezorgd.
Bonboekjes van 30 bons ad f 45.—

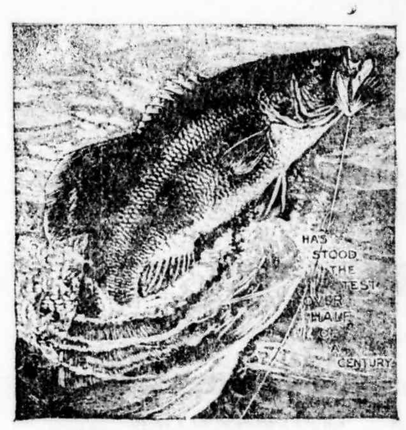
Mevrouw PAULUS

2804 Kebon Sirih 89. Tel. No. 2263 Wlt.

FIRMA TIO TEK HONG.

Pasar Baroe 93, Weltevreden.

WEDER IN VOORRAAD:

PRIMA KWALITEIT.

Hengelstokken van f 1.— t/m f 11.—
Vischhaken, Lijnen, Dobbers, enz.

ZEER BILLIJKE PRIJZEN. 2793

Maison voorheen Th. Vogelpoel

Eigenaar TIAN BOEN HAIJ

Matramanweg 85 ——— Meester-Cornelis.

PLEASE BELT Telf. 558 Mc.
en 390 Mc. op

JE adres voor overheerlijke taarten. 2780

ZEISS WATERPAS INSTRUMENTEN

ZEISS MICROSCOPEN

ZEISS PRIMA-KIJKERS

O.J.O.M.I.

J. H. Goldberg

WELTEVREDEN — Noordwijk 21
Soerabaja — Djocja — Malang.
55wz

CORDESIUS & ZONEN

FABRIEK VOOR METAALWERKEN.

AFD. IMPORT

AMARILS

POEDER EN KORRELS
ALLE NUMMERS

HOUTLIJM

PRIMA HOLLANDSCHE

PUIMSTEEN in poeder en in stukken

POLYSTPASTA'S voor alle doeleinden

TECHNISCHE BORSTELS en VILT

POSTWEG NOORD 39
Telf. 664, Weltevreden

2782

REO en MORRIS

munten uit door hun
LANGE LEVENSDUUR
en
GERINGE ONDERHOUDSKOSTEN

Berekening van Exploitatiekosten wordt op aanvraag gaarne verstrekt.

De Importeurs:

AUTOMOBIEL- & MOTORHANDEL „DE MAGNEET".

AGENTEN:

K. DE WIT — Soekahoemi.
Autohandel v/h E. JOPPE — Bandoeng.

2803

Verschijnt slechts één keer! Uitknippen!

EERSTVOLGENDE

Trekking 10 Maart a.s.

INSCHRIJVING

Volgens de ordonnantie van 1923 Staatsblad No. 351 voor geheel Ned.-Indië wettig geoorloofde

Staats-Premieloten

Gegarandeerd door den Franschen Staat
MET HOOFDPRIJZEN VAN:

Frs. 1 000.000, 500.000, 200 000, 100.000, 50.000 enz.

Alleen geheele loten, waaraan deelneming tegen maandel. storting vanaf f 3.— wordt aangeboden.

Geen nieten! Elk lot een prijs!

Prospectus gratis-franco

Aanvragen onder „BANK" te richten aan: Reclame-Bedrijf „Aneta" Weltevreden. 2774

DE

DRUKKERIJ EMMINK

WELTEVREDEN

KWALITEITSDRUKWERK

VOOR

HANDEL EN CULTURES

223w

TER OVERNAME AANGEBODEN

een gunstig bekend staande
Cement- en Tegelfabriek.
Brieven No. 2822 Bat. Nieuwsblad.

DE „PARLA" GRAMOFOON

MET DRIE PLATEN NAAR KEUZE

MET EEN JAAR GARANTIE.

Gegarandeerd Zwitsersch fabrikaat!

Model A Contant f 185.—

op termijn f 210.—
1e storting f 20.—
verder f 12.50 p.m.

Model B Contant f 125.—

op termijn f 150.—
1e storting f 15.—
verder f 10.— p.m.

LEVERING OVER GEHEEL NED.-INDIE

Op den PASAR-MALAM-TJINA,
Daar in Oud Batavia,
Zal het dit jaar „ramai" worden
En de pret werkt weken na;
Weltevreden wordt weer leeg straks:
Links en rechts van Molenvliet
Rijden auto's, ebro's, fietsen;
't Is al drukte, wat men ziet!

Het zal zeer gezellig wezen,
Leuker dan verleden jaar,
Want in ied're tent en toko
Staan de PARLA's kant en klaar;
En als die dan straks doen hooren
Populaire dansmuziek,
Komt er eerst de rechte stemming.
Onder 't fuivende publiek!

Hoort onze Edison Bell KRONTJONG platen.

Gramofoonhandel „PARLA"

WELTEVREDEN	BANDOENG
Postweg Noord 11	Bragaweg 65.
Telef. 750.	Telef. 1188

172w

VERPLEEGSTER
zoek betrekking

bij ARTS in Batavia of omstreken.
Brieven onder No. 11324 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 2809

DE BURGEMEESTER van Batavia maakt bekend:

1e. dat aan den Raad dier Stadsgemeente een voorstel zal worden gedaan tot wijziging van het rooilijn- en wegenplan voor

a. het stadsgedeelte, ingesloten door de wegen Kramat en Kwitang, de Tjiliwoeng en Gang Listrik satoe en voorkomende op de fotografische dienstkaart sectie S blad 7;

b. het stadsgedeelte, ingesloten door de Prinsenlaan, en Steenbakkerssloot, de Tjiliwoeng en de spoorbaan Batavia — Weltevreden en voorkomende op de Topografische dienstkaart sectie F blad 3;

2e. dat de terzake opgemaakte rooilijnkaarten van 22 tot 31 Januari 1930 voor belanghebbenden ter inzage zullen liggen ten kantore van den Directeur van het Rooiwezen en de Bouwpolitie, Tangerangscheweg No. 15;

3e. dat mogelijke bezwaren tegen de voorgenomen wijziging van bovenbedoelde rooilijn- en wegenplannen vóór 15 Februari 1930 schriftelijk bij hem kunnen worden ingebracht. 2823

TE HUUR

CENTRUM WELTEVREDEN

GROOTE KANTOORZAAL,

oppervlakte circa 265 M² (25½ bij 10½ M); event. met goedangruimte; direct te aanvaarden.

Inf. Postpaarbank. 2797

Eigenaren & Verhuurders van

„TE HUUR KOMENDE PERCEELEN"

Geeft Uwe huizen, kantoren, winkels en pakhuizen ten verkoop en verhuur op aan het **OUDSTE WONINGBUREAU** ter plaatse. Vlotte afwikkeling. Prima referenties!

Administreeren van Vaste Goederen.

MAKELAARSKANTOOR F. W. VAN GENDEREN

Beëedigd Makelaar, 158w
Afdeeling WONINGBUREAU
Postweg N. 19 Tel. 2182 — 2183 Welt.

Pianola-Piano's

GEBRUIKTE,

in zeer goeden staat verkeerende

vanaf **f 500.**—

HUURINSTRUMENTEN

met 24 rollen per maand naar keuze, incl. stemmen,

vanaf **f 25.**— per maand.

Bekker-Lefèbre
Koningsplein N. 22.

2815

VACUUM OIL COMPANY, Weltevreden

vraagt voor haar Batavia-rayon goed ingevoerd, TECHNISCH ONDERLEGD VERKOOPER.

Sollicitaties met volledige inlichtingen en referenties uitsluitend schriftelijk. 2802

TER OVERNAME AANGEBODEN

Complete installatie voor Houtbewerking.

Alle machines en electromotoren in prima condities, en in bedrijf te zien.

Brieven No. 2821 Bat. Nieuwsblad.

HET BESTUUR van de Vereeniging voor Ziekenverpleging in Nederlandsch-Indië (Koningin Emma Ziekenhuis — „Tjikini") heeft de eer hiermede leden, contribuanten en belangstellenden uit te noodigen tot het bezichtigen van de nieuwe Radiologische Afdeeling, onder leiding van Prof. Dr. B. J. VAN DER PLAATS, op Vrijdag 24 Januari a.s. des namiddags van 4½ — 6 uur.

Namens het Bestuur

O. DEGGELLER.
Voorzitter.

G. C. van KEMPEN.
Secretaris.

2812

H.H. ARCHITECTEN

WISALIN
GLANSVERVEN

Uw verf

Steeds groote voorraden

W. J. STOKVIS'

Koninklijke fabriek van Metaalwerken

Rijswijkstraat 30 WELTEVREDEN.

1w

SEE THE NAME OF CADBURY ON EVERY PIECE OF CHOCOLATE.

2801

Leert
STENOGRAFIE „GROOTE" & TYPEN
bij het
INSTITUUT „BLOM"
(„ROYAL" TYPEWRITERSCHOOL)
RIJSWIJK 11 Pav. 89w Tel. Wl. 626.

BEDRIEG UZELF NIET.

Daar halitosis zich nooit bij het slachtoffer aankondigt, kunt ge nooit weten wanneer ge het hebt.

Verdrijf halitosis-het maakt kussen een kwelling.

Halitosis (onwelriekende adem) heeft een eind gemaakt aan menige liefde en vriendschap. Bedrieg U zelf niet dat ge het niet zoudt hebben, want dat kunt ge eenvoudig niet weten. Het slachtoffer zelf merkt niets van halitosis, maar anderen wel — en het ergert hen.

Daarom, voor ge anderen ontmoet, spoel den mond met Listerine. Als ge eenig spoor hebt van halitosis wordt het daardoor vernietigd. Zoo niet (en dat weet U nooit) dan is toch de mond verfrischt en versterkt.

Halitosis wijkt voor Listerine, omdat het een machtig middel is. Zoo ge twijfelt, probeer eens hoe het de doordringende lucht van uien of visch van de handen verwijdert.

LEES DE FEITEN
1/3 had halitosis
111 manicuristen zeggen dat halitosis merkbaar is bij ongeveer één op.... elke drie klanten — allen menschen van goeden stand. Wie zou het beter weten dan zij?

Houd een flesch Listerine bij de hand in huis en op kantoor.

Gebruik het vaak, het helpt.

Lambert Pharmacal Company, St. Louis Mo. U. S. A.

LISTERINE

het veilige antisepticum.

AU PRINTEMPS
Rijswijkstraat 14 — Weltevreden.

Ontvangen:
AVONDTOILETTEN
Sportieve Ochtend- en Middag-costumes
in voordeelige prijzen.

Verwacht Donderdag n.m.
Een groote zending bijzonder aparte
HOEDEN.

2820

---

a.s. VRIJDAG 24 JANUARI: VERTOONING van
WOLGA-WOLGA
HET LIED VAN DEN WOLGABOOTMAN
in het
UNIVERSAL THEATRE (Krekot)
2814

Neemt proef! Neemt proef!
GLOBE GARDEN'S KOFFIE-EXTRACT
is beslist beter in kwaliteit, geuriger van smaak en dus voordeeliger in gebruik dan andere merken. 2536
Overal verkrijgbaar.

DECA-PARK
Gij kunt haast niet gelooven, wat gij ziet.
ZOO STERK
zijn de toeren, welke gij te zien krijgt, verricht door:
GRAAF DE WALDEMAR.
THELEPAAT, ILLUSIONIST, HYPNOTISEUR.
terwijl
GLENN TRYON
in
„Hotel de Spaansche Kaper"
(Barnum was Right)
voor de noodige vroolijkheid zorgt.
Elken avond met BERSHADSKY ORKEST.
Aanvang 7 uur en 9.15. Entrée f 2.— of 3 coupons.
2818

CAPITOL THEATER
AANVANG 7 u. en 9,45
ENTRÉE f 2.40 en f 1.80

HEDENAVOND
CONRAD VEIDT
in
DE GEBROEDERS SCHELLENBERG
Een UFA Productie.

Vooraf:
VORSPIEL AUS LOHENGRIN
door
AUG. HOEDEMAKER'S
CAPITOL ORKEST

OP HET TERRAS:
POPULAIR CONCERT
door
JONNY DUELL'S
Orkest o.l.v.
Mr. BERSHADSKY.

In het Wijnrestaurant
Specialité:
Frankfurter Worstjes met Zuurkool f 1.75.
2816

Auto-Reparatie-Atelier „VULCAIN."
TANAH ABANG WEST No. 6, WELTEVREDEN, TELEFOON 465.

Ons atelier staat onder leiding van een **prima Europeesch vakman** met jarenlange ervaring in de Automobiel-fabrieken in Europa.

Aan onze **Duco-installatie** is een **expert** verbonden, waardoor wij in de gelegenheid zijn **al ons ducowerk te garandeeren.**

Alle reparaties, hoe klein ook, worden gegarandeerd.
2781

ITALIAN ICE CREAM
AAN HUIS BEZORGD
- RAGUSA -
NOORDWIJK 30 - TEL. WL. 3610
2785

„Magneeties" à f 1.-

WHITE WINGS
Een Mamoet Cecil B de Mille picture.

De romance van de Zeeën herleeft weer in deze groote, historische productie, waarin Engeland worstelt om zijn macht ter zee te handhaven.
2819

KRAMAT THEATER
Aanvang 7 u. en 9.45.
Entrée f 0.20 tot f 1,50.

offreert Woensdag 22 en Donderdag 23 Jan.:
Een spannend Dubbelprogramma
1. Jack Perrin in REX HET WONDERPAARD.
2. Barry Norton in VLEUGELHOEF.
Vanaf 24 Jan. Emil Jannings in „DE PATRIOT".
2817

alléén met PERSIL is dit te bereiken

En niet alleen voor linnen, gebruikt men dit heerlijk ruikende, frissche waschmiddel .... ook voor zijden kousen en stoffen, voor kunstzijde en .... avondtoiletten. Zelfs de duurste en fijnste stoffen blijven, dank zij PERSIL prachtig en soepel.

Gaarne willen de importeurs een demonstratie geven ten Uwen huize. Bel hen even op en zij bewijzen U, dat dit waschmiddel, dat buitengewoon billijk is in prijs, het universeele is om iedere denkbare stof te wasschen.

Firma G. HOPPENSTEDT, Importeurs van PERSIL
Batavia — Semarang — Soerabaja — Medan — Padang
2772

UNIVERSAL THEATRE, KREKOT.
Heden- en morgenavond: de United Artists Productie:
PETER THÉ GREAT in „WILD JUSTICE"
Een zeer boeiende film, waarin de **HOND „PETER DE GROOT"** de hoofdrol vervult.
a.s. VRIJDAG 24 JAN: vertooning van het Groote Monumentale MEESTERWERK
WOLGA-WOLGA
2813

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)
Heden- en volgende avonden: **Aanvang 7 en 9 uur 45.**
Een Super Metro Goldwyn — Mayer Picture:
„ROSE-MARIE"
Naar de gelijknamige Amerikaansche operette, die in Parijs reeds meer dan twee jaar voor uitverkochte huizen gegeven wordt.
De hoofdrollen worden vervuld door de bekoorlijke
JOHN-CRAWFORD,
JAMES-MURRAY en HOUSE-PETERS.
Muzikale Illustratie door ons ARTINI-ORKEST.
ROSE MARIE SELECTION RUDOLF FRIML and HERBERT STOTHART.
2806

No. 42 Woensdag 22 Januari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

TWEEDE BLAD

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij. BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden. TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	21 Jan.
H.V.A.	558
Kol. Bank	216
Handelsbank	156
Certif. N. H. Mij.	171
„ N. I. Escompto Mij.	90
Kon. Olie	396
6% Indië 1922	102 1/8
Ned. Scheepv. Unie	190
Lindeteves	152
K. P. M.	226
Deli Spoorweg Mij.	208
Java China Japan Lijn	106

Slotkoersen (*Aneta*).

	20 Jan.	21 Jan.
Javasche Bank	313	—
Amsterdamsche Bank	—	188
Twentsche Bank	138	—
Incasso Bank	—	—
N.I. Escompto Mij. cert.	89	90
Certif. N.H.M.	170	170
Handelsbank	156	155
Koloniale Bank	215	216
Scheepvaart Unie	190	189
Kon. Paketv. Mij.	226	226
Java China Japan Lijn	107	106
Holl. Amerika Lijn	37	—
Kon. Stoomboot Mij.	—	85
N.I. Spoorweg Mij.	222	222
Delispoor	207	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	150	150
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	—	159
Gas Mij.	245	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	—	345
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	266	266
Lindeteves	151	151
Maintz en Co.	—	—
Philips	508	500
Margarine Unie	363	—
v. Berckels Patent	179	—
A. K. U.	—	124
Hollandsche kunstzijde	—	—
Koninklijke Olie	396	396
Tarakan	—	360
Alg. Exploratie Mij.	189	—
Handelsverg. „Amsterd."	563	557
Cultuur Mij. „Vorstenl."	149	148
Suiker Cultuur	210	—
Suiker Unie	—	—
Poerworedjo	62	62
Java Cultuur Mij.	398	—
Amsterdam Rubber	166	162
Poerowinangoen	185	—
Basilam	82	—
Sumatra Rubber	—	132
Bandar Rubber	—	145
Deli Batavia Rubber	—	—
Kedeng Lemboe	210	—
Malabar	373	—
Gedeh	—	175
Deli Maatschappij	349	—
Senembah	—	394
Deli Bat. Tabak Mij.	—	—
Cultuur Mij. de Oostkust	92	—
Simau	630	—
Redjang	125	133
Billiton B	—	390
Singkep Tin A	—	—
Boeton	—	174

*

Alle markten iets lager zonder zaken.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 21 Jan.

Escompto aand.		90
Poerworedjo		61
Simau	633	634 3/4
Redjang Lebong		126
Kon. Olie		395 3/4
5% Oblig. Ind. L. '16		100 1/2
Sem. Stb. en Pr. Veer		257
Tegalsch Prauwenveer		295
A'dam Rubber		158

Afgedane Fondsen op 22 Jan.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
5% Oblig. Ind. L. '16	100 1/4	100 1/4	—	—
6% „ Doll. L. '22 B/C	102	102	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B	96 3/4	96 3/4	96 3/4	96 3/4
„ „ à 500	96 3/4	96 3/4	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '29	96 3/4	96 3/4	96 3/4	96 3/4
6% „ Str. Veem	96 1/4	96 1/4	—	—
Javasche Bank	311	311	—	—
Kol. Bank	214	214	—	—
Escompto cert.	89 3/4	89 3/4	89 3/4	90
Lindeteves	149	149	—	—
Unie	189 3/4	190	—	—
Redj. Lebong	126	126	127	127
Sem. Stb. Pr. Veer	254	254	252 1/2	253 1/4
Hotel des Indes	145	145	—	—
Java Sum. Hd. Mij	94 1/2	94 1/2	—	—
Escompto aand.	—	—	93	90
Holl.-Siam	—	—	96 1/2	96 1/2
Basilam	—	—	82 1/2	82 1/2
Preanger Hotel	—	—	105 1/2	105 1/2

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 22 Jan. '30.

	Vraag	aanbod
5% Oblig. Ind. Leen. '15	100 1/4	—
5% „ „ 17	100 3/4	—
6% „ Pd. st. L. '21 D	101 1/4	—
6% „ Doll. L. '22 A	101 1/2	102
5% „ Ind. L. '23 A	100 1/2	101
5% „ Gem. Cred. Bank	—	98
5% „ Banjoemas El. Mij.	97	99
5% „ Gebeo	99 1/2	100
5 1/2% „ Gebeo	100	—
6% „ Hotel des Indes	—	101
6% „ Pr. Hotel	99	101
6% „ Gem. Batavia	—	101 1/2
6% „ Triplexkistenfabriek	—	70
6% „ San. Garoet	85	—
Cert. N. H. M.	169	172

Handelsbank	153 1/2	157
H.V.A.	545	560
Cult. Mij. Vorstenl.	—	148
Internatio	260	268
Bandoeng Kinine gew.	—	310
Bandoeng Kinine pref.	142 1/2	145
Japanlijn	100	106
K. P. M.	220	224
N. I. Spoor	220	222
Deli Spoor	—	206
Sem. Cheribon Tr.	147	149
Serajoedal Tram	150	160
Poerworedjo	60	62
Simau	630	635
Expl. Mij. Ned. Indë	241	250
Aimem	—	470
Kon. Olie	396	399 1/2
Cities Service Coy.	28 3/4	30 doll.
N. I. Gas Mij.	235	—
Gas Nat. bezit	240	—
Aniem Nat. bezit	335	355
Solo Electr. Mij.	335	—
Gebeo	212 1/2	—
Banjoemas Electr. Mij.	—	150
Sum. Electr. Mij.	115	117
Bali en Lombok Elec. Mij.	115	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
Stroohoedenveem	110	—
Tegalsch Pr. Veer	—	305
Vergde Pr. Veren	—	130
Java Veem	170	185
Preanger Hotel	105	107 1/2
Amsterd. Rubber	161	165
Ardjoena	120	150
Artana	—	290
Bagelen	—	185
Basilam	79	85
Gandasoli	145	—
Michiels Arnold.	238	—
Oeloehmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Pangledjar	—	650
Papandajan pref.	65	—
Perbawatie	190	—
Sitiardja	150	—
Sum. Rubber	125	135
Moelia	—	25
Taloen	3 0	330

*

Onze beursmedewerker meldt:

Markt zonder eenige emotie. Men had zich op het koersverloop van Redjang gespitst doch ook hierin viel de markt tegen. De koers stelde zich met minimum omzetten op 127. Op Emni werd 245 geboden. Flauw lagen Semarang Stoomboot Prauwenveer welke op 251/2 inzakten. Olie zonder zaken. Rubber beter gezocht. Op Amsterdam-rubber werd 162 geboden. Leeningen met eenig aanbod. Exploratie noteerde 185 1/4 waartoe gezocht werd.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100 3/8	100 3/8	100 3/8
Zicht A'dam	100 1/8	100 1/8	100 1/8
2 m/d A'dam	99 7/8	—	—
3 m/d A'dam	99 1/2	—	—
4 m/d A'dam	99 1/4	—	—
6 m/d A'dam	98 3/4	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	12.12 1/2	12.12 1/2	12.12 1/2
30 d/z Londen	12.08 3/4	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	12.—	12.00	12.—
Zicht Australië	11.97 1/2	11.97 1/2	11.97 1/2
T. T. Amerika	2.49 3/4	2.49 3/4	2.49 3/4
Zicht Amerika	2.49 1/4	2.49 1/4	2.49 1/4
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91 1/8	—	—
T. T. Bombay	91 1/8	—	—
T. T. Madras	91 1/8	—	—
T. T. Colombo	91 1/4	—	—
T. T. Rangoon	91 1/4	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/2	1.23 1/2
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23 1/4	1.23 1/4
Zicht Manilla	1.25	1.24 1/2	1.24 3/4
T. T. Hongkong	1.02	1.03	1.02
T. T. Shanghai	1.27 1/2	1.27	1.26
T. T. Amoy	95	—	92 1/4
T. T. Singapore	1.40 3/4	1.40 5/8	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	91

Batavia, 22 Jan. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	20 Jan.	21 Jan.
Prolongatierente	2 1/4	2 1/2
A'dam-Java	99 3/16	99 1/4
A'dam-Londen	12.11	12.10 3/4
A'dam-New-York	2.48 13/16	2.48 3/4
A'dam-Parijs	9.77 1/2	9.77 1/8

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 21 Jan. '30 12.30 u. n. m. tot 22 Jan. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan gisteren	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Jan.	—	—	38	38 1/2
Java-Std.-Crepe Jan.	—	—	38 1/2	39
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Jan./Maart	—	—	42 7/8	43 3/4
Apr./Mei	—	—	43 1/4	43 3/4
F.O.B. Palembang, Jan./Febr.	—	—	42 7/8	43 1/4
Jan./Maart	—	—	42 7/8	43 1/4
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. Jan./Febr.	—	—	98 3/4	100 3/8
Jan./Maart.	—	—	98 3/4	100 1/8
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Jan.	—	139 1/4	139 1/4	142 1/2
Jan./Febr.	—	139 1/4	139 1/4	142 1/2

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 22 Jan. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 11 1/8 vraag, f 11 1/4 aanb. Jan. idem Febr. idem Maart f 11 1/4 vraag, f 11 3/8 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10 7/8 vraag, f 11 aanb. Markt williger.

Rubber Sheets f 38,— k. Markt kalm en vast.

Koffie onveranderd.

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,38 1/4 vraag, f 0,38 1/2 aanb.

Palembang Robusta Febr./April f 27 nom.

Citronella-olie Jan./Febr. f 2,90 aanbod.

Peper-Lampongs Jan./Febr. f 61,- vraag, f 62,— aanbod.

Peper-Muntok Jan./Maart f 87,— ged.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	21 Jan. 10 u. v.m.	21 Jan. 5 u. n.m.	22 Jan. 10 u. v.m.
Sheets spot	24	—	24 1/2
Crêpe spot	24	—	24 1/2
Sheets Jan.	24 1/4	—	25
„ Apr./Juni	25 3/4	—	26 1/4
„ Juli/Sept.	26 5/8	—	27 1/2
Medium blankets Jan./Febr.	21	—	21 1/4
Remilled native rolled bark Jan./Febr.	13 1/2	—	13 3/4

Heden opende de markt lusteloos.

Londen.

		20 Jan. open. not.	20 Jan. slot not.	21 Jan. open. not.	21 Jan. slot not.
Sheet spot	koop.	7 1/2	7 5/16	7 5/16	7 3/2
	verk.	—	7 3/8	—	7 7/16
„ Jan./Mrt.	koop.	—	7 7/16	—	7 1/8
	verk.	—	7 1/2	—	7 9/16
„ Juli/Sept.	koop.	—	7	—	7 11/16
	verk.	—	7 11/16	—	7 3/4
Crêpe spot	koop.	—	7 3/16	—	7 1/4
	verk.	—	7 5/16	—	7 5/16

De markt opende en sloot prijshoudend.

New-York.

		20 Jan. 4 u. n.m.	21 Jan. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	15 3/4	15 3/8
Sheet spot	koop.	14 5/8	14 3/4
	verk.	14 7/8	15
„ Jan./Mrt.	koop.	14 7/8	15
„ Apr./Juni	koop.	15 3/8	15 3/8
	verk.	15 5/8	15 5/8

Markt kalm en zeer prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		20 Jan.	21 Jan.
Sheet spot	koop.	14	14 7/8
	verk.	14 3/4	15 1/8
Apr./Juni	koop.	15 1/4	15 1/2
	verk.	15 1/2	15 3/4

De markt sloot prijshoudend.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	20 Jan.	21 Jan.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	11 3/8 gen.	11 3/8 gen.
Witte Muntok cif. Londen Jan./Mrt.	15 1/2 ged.	15 1/2 ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Jan./Mrt.	11 1/8 ged.	11 1/2 ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	20 Jan.	21 Jan.
Verkocht	—	—
Prijs (per picol)	—	—

Londen.

21 Jan.

Slottransacties in den namiddag:

Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	174 1/4 pd.st.

New-York.

20 Jan.	21 Jan.
38 1/8 doll.	37 7/8 doll.

Markt willig.

Copra.

Londen.

21 Jan.

Jan./Febr 22 pd.st. 10 s.h. verk.

De Rubbersituatie.

DEN HAAG, 21 Jan. (*Aneta*). De heer Helfferich schrijft in een artikel in de *Wirtschaftsdienst* dat uniforme maatregelen ten behoeve van Europeesche en inheemsche rubbercultuur onmogelijk zijn. Hij dringt aan op het heffen van uitvoerrecht van Inlandsche rubber in bepaalde verhouding tot een eventueel restrictie-percentage op de Europeesche cultuur.

Helfferich meent, dat een verkooporganisatie de rubberpositie niet verbetert, aangezien die niet in staat is de prijstendenz van het product te wijzigen. De schrijver wijst er op, dat de V.I.S.P. de markt in tijden van overproductie ook niet beïnvloedt.

Uitgetreden.

DEN HAAG, 21 Jan. (*Aneta*). De heer Treston trad uit het bestuur van de Margarine-unie en de Margarine-union.

Bolang Mongondou.

5 Dec.

Aan het ter inzage liggende verslag over 1928 van de Exploratie en Exploitatie Maatschappij Bolang Mongondou te 's-Gravenhage ontleent de *N. R. C.*, het volgende:

De wensch om zooveel mogelijk te produceeren had ertoe geleid, meer goudlagen af te spuiten dan de stand der dekking ten opzichte van de goudlagen redelijkerwijze toeliet. De administrateur had de moeilijkheden, die hij moest overwinnen, onderschat. De groote moeilijkheden waren de volgende: 1. de noodzakelijkheid van afbouw, d.w.z. het produceeren te moeten verbinden met experimenten, om uit te maken, hoe te Tapai Bekin de afzet het best te verwerken zou zijn; 2. naast experimenteeren en afbouw de hulpmiddelen voor den afbouw zelf ter plaatse te moeten vervaardigen; 3. gebrek aan werkvolk en krachtwater; 4. de noodzakelijkheid om, voordat het bekend was, welke de beste werkwijze was, toch reeds zoo veel mogelijk te moeten produceeren.

De productie bedroeg in de Juni-periode circa f 5200, in de Juli-periode circa f 5400, in de Augustus-periode f 5260, September-periode circa f 3280, October-periode (21 dagen) f 8179, November (25 dagen) f 1100 en December (28 dagen) f 14.120. Met deze laatste productie kunnen deze kosten van het bedrijf, zoowel in Indië als in Nederland, gemakkelijk worden gedekt.

Het van begin Augustus tot eind December gedane werk heeft reeds bewezen, dat onder normale omstandigheden, zelfs zonder het aanbrengen van de voorgestelde verbeteringen, de kosten van het bedrijf door de inkomsten kunnen worden gedekt, terwijl een logische gevolgtrekking uit de verkregen resultaten zegt, dat na het aanbrengen van verdere verbeteringen, op redelijke winst gerekend mag worden.

Door de verlenging van het waterkanaal naar het vierde riviertje zal het bedrijf stabieler worden en een vlugger verloop hebben, waardoor de moeilijkheden, die tot nu toe den bloei van Tapai Bekin in den weg hebben gestaan, naar de directie verwacht, overwonnen zullen zijn.

De balans per 31 December 1928 bevat onder activa o.m. vergunningen op Celebes f 325 000 (onv.), nieuwe exploratie Toempoejatan f 10 741 (onv.). exploratie Tapai Bekin f 137 605 (f 575 985), aanleg grooten weg Kotaboeman-Tapai Bekin f 23 099 (nihil), etablissement Tapai Bekin f 124 302 (nihil), krachtinstallatie dito f 14 820 (nihil), installatie dito f 227 368 (nihil), aanleg afscheiding dito f 59 815 (nihil), machines en werktuigen f 47 567 (nihil), uitgaven ten behoeve van exploitatie 1929 en volgende jaren f 11 208 (f 15 081), voorraden f 57 660 (f 78 563), debiteuren f 18 709 (f 20 026), edelmetaal in transito f 6 414 (f 355), kassa en kassiers f 3 580 (f 8 623), verlies en winstrekening f 186 014 (f 100 216); en onder passiva: kapitaal f 850 000 (onv.), reserve dubieuse debiteuren f 866 (f 4000), crediteuren f 53 942 (f 62 476), leening f 246 455 (f 219 667), Ned. Handelsmij. f 110 845 (nihil).

De winst- en verliesrekening vermeldt als lasten: saldo verlies exploitatie 1928 f 40 756 (f 49 257). reis directeur Indië f 9 868 (nihil), instandhouding etablissement Goeroepahi f 2 657 (f 4 090), dito installatie dito f 1 424 (nihil), interest f 18 330 (f 7 638), onkosten Nederland f 12 445 (12 823), disagio en remisekosten f 318 (301), totaal f 85 794 (f 74 359). Hieregenover staat in het crediet: verlies f 85 794 (f 74 315).

Mijnbouw-Rapporten.

Simau.

Gedurende de week van 12 tot 18 Jan. '30 werden te Lebong Tandai 1712 ton erts vermalen van gemiddeld 10,9 dwts goud per ton en 200,— dwts zilver per ton.

Redjang-Lebong.

Gedurende de week van 12 tot 18 Jan. '30 werden te Lebong Donok 2020 ton erts vermalen van gemiddeld 6,1 dwts goud per ton en 41,— dwts zilver per ton.

Octrooien op Uitvindingen.

Het Kantoor voor den Industriëelen Eigendom te Weltevreden maakt hierbij bekend, dat volgens mededeeling van den Octrooiraad te 's-Gravenhage op 15 Januari 1930 zijn openbaar gemaakt o.m. de hieronder volgende octrooi-aanvragen:

No. 34273 Ned. kl. 23b. 6. Werkwijze voor de bereiding van vacuumdestillaten van minerale oliën. Red. River Refining Co. Inc., te Chicago, Illinois, Ver. St. v. Am.

No. 36.487 Ned. kl. 23b 5. Werkwijze voor het omzetten van zware koolwaterstofoliën in lichtere. Petroleum Hydrogenation Company of America, te Wilmington, Delaware, Ver. St. v. Am.

No. 37575 Ned. kl. 79B 5. Zuigregelinrichting voor een dekbladdraaginrichting voor sigarenmachine, waarbij de zuigkop van dien drager in twee afdeelingen verdeeld is door een wand, die een opening bezit, welke gesloten kan worden door een normaal open zuigregelklep. Internatinal Cigar Machinery Company, te Brooklijn, N. Y. Ver. St. v. Am.

No. 38.032 Ned. kl. 5a36. Boorstangvanger. Stephen Vincent Dillen, te Tulsa, Oklahoma, Ver. St. v. Am.

No. 38.383 Ned. kl. 12dl. Inrichting voor het in aanraking brengen van vloeistoffen met vaste stoffen. Robert Jeannin en Raoul Maxime Berline, beiden te Rueil, Seine-et-Oise, Frankrijk.

No. 38484 Ned. kl. 39b 1. Werkwijze voor de vervaardiging van rubbervoorwerpen onmiddellijk uit latex volgens de dompelmethode. The Anode Rubber Company Limited te Guernsey, Engeland.

De Theemarkt.

(*Van Dunlop & Kolff*).

BATAVIA, 20 Januari 1930.

Het aanbod gedurende verslagweek was niet zoo groot als in de voorafgaande week. De selectie, die goed was, gaf dikwijls een verbetering in het uiterlijk te zien.

In hoofdzaak bestond er vraag naar ordinaire tot middensoort B.O. Pekoes en Broken Pekoes tot ongeveer laatste prijzen, of hier en daar een fractie lager.

Er was eenige vraag naar Orange Pekoes en Pekoes; eerstgenoemde soort tot iets lagere en laatstgenoemde soort tot ongeveer laatste prijzen.

Naar Dusts was geen vraag en naar Fannings zeer weinig.

Over de termijn-markt valt weinig verandering te rapporteeren.

Kwaliteit: — Over het algemeen bevredigend voor den tijd van het jaar.

Noteeringen: — Zijn nominaal (Inferieure kampong-thee en roodachtige soorten zijn niet genoteerd).

O.P. Finest	73—80
O. P's good medium to good	58—70
O.P.'s ordinary to medium	50—56
P's „ „ good	41—56
P.S. & S. „ „ „	34—50
Dust & Small Fngs ordin. to med.	25—32
B.O.P. Finest	70—80
B.O.P.'s good medium to good	46—65
B.O.P.'s ordinary to medium	35 - 42
B.P.'s „ „ „	33—43
B.T. „ „ „	25—34
P.F. „ „ „	25—32

Londen veilingen:

Britsch-Indië 13-1-'30: Ordinaire soorten 1/4 d. lager.

20-1-'30: 1/4 d. lager.

Java 16-1-'30: 1/4 d. tot 1/2 d. lager, uitgezonderd prima soorten.

Londen-Noteeringen.

		24-10-29	31-10-29	7-11-29	14-11-29	21-11-29	28-11-29	5-12-29	12-12-29	19-12-29	9-1-30	16-1-30
Good tippy	B.O.P.	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	2/1 1/2	2/1 1/2	2/1	2/1	2/1
Medium	B.O.P.	1/3	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4
Ordinary	B.O.P.	10 1/4	10 1/2	10 1/2	10 1/4	10	10 1/2	10 1/4	10	9 3/4	9 1/4	8 3/4
Medium	B.P.	10 1/2	10 3/4	10 3/4	10 1/2	10	10	9 3/4	10	9 1/4	9 1/4	8 3/4
Ordinary	B.P.	8 3/4	9	9	8 1/2	7 3/4	8 1/2	8 1/2	8 1/2	8 1/2	8 1/4	8
Good tippy	O.P.	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2
Medium	O.P.	1/-1/2	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1 1/4	1/-1	1/1 1/4	1/1	1/-1/2	1/-1/2
Ordinary	O.P.	9 3/4	10	10 1/4	10 1/4	10 1/4	10 1/4	10 1/4	10 1/2	10 1/2	10 1/4	10 1/4
Good	P.	10 1/2	10 3/4	10 3/4	10 3/4	10 3/4	10 3/4	10 1/2	10 1/2	10 1/4	9 3/4	9 1/2
Ordinary	P.	8 3/4	9	9	9	8 3/4	9	8 3/4	9	9	8 1/2	8 1/4
Medium	P.S.	9 3/4	9 3/4	9 3/4	9 3/4	9 1/4	9 1/4	9 1/4	9 1/2	9 1/4	9	9

Weekbericht No. 3 van „De Handelsvereeniging te Batavia".

Prijzen per 100 Kg. tenzij anders vermeld.

Prijsverloop van Uitvoerproducten van 13 t/m 18 Jan. '30.

Suiker. Markt zeer flauw.

Oogst '29. S.H.S. verk. f 11,55, koopers f 11,50, H.S. Ready verk. f 11,1/8, koopers f 11,—.

Oogst '30 zonder zaken.

De V.J.P. verkocht 300 ton S.H.S. tot f 12,— en H.S. tot f 11,—.

Prima Padang arab. koffie (Angkola, Mandeling, Sibolga) Oogst '29. Gedaan f 90 5/8. Markt met meerder vraag.

Palembang Robusta e.k. Batavia '29. Gedaan Ready f 42 3/4, Jan./Maart f 43 3/4, Febr./Mrt. f 42 7/8 en Mrt./April f 43 3/8 Slot Jan./Mrt. en Mrt./April koopers f 42 7/8, verk. f 43 3/4.

Damar, Sumatra en Pontianak (asst. No. 1, 2, 3, 4, 5). Markt vast. Gedaan Sumatra A/E f 93 1/8, Pontianak A/E f 76 7/8, Damar E f 44 1/2, Damar F f 34 3/4. Stof f 33 5/8.

Coprah Java F.M.S. Export droog, f.o.b. n.u.g. Markt verlaten, aanb. f 23 1/8 met vraag tot f 22 5/8.

Coprah Java F.M.S. Export droog loco. incl. zakken. Gedaan f 21 1/4.

Coprah olie max 3% vetzuur f 36 1/2.

Kapokpitten. Oogst 1929. Aanbod f 5 1/4 incl. zak.

Zwarte lampong Peper Oogst '29 loco. Gedaan Jan. f 98 3/4, Jan./Mrt. van f 97 1/8 tot f 98 3/4. Slot koopers f 97 1/8 en verk. f 100 3/8.

Witte Muntok Peper Oogst '29 loco. Gedaan Jan./Mrt. van f 144 1/8 tot f 140 7/8. Slot Jan./Mrt. koopers f 138 1/2, verkoopers f 139 1/4.

Huiden Buffel nat f 29 1/8 — f 32 3/8.

Koe nat Java f 56 5/8 — f 42 1/8 — f 35 5/8 Bali f 42 1/8.

Buffel droog I f 113 3/8 — f 131 1/2; II f 97 1/8 — f 105 1/4; III f 85,— — f 76 7/8.

Koe droog I f 113 3/8 — f 218 5/8; II f 97 1/8 — f 194 1/4; III f 72 7/8 — f 129 1/2.

Geitevellen ass. 50 cm.—100 cm. p. stuk. I f 1,97 1/2; II f 1,22.

Schapevellen per stuk I f 1,07 1/2 II f 0,20.

Cacao. Ongesorteerd Preanger kwaliteit zonder verkoopers.

Java Rijst. Kloewaran Huller Beeloe Krawang 45% breuk Januari f 16,60 t/m f 16,84.

Rangoon Rijst. Gedaan Jan. afscheep Smallmills van f 12,63 tot f 13,20. Febr. afscheep van f 11,98 tot f 12,39.

Siam Rijst. A. I special Jan. afsch. ged. f 12,87 cif.

Saigon Rijst. Longgrain Januari afsch. gedaan f 13,76; Japan No. 2 f 13,16.

Grondnoten, Cheribon, gepeld. Markt stil zonder zaken, aanbod f 23 1/2 incl. zak.

Rubber, per 1/2 K. G. De markt was kalm als de buitenlandsche, de prijzen toonden een vrij belangrijke verbetering. Contracten geregistreerd over ongeveer 405 tons.

Markt-noteeringen:

Datum		Londen Std. Sheets d.	New-York Std. Sheets d.c.	Singapore Std. Sheets d.c.	Singapore Med. Bl. d.c.	Batavia Java Std. Sheets c.
13	Jan.	7 1/4	14 5/8	22 3/4	19 3/4	36 1/4
14	„	7 1/8	14 5/8	24	20 1/2	37 3/4
15	„	7 3/16	14 1/2	—	—	37 1/4
16	„	7 3/8	14 3/4	23 3/4	20	37 1/2
17	„	7 9/16	15 1/8	24 1/4	21	37 1/4
18	„	7 3/4	15 1/8	25 1/2	—	40

Tapioca, Markt lusteloos, zonder zaken, flake verk. f 19 7/8.
sifting zonder aanbod.
seeds, A. en B. A. verk. f 20 5/8, B. verk. f 17 3/4.
pearl, A. en B. A. verk. f 21 1/2, B. zonder aanbod.
fabrieksmeel K.T.H. verk. f 15 1/8, K.T.K. f 14 3/4, G.T.A. f 16 1/8.
inlandsch meel zonder aanbod.
B. III meel verk. f 6,—.

Citronella Olie per K.G. incl. drum. (85% geraniool). Contract A. koopers f 2,80, verk. f 2,85, Contract B. koopers f 2,50, verk. f 2,75.

Tin Iets flauwer, noteering circa f 205,—.

Thee per 1/2 K.G. Het aanbod gedurende de afgeloopen week was niet zoo groot als de vorige week. De vraag was hoofdzakelijk voor gewone tot medium B.O.P. en gebroken P. tot ongeveer laatste noteeringen met hier en daar een cent lager. Noteeringen als volgt:

Oranje Pecco	(fijnste	f 0,73 — f 0,80
	(fijne	„ 0,58 — „ 0,70
	(gew.	„ 0,50 — „ 0,56
Pecco		„ 0,41 — „ 0,56
Pecco Souchong en Souchong		„ 0,34 — „ 0,50
Broken Oranje Pecco	(fijnste	„ 0,70 — „ 0,80
	(fijne	„ 0,46 — „ 0,65
	(gew.	„ 0,35 — „ 0,42
Broken Pecco		„ 0,33 — „ 0,43
Broken Tea		„ 0,25 — „ 0,34
Fannings		„ 0,25 — „ 0,32
Stof en Sm. Fngs.		„ 0,25 — „ 0,32

Kinabastproducties.

(*Van Tiedeman en van Kerchem*).

	Prod. over Dec. '29 K.G.	Prod. '29 K.G.	Jan./Dec. '28 K.G.
Balekambang	25.683	168.078	116.497
Telaga Patengan	1.120	376.530	552.630
Kertamanah	42.964	950.001	738.984
Bintang	11.178	244.440	533.307
Takokak	2.253	24.419	18.753
Kertowono	5.108	77.480	54.827
Koelon Bambang	1.330	38.400	4.010
Penampean	2.160	121.920	185.380
Madoeardjo	93	3.943	5.060

City Services.

Naar wij vernemen heeft de winst der City Services Comp. in 1929 netto bedragen 43 millioen dollar tegen 34 millioen dollar in 1928.

Radio-Nieuws.

Programma's.

Bat. Radio Vereeniging.

(*Korte golf 75 M.*)

Woensdag 22 Jan.

7 — 8 Gramofoonmuziek (klassiek).
8 — 10 Het Orchestra Mariano.

Door ziekte van een der medewerkenden is het Bulgarian Trio hedenavond verhinderd voor de microfoon van den I.A.A. zender op te treden.

Gelukkig echter zullen de luisteraars, dank zij de welwillende medewerking van de directie van de New Monico, ruimschoots schadeloos gesteld worden. Het Mariano Orchestra zal zich namelijk doen hooren van acht tot tien uur; eerst een programma van klassieke muziek, in de tweede helft jazz en dansmuziek.

Het programma luidt als volgt:

1. Spanische Tänze I en II Moskowsky.
2. Potpourri die Lustige Witwe Fr. Lehar.
3. Fantasia Opera Rigoletto Verdi.
4. Ouverturo Barbier de Seville Rossini.

Pauze.

Daarna Jazz en dansmuziek.

Suikerafdoeningen.

SOERABAJA, 22 Jan. (*Aneta*). De V.J.P. verkocht gisterenavond aan een Chineesch exporteur 300 tons hoofdsuiker van den Oogst 1929 tegen 11 gulden.

Nederlandsche Linoleum-Fabriek.

Op 24 Januari, zal door de Ned. Handel Mij., Amsterdam de inschrijving worden opengesteld op de 2.110.000 gulden leening, 5 pct. obligaties Nederl. Linoleum-fabriek, tegen 96 pct.

Rubber-uitvoercijfers.

Voorloopige cijfers van het Kantoor v.d. Statistiek betreffende den uitvoer van rubber uit Ned. Indië over December, uitgedrukt in tons van duizend kilo netto: Java en Madoera 5.272. Buitengewesten 19,489 over December van 1928 waren deze cijfers respectievelijk 5.202 en 19.460.

Dollar-postwisselkoers.

Met ingang van 22 dezer wordt de postwisselkoers naar Amerika en Philipijnen van één dollar gelijk twee gulden vijftig cent.

Naaml. Vennootschappen.

Bij G.B. is bewilliging verleend op de akte van oprichting der te Soekaboemi (West-Java) gevestigde „N.V. Autohandel Gouw Tjoe Tje".

Uit de Provincie.

(*Van onze correspondenten.*)

BANDOENG.

I. E. V.

Gisterenavond kwam de afdeeling Bandoeng van het Indo-Europeesch Verbond in algemeene leden vergadering bijeen, onder leiding van den voorzitter A. Chatelin, die de eerste vergadering van dit jaar opende met een toepasselijk woord, waarin hij de beste wenschen uitsprak voor den voorspoed der afdeeling en der leden. De vacature ir. Loke in het bestuur was aangevuld door de benoeming van het lid Peterman, welke door de vergading eenstemmig werd goedgekeurd.

Verder gaf de voorzitter verslag van de verrichtingen van het bestuur sedert de jongste vergadering op 12 December 1929, waarbij gewezen werd op het jaarverslag 1929 van het comité tot maatschappelijk hulpbetoon van het I.E.V. en hulde werd gebracht aan het bestuur van genoemd comité onder voorzitterschap van den heer E. Sieburgh, zoomede aan den steun van velen buiten het I.E.V.

Gewezen werd op de resultaten van de bemoeidingen van het I.E.V. volksraadslid, oud-generaal Van der Weyden, waardoor Indo-Europeanen weder in het leger dienst kunnen nemen als gewoon Europeesch soldaat.

Omtrent de besprekingen met de V.C. wist de voorzitter mede te deelen, die een gunstig resultaat beloofden. De verbonden partijen waren bereid bij de a.s. verkiezingen voor den nieuwen gemeenteraad van Bandoeng 2 zetels ter beschikking te stellen van den V.C. Zulks was te danken aan de ruime opvattingen van den P.E.B. en den I.K.P. die ter wille van de gevraagde samenwerking elk een zetel ter beschikking wilden stellen: eerstgenoemde partii wilde een zetel afstaan, die dan vacant zal komen, laatstgenoemde partij werd bereid bevonden een zetel af te staan welke haar tevoren was toegezegd. Indien de V.C. dit loyale aanbod aanvaardt, kan zij zonder strijd beide zetels innemen; doet zij zulks niet, dat wordt het een hevigen verkiezingsstrijd van het geheele bloc der verbonden partijen tegen de V.V.C. De vergadering ging met het beleid van het bestuur volkomen accoord.

Het lid Van Zeijderveld hield een betoog inzake de hier bestaande gelegenheid tot opleiding van Indo-Europeesche jongelieden voor de middelbare rangen bij 's lands algemeen administratief beheer. Hierop volgde levendig debat, met het gevolg dat de vergadering besloot meer de aandacht te vestigen op genoemden cursus.

Na afhandeling van dit punt kwam aan de orde de jongste benoeming door de regeering van de leden van den provincialen raad van West-Java, tengevolge waarvan in I.E.V.-kringen groote ontevredenheid is gewekt. Over deze aangelegenheid ontstonden in de vergadering scherpe discussies, waarbij aan de hand van het artikel: „De benoemingen in den Provincialen raad van West-Java" in *Onze Stem* van 10 dezer scherpe critiek werd uitgeoefend op de wijze van het in deze door de regeering gehanteerde benoemingsrecht. De vergadering nam na langdurige debatten een motie aan, ontdaan van door sommige leden aanbevolen scherpte. (Wij drukten die onder N.I. af).

Na de rondvraag, welke niets bijzonders opleverde, sloot de voorzitter te half 10 de geanimeerde vergadering.

Gemeenteraad.

De a.s. openbare vergadering van den stadsgemeenteraad van Bandoeng is bepaald op Woensdag 29 dezer, aanvangende te 6 uur 's namiddags.

Voor bezoekers.

In verband met de gestadige uitbreiding van Bandoeng is het voor tijdelijke bezoekers zoowel als voor nieuwe inwoners van belang te weten, dat de boekhandel Visser & Co. een nieuwe en herziene uitgave van den plattegrond van Bandoeng het licht heeft doen zien. Deze nieuwe uitgave is bijgewerkt volgens de jongste gegevens, zeer duidelijk en practisch op een schaal van 1 : 10 000 samengesteld en een welkome vervanging der verouderde kaarten en plattegronden.

Vergadering Verbonden Partijen.

Maandagavond werd de in de Jaarbeurs te Bandoeng gehouden vooorafgaande vergadering der plaatselijke besturen van Politiek Economischen Bond, Indo-Europeesch Verbond, Indische Katholieke Partij en Christelijk Staatkundige Partij, gevolgd door een gedachtenwisseling met de afgevaardigden der Vaderlandsche Club nopens de vertegenwoordiging in den nieuwen gemeenteraad alhier.

Het besprokene zal nader in de vergaderingen der betrokken partijen worden medegedeeld.

Preanger Amateur Fotografenclub.

Maandagavond 20 dezer vergaderden de leden van de P.A.F., welke vergadering voorgezeten werd door den heer W. Hoogland.

Goedgekeurd werd het Jaarverslag en aan den penningmeester werd dank gebracht voor de accurate wijze waarop deze het afgeloopen jaar zijn functie waargenomen heeft.

Met algemeene stemmen werd het tegenwoordig bestuur, dat elk jaar aftreedt, herkozen, en wel de heeren W. Hoogland voorzitter; J.W.R. Borgerhoff v.d. Berg, penningmeester; A. Nipius secretaris.

Besproken werd de te houden wedstrijd. Men zal de P.A.F.-leden extra opwekken hun beste werken daarvoor te reserveeren De inzending sluit ultimo Juli 1930, terwijl nadere bijzonderheden per circulaire aan de leden bekend gemaakt zullen worden.

Eveneens werd den leden aanbevolen hun werken in te zenden voor den te Amsterdam te houden „Dieren Fotowedstrijd" door de Amsterdamsche-Amateur-Fotografen Vereeniging" waarvan de inzending 15 October 1930 sluit.

Inzendingen te sturen naar de Tentoonstelling te Madrid, Spanje, Senor Secretarie de la Real Sociedad Fotografica, Calle del Principe, 16, Madrid. Inleggeld 7.50 pesetas, sluiting voor inzendingen ultimo Juni 1930.

Prijzen werden uitgereikt van den gehouden Kunst-Foto-Wedstrijd door de leden van de P.A.F. resp. aan A. Nipius sr., W. Hoogland en E. Heynen.

De heer G.L. van Muyen demonstreerde verschillende landschap-foto's waaronder zeer mooie werken, terwijl bij tevens enkele werken toonde, waarvan één foto uit twee verschillende cliché's samengesteld, voorwaar een bewijs tot welke hoogte de heer v. Muyen de kunst van het retoucheeren beheerscht.

CHERIBON.

Aangereden.

Te Karanggetas werd een voetganger, door een auto aangereden, waarbij deze eenige verwondingen opliep. De schuld lag bij den autobestuurder, die teveel rechts van den weg hield. Het slachtoffer is in het ziekenhuis opgenomen.

Door een bewoner van Lawanggada werd aangifte gedaan dat hij, op den viersprong Pekiringan-Paroedjakan, terwijl hij gezeten was op zijn rijwiel, door auto E 1899 werd aangereden. Proces-verbaal werd tegen den chauffeur opgemaakt.

Brand.

Zaterdag brak een begin van brand uit in een woning te Pekalongan door onvoorzichtigheid van den bewoner, die obat njamoek te dicht bij het ledikant plaatste. Het ledikant brandde geheel uit. Een kostganger, die hielp blusschen, kreeg brandwonden aan handen en vingers en moest in het hospitaal worden opgenomen.

SOEKABOEMI.

Kunstkring Soekaboemi.

Gisterenavond werd op initiatief van de Kunstkring voor kinderen van Soosen Kunstkringleden een goochelvoorstelling gegeven door den bekenden goochelaar Conde de Waldemar. De zaal was goed gevuld en groot en klein hebben zich kostelijk geamuseerd.

Zaterdag 25 dezer zal in Soekamanah het in Batavia met zooveel bijval opgevoerde tooneelstuk „Phyllis" worden gegeven. Wij wenschen Jeugdzorg ook hier te Soekaboemi veel succes toe.

RECHTZAKEN.

De Moord te Semarang.

In een gedeelte van onze oplaag kon gisteren nog een telegram worden opgenomen van het begin van de behandeling der zaak tegen V.d.W. die verleden jaar een lid van de Weeskamer te Semarang vermoord heeft. Hij staat deswege voor den raad van Justitie terecht.

Onze correspondent bericht nader, dat op de publieke tribune tamelijk veel belangstelling was. Beklaagde is een man van flink postuur, 51 jaar oud. Hij ontkent met voorbedachte rade gehandeld te hebben. Het was zijn bedoeling alleen den heer Van Zuylen—het slachtoffer—zoo zwaar te verwonden dat deze eerst na langen tijd genezen zou zijn.

Beklaagde is in 1909 getrouwd en in 1928 gescheiden. Beklaagde wilde niet dat de heer Van Zuylen met zijn gewezen vrouw (mevrouw Keyer) trouwde, waardoor van Zuylen de stiefvader van zijn kinderen zou worden (drie kindwren zijn aan beklaagde's vorige vrouetoegewezen).

Beklaagde is op 21 Juli '29 van Bandoeng naar Semarang overgekomen. Den volgenden dag vond hij ten huize van zijn broeder bij het zoeken naar een cigaret in een laatje een revolver, waarop hij is uitgegaan om patronen te koopen. In een hotelbar heeft hij bittertjes gedronken.

Na het eten heeft beklaagde de revolver met vijf patronen geladen, waarop hij naar het Tandji-hotel is gegaan, waar hij regelrecht naar de kamer van den heer Van Zuylen ging, waar Van Zuylen gezeten was in gezelschap van mevrouw Keyer en een Chinees.

Beklaagde vroeg: „Je gaat dus volgende maand trouwen. En waar blijven dan mijn kinderen?"

De heer Van Zuylen antwoordde niet, waarop beklaagde *à bout portant* vier malen schoot.

De Chinees, die ooggetuige was, de heer Oey Tien Tiong, verklaarde dat beklaagde uiterlijk kalm was en zinspeelde op de zaak Van Rijn (De moord te Madioen op den heer Heyman Cohen gepleegd).

De voorgeroepen getuige mevrouw Keyer is bereid onder eede te getuigen doch beklaagde maakt daartegen bezwaar, waarop de Raad afziet van het hooren van deze getuige.

De eisch van den officier, mr. Barendrecht, is 15 jaren gevangenisstraf.

De verdediger, mr. De Villeneuve, vraagt phychiatrisch onderzoek of, indien toerekeningsvatbaarheid aangenomen wordt, uiterste clementie van den Raad.

Uitspraak 29 dezer.

Belasting-ontduiking.

Heden werd de behandeling van de zaak P.T. voortgezet.

De president vraagt bekl. of hij mr. Gevaerts om rechtskundig advies heeft gevraagd in deze zaak. En zoo niet, waarom die advocaat er zich dan mee bemoeide?

Bekl. zegt heelemaal geen advies te hebben gevraagd. Hij weet ook niet, waarom Gevaerts zich met zijn zaak bemoeide.

De verdediger verwijst naar enkele overgelegde brieven van mr. Gevaerts, waaruit duidelijk verband blijkt tusschen die bemoeienissen en een civiele actie door dien advocaat tegen bekl. geëntameerd, ten behoeve van een ontslagen employé van bekl.

De officier verdiept zich met get. weer in verschillende boekhoudkundige kwesties. Het voornaamste hierbij zijn de verschillen tusschen de koopsommen van auto's, opgegeven door de leveranciers, en die welke door bekl. in zijn jaarstukken zijn opgegeven. Die verschillen worden volgens getuige-deskundige verklaard uit de rente welke de auto-handelaren berekenden bij verkoop op afbetaling.

Get. toont verder aan, dat balansen, waarop de belastingaccountants-dienst is afgegaan, belangrijke fouten bevatten waardoor een veel te hooge winst werd verkregen. Dan is een der jaar-afschrijvingen op auto's *niet* op de volgende jaren overgebracht. In 1927 werd voorts f 2300 aan schuld buiten de balans gehouden. En in 1926 f 6000 van een leening, die aldus wel als kapitaal of bezit werd opgenomen, maar *niet* onder „crediteuren". Dit alles bracht de accountants tot een veel hoogere winst dan in werkelijkheid gemaakt werd.

Voor 1927 was dit totaal ongeveer f 16.000,—, waarmee het door de belasting-accountants berekende kapitaal dient te worden verminderd.

De verdediger stelt vast, dat het kapitaal-cijfer van f 36 000 van het jaar 1927 dus niet mag dienen als basis voor de berekening der winst.

Verdediger vraagt get., of hij na het zeer korte onderhoud met den heer Rudnay nog wel eens meer overleg heeft gepleegd met den belastingdienst.

Get. antwoordt ontkennend.

Verdediger zegt deze vraag te hebben gesteld, omdat een van de beide deskundigen, Jaeger of Rudnay, gezegd heeft, dat de belastingdienst herhaaldelijk met getuige Langendam overleg heeft gepleegd.

Verder herinnert verdediger aan de verklaring van getuige Jaeger, dat hij vooral zijn indruk van opzet had verkregen uit de omstandigheid, dat bekl. telkens weer foutieve opgaven van het auto-bezit indiende.

Get. verklaart voorts desgevraagd, dat de heer Rudnay hem destijds heeft gezegd een begeleidend schrijven aan den belastingdienst te hebben ingediend, waarin hij te kennen gaf dat er geen moedwillige belastingontduiking in deze bestond, althans niet kon worden bewezen.

Verdediger vraagt verder over de boeking van rente op kapitaal. Is 5 pct. geoorloofd?

Get. antwoordt: *Neen*, wanneer die rente niet is uitbetaald. *Ja*, als zulks wèl is geschied, hetzij aan den eigenaar zelf, hetzij aan derden. Wanneer de ondernemer de rente zelf ontvangt, moet hij ze echter ook onder zijn privé-inkomsten opnemen.

Na een pauze van een kwartier stelt verdediger getuige Langendam nog enkele vragen over de door hem geconstateerde winst over 1928.

Deze was f 12 000 met 17 auto's verkregen, zegt get. En in 1929 f 10.000 met 15 auto's. Get. acht dit een zeer behoorlijke winst voor een autobedrijf. Over 1928 heeft de belastingdienst de winst van f 12 000 dan ook als basis voor den aanslag aangenomen.

Vervolgens wordt get. Jaeger nogmaals voorgeroepen.

De officier van Justitie vraagt hem betreffende de f 6000,— geleende gelden, die niet op de balans van 1927 voorkomen. Maakt dit nog verschil in de winst?

Dit hangt af van de bestemming van dat bedrag, zegt get. Er kon niet worden nagegaan of dat geld in dat jaar in het bedrijf werd opgenomen. Was het bestemd voor uitgaven van vorige jaren, dan kon het ook niet van invloed zijn geweest op de balans van 1927.

Get. verklaart verder, dat de afschrijvingen op auto's van vorige jaren op de balansen der volgende jaren wèl verdisconteerd zijn. De opgenomen boekwaarde was dan ook juist, meent get. althans niet te hoog. Er zijn heel waarschijnlijk zelfs twee auto's gekocht, die niet als autobezit zijn opgenomen.

De verdediger zegt, dat die auto's weer zijn teruggegeven, hetgeen get. onwaarschijnlijk acht, wijl de opgave van den autohandelaar eerst een jaar na verkoop werd ingediend en van een zoodanige teruggave niets vermeldt.

Over deze kwesties ontstaat een langdurige discussie tusschen den verdediger en get. Jaeger, waarbij beiden hardnekkig blijven vasthouden aan hun meening.

Het blijkt ten slotte, dat get. de betrekkelijke balans nooit onder de oogen heeft gehad.

De zaak wordt dan tot morgen verdaagd.

Roekeloos Rijden.

Op 25 dezer zal voor den Raad van Justitie terechtstaan J. G. B., tuingeëmployeerde bij de vezelonderneming „Soekamandi", wonende te Gempolsarie, Krawang, ter zake:

dat hij op 25 April 1929, des avonds te omstreeks 11 uur, als bestuurder van eene auto, waarin naast hem gezeten was mej. J. Doornik en op de achterbank mej. C. Croes met den heer G. Grootenboer, op den weg van de waterwerken te Walahar, die leidt naar en uitkomt op den weg van Kosambi naar Poerwakarta, met te groote vaart den driesprong Walahar-Kosambi-Poerwakarta is genaderd, dan wel niet voldoende heeft opgelet, toen hij dien driesprong naderde, met het gevolg, dat hij de scherpe bocht naar rechts in de richting Poerwakarta niet heeft kunnen nemen, de auto te ver is doorgereden en naar links in stede van naar rechts zwenkend van den weg is afgeraakt en is omgeslagen met het gevolg, dat mej. Doornik onder de auto is geraakt, waardoor zij eene hersenschudding en schedelbasis-fractuur bekomen heeft, waardoor voor haar levensgevaar en zwaar lichamelijk letsel zijn ontstaan, hetgeen uitsluitend aan verdachte's roekeloosheid dan wel onoplettendheid, derhalve aan zijne schuld is te wijten geweest.

LEGER EN VLOOT.

Nieuwe Rechtspleging.

Ingesteld is een commissie onder den naam van commissie voor het militair straf-, tucht- en strafproces-recht, welke tot taak zal hebben om:

a. de invoering voor te bereiden van de nieuwe rechtspleging bij de landmacht en de gewijzigde provisioneele instructie voor het Hoog-Militairgerechtshof.

b. Rekening houdende met de reeds uitgebrachte adviezen, de noodige ordonnantie en de Regiments verordening betreffende het Militair straf- en tuchtrecht te ontwerpen en alle overige in verband met de invoering daarvan uit te vaardigen voorschriften enz. voor te bereiden.

Benoemd zijn in deze commissie tot lid, tevens voorzitter mr. E. Pino, vicepresident van het Hoog Mil. Gerechtshof.

Tot lid, mr. H.A. Helb, tijdelijk hoofd-ambtenaar voor de wetgeving aan het Dep. van Just. en dr. P. van Hulstijn, lid van het Hoog Mil. Gerechtshof A. Palm, majoor der Infanterie, werkzaam aan het Departement v. Oorlog, jhr. S. de Ranitz, lid van het Hoog Militair Gerechtshof, tot lid, tevens secretaris, mr. H.W. Felderhof, auditeur-militair bij den krijgsraad te Tjimahi.

Personalia.

De majoor der Infanterie, H.M. Savalle, is wegens volbrachten diensttijd met ingang van 3 Juni 1930 gepensionneerd.

Aan den onderluitenant der Infanterie, P. Hofman, is wegens zevenjarigen dien negen maanden verlof naar Europa verleend, met ingang van 1 Januari 1931.

De luitenant kolonel van den Topografischen dienst, R.C. Gaade, is met ingang van 1 Februari 1930, wegens volbrachten diensttijd gepensionneerd.

De 1ste luitenants der Infanterie, keerende van buitenlandsch verlof terug, zijn respectievelijk geplaatst: bij het 14e bat. te Buitenzorg, F.A.M. Harterink, bij het 10e bat. te Weltevreden, L.H. Mulder en te Atjeh de onderluitenant, J.D. Thie.

De kapitein van den Topografischen dienst, H.J. de Jamaer, is belast met het beheer over het detachement der landrentemetingen te Makasser, de 1ste luitenant van den Topografischen dienst, A. Kint, is van de herzieningsbrigade van Midden-Java naar het hoofdkantoor Kartografische afdeeling overgeplaatst.

De burgerlijk ambtenaar J.J.A. Weinkopf, is van het hoofdkantoor Kartografische afdeeling naar de triangulatiebrigade overgeplaatst, de kapitein der Artillerie, keerende van buitenlandsch verlof terug B.I. Wolff, is bij de veldartillerie te Weltevreden geplaatst.

De hoofdadministrateur bij den magazijndienst der Artillerie, H. Goudriaan, keerende van buitenlandsch verlof terug, is te Bandoeng geplaatst.

Aan den kapitein der Infanterie G.D.E. J. Hotz, is wegens zevenjarigen onafgebroken dienst in Nederlandsch-Indië negen maanden verlof naar Europa verleend, ingaande 1 Juli '30.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL TE BATAVIA.

Veteranenwedstrijd.

Onder leiding van den heer Krijgsman jr. had gisterenmiddag op het B.V.C.-terrein een wedstrijd plaats tusschen een elftal veteranen van B.V.C. en één van S.V.B.B., welke ontmoeting in eene klinkende overwinning voor de B.B.-ers eindigde.

Verscheidene huisvaders hadden zich aan de huiselijke plichten onttrokken om aan dezen grootschen strijd te kunnen deelnemen.

Toen Krijgsman het sein tot beginnen gaf zagen wij ondervolgende elftallen tusschen de krijtlijnen:

B.V.C. Van Galen
Voigt, Von Selow
Galestin, Van der Zee, Van Loo
Kerrebijn, Mathlener, Bouwens, Thiede, Ruimschotel

●

Mols sr., Thijs, Vos, Pesch, Sasse
Arnold sr., Arnold jr., Geeve
P. van Lingen, Kandou
S.V.B.B. Lippelt

Wij zien dus, dat Voigt, de uitstekende S.V.B.B.-back zijn club in den steek heeft gelaten en thans de geelzwarte kleuren mede helpt verdedigen. Ook bij B.V.C. heeft Voigt weer heel goed voldaan. Zijn energiek ingrijpen dwong ieders bewondering af en menig applausje viel hem dan ook ten deel. Dat B.V.C. er niet met nog sprekender cijfers ingegaan is, danken de geelzwarten vnl. aan hem. Menig zeker doelpunt heeft hij ten koste van corners weten te voorkomen.

Doch ook aan den overkant stond een back-stel te verdedigen, dat eenig in zijn soort was en gevormd werd door den corpulenten heer P. van Lingen en capt. Kandou van het ss. *Reael*, tezamen een lichaamsgewicht vertegenwoordigende van circa 220 kilo!

De wedstrijd had een prettig verloop en droeg een sportief karakter. Jammer was het alleen, dat Mathlener zich na de rust blesseerde, waardoor hij niet meer aan het spel kon deelnemen.

Vóór de rust scoorden Pesch en Vos ieder één doelpunt (0 — 2), terwijl nadien weer Pesch en vervolgens Arnold jr. en Mols den stand successievelijk op 0 — 5 brachten.

SCHAKEN.

Ned. Ind. Schaakbond.

De algemeene vergadering en de groote Bondswedstrijden van den N. I. S. B. zullen dit jaar met Paschen te Soerabaia worden gehouden. De voorloopige agenda der A. V. vermeldt de volgende punten:

1. Opening, notulen der Buitengewone A. V. van 27 Oct. '29.
2. Jaarverslag van den secretaris. Ingekomen stukken.
3. Idem van de penningmeesteresse. Begrooting 1930.
4. Benoeming verificatiecommissie.
5. Bestuursverkiezing.
6. Bespreking ingediende voorstellen.
7. Idem wedstrijd en benoeming arbitragecommissie. Aanwijzing van den wedstrijdleider.
8. Rondvraag.
9. Sluiting.

Toelichting op de agenda:

Punt 5. De commissarissen (ook de tusschentijds gekozenen) zijn aan de beurt van aftreden, doch terstond herkiesbaar.

De wd. voorzitter, J.C. Wijdeveld, de secretaris, F. Veldhuijsen en de penningmeesteresse, mevr. Ketjen-Vogels treden eveneens af en stellen zich niet meer voor een bestuursfunctie beschikbaar. Daar het een groote vraag zal zijn, of Bandoeng weer een bestuur kan vormen, wordt den leden dringend in overweging gegeven, nu reeds om te zien naar candidaten voor het B. B.

Punt 6. Ingekomen zijn reeds de volgende voorstellen:

I. Het wedstrijdreglement worde gewijzigd in dien zin, dat een speler, die na een half uur nog niet is verschenen, zijn partij nog niet verliest, doch zijn recht op twee uur voor de eerste 36 zetten behoudt.

II. Een bij den N.I.S.B. aangesloten schaakclub mag geen wedstrijden spelen tegen niet aangesloten clubs, tenzij na vooraf aangevraagde en verkregen toestemming van het B.B.

Wat betreft de groote bondswedstrijden, kan nu reeds gemeld worden, dat drie sterke hoofdklassers wegens vertrek met Europeesch verlof niet mede zullen spelen, nl. de heeren Baay, Van Doesburgh (kampioen van Java 1929) en Heye.

Tournée Dr. Max Euwe.

De hoofdredacteur van het tijdschrift van den N.I.S.B., de heer L.G. Eggink, maakt in Februari een reis naar Midden- en Oost-Java en zal dan met de besturen der daarvoor in aanmerking komende clubs besprekingen houden voor de nadere regeling van de tournée van dr. Euwe.

SCHOOL EN KERK.

Voor de Missie.

De paters carmelieten Ardts en Scheurink vertrekken 3 Juni uit Holland voor de missie op Oost-Java, seint Aneta ons.

Art. 177.

Bij G.B. is aan den missionair predikant der Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland, A. Bikker, verleend de bijzondere toelating, bedoeld bij art. 177 der Ind. Staatsregeling, tot uitoefening van zijn dienstwerk in de afdeelingen Mandar en Pare Pare van het gouvernement Celebes en onderh.

LAATSTE BERICHTEN.

De oude en de nieuwe miss Holland.

DEN HAAG, 21 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De onttroonde miss Holland verzweeg, dat zij gehuwd is geweest, hetgeen de deelneming aan den kamp om den titel eveneens uitsloot.

Buitendien was zij, zooals de lezers weten, te oud. (Zij is naar wij meenen te weten 27 jaar en mag voor de mededinging niet ouder dan 25 zijn).

FREDA, 21 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In een persgesprek verklaarde de apotheker van de Rest, de gelukkige vader van de nog gelukkiger 24 jarige miss Holland, dat Rie bijzondere geestesgaven bezit en zeer hoogstaand en kunstzinnig is. Zij is echter ongeschikt voor het apothekersvak. (Bedoeld kan ook zijn dat zij daarom niet geschikt is voor het vak van haar vader, maar dat zou beleedigend voor de apothekers in het algemeen zijn, onder wie zeer hoogstaande etc, menschen gevonden worden. Ook onder de mannelijke apothekers).

Haar lijfspreuk is Willen is kunnen. (De vorige schoonheids-koningin had tot lijfspreuk, wanneer wij goed zijn ingelicht: Smeedt het ijzer als U zelve en bemin Uw naaste als het erg heet is).

Rie is thans tolk van een inkoopafdeeling in een Parijsch magazijn. Haar moeder begeleidt haar naar het wereldschoonheidstournooi.

Mevrouw Lampson.

SHANGHAI, 21 Jan. (*Aneta-Reuter*). Sir L. Lampson is gisteravond aan boord van de *Seraphis* naar Honkong vertrokken, omdat mevrouw Lampson plotseling herzenvliesontsteking heeft gekregen.

Zij is naar Honkong vertrokken om, voor zij naar Engeland gaat, afscheid van haar dochter te nemen.

De Rijksdag Ontbonden.

TOKIO, 21 Jan. (*Aneta-Reuter*). Nadat de premier geantwoord had op de interpelaties van den voorzitter van de Seiyukai, werd de Rijksdag ontbonden.

In een mededeeling van de Seiyukai, wordt uiteengezet dat de Rijksdag ontbonden is omdat zij de administratieve hervormingen niet kan doorvoeren, ten tweede omdat het noodzakelijk is dat de politieke situatie gestabiliseerd wordt en ten slotte omdat het wenschelijk is dat de bevolking vertrouwen krijgt in het huidig ministerie.

De verkiezingen zijn vastgesteld op 20 Februari. Men acht een overwinning van de regeering zoo goed als zeker. Maar het staat te bezien of de regeering een absolute meerderheid zal verkrijgen.

Een treurige Geschiedenis.

Aneta seint uit Medan:

Naar de *Sum. Post* verneemt zijn een twintigtal melaatschen, die onlangs waren weggeloopen uit de leprozenkolonie Hoeta Salem en weer waren opgevat, opnieuw uitgebroken. Zij waren ondergebracht in een soort gevangenisje. Nadat ze een uitgang hadden geforceerd, begaven zij zich naar de vrouwenafdeeling, waar zij zich allen een vrouw uitzochten. Aan de aanmaning om naar hun verblijf terug te keeren weigerden zij te voldoen.

Men heeft er toen de Veldpolitie bijgehaald. Deze heeft, de mannen na hen driemaal tevergeefs gesommeerd te hebben, met rottanslagen verdreven en naderhand in de gevangenis te Balige opgesloten.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Urbina Vertelt.

Urbina.

's-GRAVENHAGE, 21 Jan. (*Aneta*). Naar uit Panama wordt gemeld heeft „Generaal" Urbina in een persgesprek meegedeeld, dat bij den aanval op Curaçao een vijftigtal van zijn mannen, die in totaal aan wapens 39 kapmessen, 2 bijlen, 1 pistool en 2 revolvers bij zich hadden, driehonderd soldaten en politiemannen overmeesterden. Zij maakten 250 geweren, 900 patronen en 1000 oefenpatronen, die voor hen geen waar de hadden, buit.

De voornaamste medewerker van Urbina, Torres, die het zaakje had voorbereid en later bij Lavela is gesneuveld, heeft indertijd verklaard, dat de bende zich na den overval had teruggetrokken in het bergland van Churruguara. Vervolgens was hij met de rest van de bende, waaronder verscheidene intellectueelen en studenten, naar Columbia gevlucht.

J. G. van der Laan †.

HALFWEG, 21 Jan. (*Aneta*). De procuratiehouder J.G. van der Laan, uit Aerdenhout, die met een auto naar Amsterdam reed, is in den mist tegen een tankauto opgebotst. De auto van den heer Van der Laan werd vernield, de heer Van der Laan zelf ernstig verwond. Terwijl hij naar Amsterdam werd overgebracht is hij overleden.

Het Wieringermeer.

DEN HAAG, 21 Jan. (*Aneta*). De verwachting is dat het Wieringermeer op het einde van dit jaar leeggemalen zal zijn.

Nap de la Mar.

DEN HAAG, 21 Jan. (*Aneta*). Uit Amsterdam wordt bericht, dat Nap de la Mar ernstig ongesteld in de Boerhaave-kliniek is opgenomen.

De Kruyff †

's-GRAVENHAGE, 21 Jan. (*Aneta*). Te Sofia is overleden de heer De Kruyff, correspondent voor den Balkan van de *N.R. Crt.*

De Skauts.

DEN HAAG, 21 Jan. (*Aneta*). De *Skauts* is weer vlotgesleept.

Steenkolen.

ROTTERDAM, 21 Jan. (*Aneta*). De heer Vanni, die de Italiaansche belangen vertegenwoordigt inzake de herstelbetalingen in natura, voorzoover deze uit steenkolen bestaan, heeft desgevraagd verklaard een vermindering van den Duitschen kolendoorvoer langs Rotterdam naar Italië te verwachten; zulks in verband met de verbintenis van Italië met betrekking tot steenkolenaanvoer uit Engeland, welke April van dit jaar in werking treedt.

In elkaar gezakt.

DEN HAAG, 21 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Uit Maastricht wordt gemeld, dat bij een vierkilometer-veldloop voor maréchaussées de deelnemer Hendrik R. Franssen 500 meter voor de eindstreep ineenzakte.

Het Graf van Comenius.

's-GRAVENHAGE, 21 Jan. (*Aneta*). De Tsjechische delegatie ter Herstelconferentie bezocht onder leiding van Benesj het graf van Comenius te Naarden.

Telegram van de Koningin.

DEN HAAG, 21 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Koningin seindde een telegram van dank aan minister Jaspar, hem gelukwenschend met de resultaten van de conferentie.

Het ontruimde Gebied.

DEN HAAG 21 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De hotels hebben hun vlaggentooi verloren. De legaties vertrekken met den stillen trom.

Paul Micke.†

AMSTERDAM, 21 Jan. (*Spec. Bat. Nwsbl.*) De kunstbeschermer Paul Micke is overleden.

Mist in Holland.

DEN HAAG, 21 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Een buitengewoon dikke mist belemmert het verkeer. Autoclaxons loeien, schijnwerpers worden ontstoken. Enkele ongelukjes worden gemeld.

In Rotterdam lende de mist de scheepvaart en de veerdiensten stil. Ook de luchtdiensten moesten worden stopgezet.

De Marine-conferentie.

LONDEN, 20 Jan. (*Aneta-Reuter*). Stimson voelt zich „zeer bemoedigd" door de houding van de Italianen.

De Fransche en Amerikaansche objectieven betreffende de marineconferentie zijn gelijk.

Deze mededeelingen betreffende de resultaten van de besprekingen tusschen de verschillende delegaties werden het publiek verstrekt. De besprekingen duurden tot bijna middernacht en brachten een persoonlijk contact tusschen de gedelegeerden tot stand, hetgeen een hechtere basis vormt en een gunstiger atmospheer zal scheppen.

Een mistige dag.

LONDEN, 21 Jan. (*Aneta-Reuter*). De koning vertrok om 10 uur 45 van het Buckingham-paleis naar het House of Lords.

Het was een zeer mistige en sombere Londensche winterochtend. Hoewel het opeengehoopte verkeer groote vertraging ondervond hadden de toeschouwers zich niet laten weerhouden om zich in groote drommen langs den weg te scharen en de ruimte voor het parlementsgebouw te vullen.

In de Royal Gallery waren uitgebreide maatregelen getroffen voor de fotografen en de filmoperateurs. Op het dak, op de platformen en in de hoeken waren voor hen speciale lichten aangebracht.

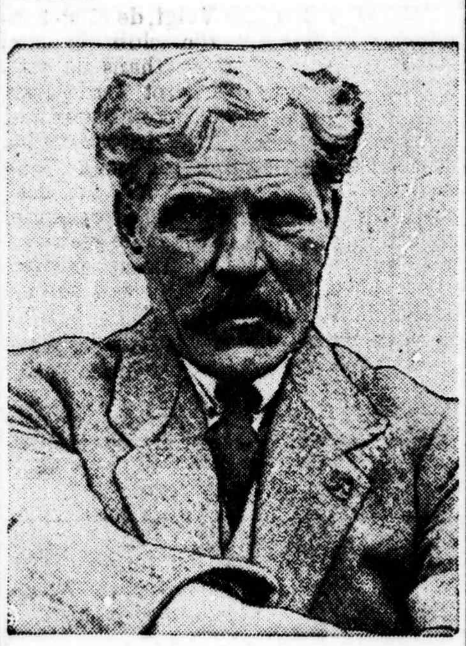
Hoewel de koning vijf minuten voor den vastgestelden tijd van het paleis naar het House of Lords vertrok, kon de wagen, ten gevolge van de uiterst dikke mist, slechts uiterst langzaam rijden. Men had vlugger kunnen loopen.

De conferentie werd om 11 uur 8 minuten „in burger" geopend en de opening was juist merkwaardig door de dingen die er niet bij waren. Er klonk geen trompet-geschal, er was geen muziek, trommels werden niet geroerd en geen eerewacht presenteerde het geweer. Het was een bijeenkomst van dertig vertegenwoordigers, in burger, van meer dan 750 millioen menschen, die in spanning wachtten op de vredes-redevoeringen die in deze volgorde gehouden werden: Koning George, MacDonald, Stimson, Fenton (Australië), Ralston (Canada), Tardieu, Chatterjee (Britsch-Indië), Smiddy (Iersche Vrijstaat), Grandi, Wakatsuki, Wilford (Nieuw-Zeeland) en Tewater (Zuid-Afrika).

De opening.

De koning, wiens aankomst door den mist verlaat was, opende om 11 uur 8 de conferentie. Hij hield een openingsrede welke vijf minuten duurde. Hierna werd de rede van den koning in het Fransch voorgelezen. Dan verliet de koning de zaal.

Stimson stelde voor om MacDonald tot voorzitter van de conferentie te benoemen.

MacDonald.

MacDonald hield een speech welke twintig minuten duurde. Zij rede werd vertaald in het Fransch. Dit gebeurde ook met de rede van Stimson die tegen twaalf uur werd gehouden.

De rede van den koning.

De koning opende de conferentie met het uitspreken van de volgende rede:

„Het schenkt mij een buitengewone voldoening hier aanwezig te zijn om de gedelegeerden van de vijf voornaamste marine-mogendheden, bijeengekomen om paal en perk te stellen aan de gevolgen van een steeds groeiende wedijver in de bewapening ter zee, welkom te heeten.

Elke natie, hier vertegenwoordigd, is trotsch op zijn marine, trotsch dat hetgeen bij de marine tot stand kwam een voortbouwen was op de traditie. Deze tradities zijn niet verkeerd, noch de vloten. Daar echter de wedstrijd in de bewapening een gevolg is van vermeende noodzakelijkheden der politiek, heeft hij geleid tot gevoelens van onveiligheid tusschen de naties, hetgeen zelfs oorlogsrisico tot gevolg heeft.

Sinds den grooten oorlog zijn alle volken van meening dat men niets onbeproefd mag laten om een herhaling van de gruwelijke tragedie te voorkomen.

In het gebouw van den vrede, dat wij trachten op te trekken, is een van de voornaamste zuilen een overeenkomst tusschen de voornaamste maritieme mogendheden betreffende de sterkte der vloten en vermindering er van tot zoover in overeenstemming is te brengen met de nationale veiligheid.

De practische toepassing van het principe om de bewapening ter zee te verminderen bleek in den tijd die achter ons ligt een kwestie te wezen welke uiterst moeilijk is.

Een groot succes werd echter bereikt met het tot stand komen van het verdrag van Washington in 1922, waarbij werd overeengekomen eenige beperking toe te passen in den aanbouw der slagschepen en der vliegtuig-moederschepen. Maar alle pogingen die tot heden werden aangewend om verder te gaan dan deze overeenkomst, hebben schipbreuk geleden.

Ik geloof dat gij, die van uw regeering de hooge opdracht hebt gekregen om de taak voort te zetten die in Washington is begonnen, bezield zijt met de beste bedoelingen om niet enkel uit eigenbelang en voor zuiver nationale doeleinden te werken, maar de nobele bedoelingen hebt om voor eens en voor altijd deze groote hinderpaal weg te ruimen van den weg van geordende en beschavende vooruitgang.

Alle naties hebben verschillende schema's en vragen om speciale consideraties, maar indien elke natie besloten heeft een offer te brengen voor het algemeen welzijn, ben ik er van overtuigd dat uw beraadslagingen groot voordeel zullen brengen, niet enkel voor de landen die gij vertegenwoordigt, maar voor de geheele wereld.

Ik vertrouw vast dat de resultaten van deze conferentie zullen leiden tot een onmiddellijke verlichting van de zware lasten der bewapeningen die nu drukken op volkeren der wereld en dat zij ook het werk zullen vergemakkelijken van de voorbereidende ontwapeningscommissie van den Volkenbond, en dat zij den tijd zullen bespoedigen dat een algemeene ontwapeningsconferentie bijeengeroepen kan worden die dit probleem op meer uitvoerige wijze kan behandelen.

Vervu'd met deze hoop zal ik met de grootste belangstelling en aandacht uw beraadslagingen volgen."

De rede van MacDonald.

Na er op gewezen te hebben dat dit de eerste keer is dat de koning, sinds zijn ziekte, in het openbaar een rede heeft gehouden, sprak MacDonald over de groote lasten der bewapening en de vele moeilijkheden om die af te wenden. En al die moeilijkheden spruiten voort uit die eene oorzaak: gebrek aan vertrouwen.

Hij zeide dat generaties uit vrees bolwerken van militarisme bouwden, doch wij moeten ons den vrede verzekeren met andere middelen.

De heele wereld heeft heden de oogen op ons gericht en men verwacht dat wij besprekingen zullen voeren en zullen onderhandelen wetende dat wij onze namen geplaatst hebben op vredesverdragen en dat wij die onderteekeningen zullen respecteeren.

Voor alles vraagt de wereld een overeenkomst waarbij een einde wordt gemaakt aan de bewapeningswedstrijd, zoowel in het type als in het aantal der schepen. Indien wij niet de uiterste voorzorgen nemen zullen wij opnieuw gewikkeld worden in een koortsachtige bewapeningswedstrijd gelijk die welke het uitbreken van den wereldoorlog in 1914 voorafging.

Dan sprak MacDonald uitvoerig over den aard van de conferentie en over de taak die haar wacht en hij wees op de vorderingen die sinds 1919 zijn gemaakt, om den vrede te verzekeren, waarbij hij noemde het Volkenbonds-covenant, het Kellogg-pact, het toetreden van Amerika tot het permanent Hof voor internationale Justitie en het groeiend aantal der onderteekenaars van de optioneele clausule. Maar een absolute veiligheid, vrede en rechtvaardigheid is nog niet gegrondvest.

Hij zeide dat in de vlootprogramma's der voornaamste marinemogendheden een zekere ruimte is tusschen de werkelijke behoeften voor veiligheid en de huidige of de geprojecteerde vlootsterkte. De wereld verwacht nu dat deze conferentie die ruimte zal verkleinen.

„Indien wij een goede marine-overeenkomst tot stand wenschen te brengen, moet onze houding afhankelijk wezen van hetgeen de andere mogendheden doen, ook wat betreft de bewapening te land en in de lucht. De weg van Engeland is de weg op zee. Zijn vlag is de vlag van de zee. Onze marine is voor ons niet overtollig. Hetgeen wij voor den vrede doen, moeten wij, zoowel in woorden als in daden doen als marinemogendheid.

Dit stelde Hoover mij, door middel van den Amerikaanschen ambassadeur, voor: dat wij onze geschillen nog eens onder de oogen zouden zien teneinde de deelnemers aan de Washingtonsche conferentie van 1922 uit te noodigen nog eens bijeen te komen om een equilibrium tot stand te brengen en dit over te leggen aan de voorbereidende ontwapeningscommissie te Genève, die dit dan verder kan uitwerken, en het kan gebruiken als materiaal voor een eventueele algemeene ontwapeningsconferentie.

Hij eindigde met het uitspreken van de hoop dat deze conferentie een der groote grenspalen moge wezen op den weg naar de vooruitgang in wijsheid en verlichting van de menschheid.

De rede van Stimson.

LONDEN, 21 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Stimson zeide dat hij zeer getroffen was door de redevoeringen zoowel van den koning als van MacDonald. Hij is er van overtuigd dat alle deelnemers aan de conferentie het idealisme zullen deelen dat in beide redevoeringen tot uiting kwam.

Hij hoopt op het succes van de laboursparti, onder wier auspiciën deze conferentie wordt gehouden. Hij memoreerde het feit dat de conferentie geopend werd in het parlementsgebouw

Stimson.

dat voor de Amerikanen de diepe beteekenis heeft van de wieg van hun juris-prudentie en de fundamenteele gedachten der menschelijke vrijheid.

Stimson beschouwt de pogingen voor ontwapening welke tot heden zijn gedaan niet als een eind er van. Hij hoopt ernstig dat het grooter gevoel van veiligheid in de toekomst een meer effectieve beperking van de bewapening mogelijk maakt en bijdraagt tot oplossing van het probleem der algeheele ontwapening, dat Amerika zich als einddoel heeft gesteld.

„Ik ben bereid hier te blijven tot wij de wereld een overeenkomst kunnen toonen waarop wij kunnen bouwen tot den tijd dat wij weer bijeenkomen om den toestand opnieuw onder het oog te zien."

Tardieu.

Tardieu.

Tardieu zeide dat de conferentie met een diep verantwoordelijkheidsgevoel zal trachten den vrede te organiseeren op het beperkte terrein van vermindering van de bewapening ter zee. Een oplossing kan niet gevonden worden met een wiskundige formule, daar de levensdrang alle formules te niet doet.

Tardieu zeide, dat hij met groote voldoening geluisterd heeft naar de woorden van MacDonald, dat men allereerst de behoeften van elk land dient te bepalen. Hij zegt, dat het Volkenbondsconvenant en 't Kellogg-pact de absolute behoeften veranderd heeft in behoeften, welke relatief zijn naar belangrijkheid van elke natie. En hoewel men op verschillend standpunt staat, toch kan men de behoeften overwegen in verband met de grootere garantie, hetgeen men noemt de organisatie van den vrede.

Nu rest de taak om de schoonste der overwinningen op het verleden te behalen, namelijk gevoelens van welwillendheid de volkeren bij te brengen. Hij besloot zijn rede met te verklaren: „Wij koesteren de hoop deze overwinning te zullen behalen".

Grandi.

Grandi zeide onder meer dat Italië niets liever wenscht dan een vreedzaam Europa en een vreedzame wereld. Hij wijst op de moeilijkheden van zuiver technisch standpunt. „Maar indien wij die beschouwen in breeder politiek aspect en in den geest waarin de regeeringen der wereld, en vooral de vijf groote mogendheden hier vertegenwoordigd, het pact tot uitbanning van den oorlog hebben geteekend, zullen wij die moeilijkheden overwinnen!"

Wakatsuki.

Wakatsuki ziet geen onoverkomelijke moeilijkheden op den weg naar de beperking van de bewapening. Japan pleit voor een loyale samenwerking en is bereid zich bij andere mogendheden aan te sluiten voor de beperking van de bewapening ter zee en is bereid niet enkel over te gaan tot een limiet-stelling, maar tot een daadwerkelijke vermindering. Japan wenscht slechts rekening te houden met de nationale veiligheid door te beschikken over een weermacht welke voldoende is om het rijk te kunnen beschermen, doch welke niet toereikend is voor het openen van een offensief.

LONDEN, 21 Jan. (*Aneta-Reuter*). De openingszitting van de marine-conferentie eindigde om 1 uur 25.

De conferentie werd verdaagd tot 23 Januari.

DE VOLKENBOND.

De Opiumcommissie.

GENÈVE, 21 Jan. (*Aneta-Reuter*). De opiumcommissie van den Volkenbond is begonnen met het onderzoek der jaarlijksche rapporten van de betrokken regeeringen betreffende de toestand van de fabricage van narcotica.

De Chineesche gedelegeerde Woo Kai Seng wees op de benoeming van een nationale Chineesche commissie voor de uitvoering van de prohibitie op den verkoop van opium en op de pogingen van de Chineesche regeering om het opiumverbruik tegen te gaan. Hij deed een beroep op de medewerking van Europa.

Het Chineesche rapport, dat het eerst in behandeling werd genomen, begint met een bespreking van den algemeenen toestand in het Verre Oosten. Voorts wordt aan den Volkenbond verzocht een internationaal opium-bureau te Genève op te richten, dat onder direct beheer van den Volkenbond staat en dat de wereld zal voorzien van de voor wettelijke doeleinden benoodigde narcotica.

Cablegrams.

Fourth Submarine-Flotilla.

London Jan. 19. Fourth submarine flotilla arrived Chatham ex Hongkong. Crews given leave new odin class submarines. New submarine depotship *Medway*, which cost 1,100,000 sterling Hongkongward in Februari to replace the fourth flotilla. Submarine *L. 3* be scrapped after $^1/_4$, but other five submarines of fourth flotilla be retained in service.

Slavery on Ceylon

Ceylon Jan. 19. Planters incensed Lady Simon's charges. It is outpointed that only form slavery in colony is Sinhalese adoption of children as unpaid domestic workers, which practice Europeans long striving to reduce and abolish.

Archie Gunn †

New-York Jan. 19. Obituary wellknown artist Archie Gunn.

Records.

Rome Jan. 20. Airman Donati broken two records namely distance and duration flight for light aeroplanes by flying 1750 miles in closed circuit during 29 hours.

Naval-conference.

The King.

London, Jan. 20. Looking remarkably well His Majesty, first time since illness travelling unaccompanied by Queen, arrived Kingscross with special train ex Sandringham and greeted cheering crowds. Subsequently received delegates to naval conference in throneroom of the Buckingham palace.

Banquet.

London, Jan. 20. Largest ever government banquet — 450 guests! — given in Savoyhotel at honour naval conference. MacDonald presiding with Stimson on right an Tardieu on left MacDonald, toasting delegates, said he perfectly certain they come to strive with heart and soul to make conference conspicuous success. If conferencers behaved during conference as done they that day, it be the happiest, harmoniousest and pleasantes time of his life. Difficulties apparent, but so were great blessings worldward of successful issue conference. MacDonald highly tributed successively Tardieu, Briand, Grandi, Wakatsuki and the representatives of the dominions. Replying, Stimson stressed importance occassion and urged mutual goodwill honest effort understand circumstances and difficulties of sisternations. Economy merely byproduct of conference. Real aim whereof: remove the secrecy rivalry and mutual irritation and leave each nation adequate national defence, which yet unbe source worry suspicion neighbours.

The Reparations-conference.

The Hague, Jan. 20. After over twentyfour hours continous session, the committee for the non German reparations finally settled the question about reparations of Hungary and Austria.

Hungary agrees to pay creditors 13$^1/_2$ millions goldcrowns annually after 1943, until 1966. Austria agrees to pay a million annually during same period. Hungary henceforward be released exfinancial control of League of Nations. Apparently the sleepy and hungry delegates quite satisfied.

Prince of Wales.

Capetown, Jan. 20. Though came as private holidaymaker, Capetown magnificently receptioned the Prince of Wales.

Despite the early hour, every vantagepoint docks crowdedest, route exdocks to governmenthouse beflagged and thronged cheering crowds English, Dutch and natives, fierce gale blowing, when the *Kenilworth Castle* arrived in Tablebay. The Prince of Wales adeck at five oclock and joined knot passengers watching wonderful panorama. Liner awaited bay for gale abate and docked nine, when governor-general boarded and welcomed Wales amid cheers passengers and crowds dock. Wales drove in opencar to governmenthouse.

Anti-God Campaign.

London, Jan. 20. Abhorrence Soviet anti-Goud campaign pronounced ly expressed in Russian other churches in Britain and abroad yesterday, occasion, Epiphany (old style). Christian protest movement, whereof Lord Glasgow and Lord Brentford presidents, received message ex Bishop of London, exhorting all believers in freedom to join protest against the revival methods of barbarism and religious persecution, unknown many centuries.

Geneva, Jan. 20. Reformation hall, where League Assembly sits annually, was one of two halls crowded inside and outside record meetings, attended by heads of all religious communities, to protest against anti-God campaign in Russia. Harrowing accounts of persecution illustrated with films, caused women outrush sobbing.

Opium-traffic.

Geneva, Jan. 20. Advisory committee of League on opium traffic, presidency Van Wettun (Holland), began consideration steps taken to cope illicit traffic drugs. Russell Pasha, Egyptian police and president of international detective police, participate discussions.

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 21 Jan.

Duitsch. ss. „Naumburg" gez. Allrecht, van Semarang, agt. Muller Co.

N.I. ms. „Ophir" gez. Sluiter, van Padang, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Euryades" gez. Ewan, van Hamburg en Belawan, agt. M/Watson.

Jap ss. „Batavia Maru" gez Yuguta, van Yokohama en Cheribon, agt. Klaasen Co.

N.I. ms. „Dajak" gez. Bakkeren, van Singapore, agt K.P.M.

Am. ms. „Silverspruce" gez O'Brien, van Calcutta en Singapore, agt. Hadden Co.

Vertrokken 21 Jan.

Duitsch ss. „Naumburg" gez. Allrecht, naar Singapore, Penang enz. Hamburg.

N.I. ss. „de Eerens" gez. van Grieken, naar Palembang.

N.I. ms. „Paloh" gez. Laubinger, naar Palembang.

Ned. ss. „Blijdendijk" gez. Tirion, naar Cheribon, Semarang, Soerabaja, Balikpapan en Makasser.

Ned. ss. „Batoe" gez. v.d. Laan, naar Semarang. Soerabaja, Makasser, Medano en Los Angeles.

N.I. ss. „Benkoelen" gez. Helleman, naar Bandjermasin via Cheribon en kustplaatsen.

Eng. ss. „Magnet" gez. Kinnon, naar Soengei Liat en Singapore.

Amerik. ms. „Silverspruce" naar Soerabaja en San Francisco.

N.I. ss. „Tjibodas" gez. v.d. Watering, naar Saigon.

N.I. ms. „Ophir" gez. Sluiter, naar Makasser en via kustplaatsen.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Menado" 21 dezer te Suez thuisr.
ms. „K. Radja" 21 dezer te id. id.
ms. „K. Inten" 21 dezer uit Makasser kustr.
ss. „Blitar" 22 dezer te Soerabaja id.
ss. „Insulinde" 21 dezer uit Sabang uitr.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ss. „Moena" 20 dezer te Singapore thuisr.
ss. „Mapia" 21 dezer te Amsterdam id.
ss. „Kon. der Ned." 22 dezer uit Priok id.
ss. „Roepat" 21 dezer uit Singapore 23 dezer verw. Priok uitreis.
ss. „Salawati" 22 dezer te Soerabaja kustr.
ss. „J.P. Coen" 22 dezer te Semarang id.

Java BengalenLijn.

ss. „Jacatra" 24 dezer uit Belawan.
ss. „Borneo" 21 dezer uit Padang.
ss. „Engganno" 21 dezer uit Calcutta.
ss. „Medan" 21 dezer te Calcutta.

Java New-York Lijn.

ss. „Karimoen" 22 dezer te Priok.

Stoomvaart Mij „Oceaan".

ms. „Medon" gearr. 18 dezer te Boston.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: Sawahloento, Radja, Tjibodas, Batoe, Ophir, Sandar, Lematang, Mel. Treub, Merak, Plancius, Op ten Noort.

Ingezonden Mededeelingen

ADVERTENTIEN.

„MAGNEETJES"

Te Huur Aangeboden.

HUIS bij spoorhalte te huur, met overname meubelen (f 1600.—). Huurprijs f 125.—. Te aanvaarden 15 Februari a.s. Te bevragen Tel. Ment. 821. M814

DE HUIZEN 2e BAKSTRAAT No. 3 EN 11, dichtbij het station Mr. Cornelis, te huur aangeboden per 1 Februari a.s. Huurprijs f 35.— per maand. Nette huisjes gebouwd van steen en dakpannen, voorzien van waterleiding, electrisch licht, put, W.C., douche. Te bevragen Bekassiweg 130, Tfn. M.C. 369, Bat. 1303. M765

EEN GERIEFELIJK HUIS te Petodjo te huur aangeboden, ingaande 1 Maart a.s. Huurprijs f 80.— met drie ruime slaapvertrekken en een daarbij behoorend paviljoen, dat momenteel gemeubileerd verhuurd is voor f 45.— 's maands incl. vrij licht en water, met overname gedeeltelijk meubilair. Brieven onder No. 11319 N.V. Reclamebedrijf Aneta. M810

GEMEUBILEERD HUIS, voor-, binnen-, achtergalerij, 5 kamers met paviljoenkamer en grooten tuin, te huur tegen 1 Maart voor 8 maanden of langer. Huishuur f 140.— per maand met kleine vergoeding voor meubilair, desgewenscht overname. Tel. Wlt. 2410. M812

GERIEFELIJK WOONHUIS, bevattende voor-, binnen-, achtergalerij, drie slaapkamers en garage, gelegen Nieuw Menteng, te huur. Huur f 150.— 's maands. Medio Maart of eerder te betrekken. Verplichtend overname meubilair. Te bevragen Tel. Mtg. 679. M800

HET HUIS VAN DER HOUTLAAN 8, geheel gemeubileerd te huur, zoo gewenscht met overname van meubilair. Het huis bevat beneden 3 ruime kamers, spen, keuken en W.C., boven 3 slaapkamers, alle met balcons, badkamer en W.C. Complete bijgebouwen. Inlichtingen: Tel. Mtg. 416. M825

EENIGE ZEER FRAAIE VILLA'S te van Breenweg No. 4, 5 en 6, resp. huur f 190.— en f 200.—, te huur, direct te aanvaarden. Informaties: Makelaarskantoor F. W. van Genderen, Postweg Noord 19, Tel. 2181/83 Wl. M843

EEN RUIM HUIS, bevattende 3 kamers, garage, bijgebouwen en paviljoen, electrische, gas- en waterleiding, te huur per 1 Februari. Verplichte overname van een klein gedeelte van het meubilair, z.a. electrische pendels, bloempotten enz. Te bevragen Gang Halkema 9. M842

KLEIN APART HUISJE, bevattende voorgalerij, zitkamer, kleedkamer, slaapkamer, (beide met vaste waschtafels), en eetkamer, te huur 1 Maart f 80.— per maand, 2 minuten van electrische tram Nieuw Menteng. Overname meubilair. Inlichtingen Telefoon Wlt. 15. M836

De flinke man maakt ruimte voor zich zelf. (De Zakenwereld).

NET GEMEUBILEERD PAVILJOEN, bestaande uit 2 kamers, voorgalerij en eigen gemakken, te huur 1 Februari a.s., omgeving Tanah Abang. Huurprijs f 90.— per maand. Brieven onder no. M818 Bataviaasch Nieuwsblad.

2 GEMEUBILEERDE PAVILJOENS te huur voor direct, liggende in den tuin van Villa Panorama te Tjitjoeroeg, per maand, per week en per week-end. Informaties S. J. van Emmerick, Tel. 226 Priok. M796

VRIJSTAAND PAVILJOEN, prettig gelegen, niet groot, n.l. voorgalerij, kamer en eigen badkamer, te huur, nieuwe meubels, gezellig ingericht, te betrekken 1 Februari voor nette dame of heer b.h.b.h. Te bevragen Palmenlaan 32, Nieuw Gondangdia. M847

2 GEMEUBILEERDE KAMERS en dito voorgalerij, licht, water en telefoongebruik, omtrek Raden Saleh, te huur, eventueel garage, voor heer of dame of paying guest. Adres M811 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

TWEE ONGEMEUBILEERDE VRIJE KAMERS met zitje, buurt Zwembad, te huur voor Indische dame middelbaren leeftijd, à f 50.— 's maands, inclusief licht en water. Brieven no. M798 Bataviaasch Nieuwsblad.

Te Huur Gevraagd.

HUUR OVERNAME gezocht tegen begin Maart van huis met voor-, binnen-, achtergalerij, minstens drie kamers en garage. Huurprijs maximum f 125.—. Genegen meubilair over te nemen, doch f 1000.— niet te boven gaande. Aanbiedingen no. M820 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN VRIJSTAAND MODERN HUIS, 4 à 5 vertrekken, te huur gevraagd door echtpaar zonder kinderen. Huurprijs ± f 150.—, omtrek Nieuw Menteng. Eventueel met overname meubilair. Brieven onder No. 11308 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. M808

GEMEUBILEERD PAVILJOEN gevraagd, minstens bestaande uit voorgalerij, 2 kamers en eigen gemakken. Aanbiedingen bureau Bataviaasch Nieuwsblad no. M809.

HEER z.b.b.h.b. zoekt per 1 Februari gemeubileerd of ongemeubileerd paviljoen of kamers met of zonder pension. Brieven no. M824 Bataviaasch Nieuwsblad.

Kost en Inwoning.

VOOR TERSTOND OF LATER AANGEBODEN op eersten stand een ruime gemeubileerde kamer met volledig pension voor echtpaar zonder kinderen (geen beroepspension). Brieven no. M816 Bataviaasch Nieuwsblad.

KAMER MET PENSION beschikbaar bij Javaansche familie te Weltevreden (buurt Sawah Besar — Krekot) vlak bij spoor en bus tegen billijke vergoeding. Brieven onder no. M823 Bataviaasch Nieuwsblad.

KOSTHUIS gevraagd voor netten studeerenden Chineeschen jongen van 17 jaar bij beschaafde Eurpeesche familie, niet ver van den Vrijmetselaarsweg. Brieven met condities no. M799 Bataviaasch Nieuwsblad.

PAYING GUEST. Kost en inwoning gevraagd door Indisch jongmensch bij beschaafde eenvoudige familie, voor den prijs van 60 à 70 gulden. Brieven s.v.p. te richten aan no. M806 Bataviaasch Nieuwsblad.

AANGEBODEN opname als paying guest aan heer of dame h.b.b.h. Omtrek Kramat. Brieven onder nummer M803 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

De baissier, zoowel ten opzichte van de toestanden in het zakenleven als van de beursnoteeringen, die zijn inzichten gerechtvaardigd vindt door den loop der dingen, zal vaak steeds nadrukkelijker worden in zijn voorspellingen. Hij is even weinig in staat den bodem te zien als degeen, die „als maar" in hoogere koersen gelooft, in staat is den top te zien. (De Zakenwereld).

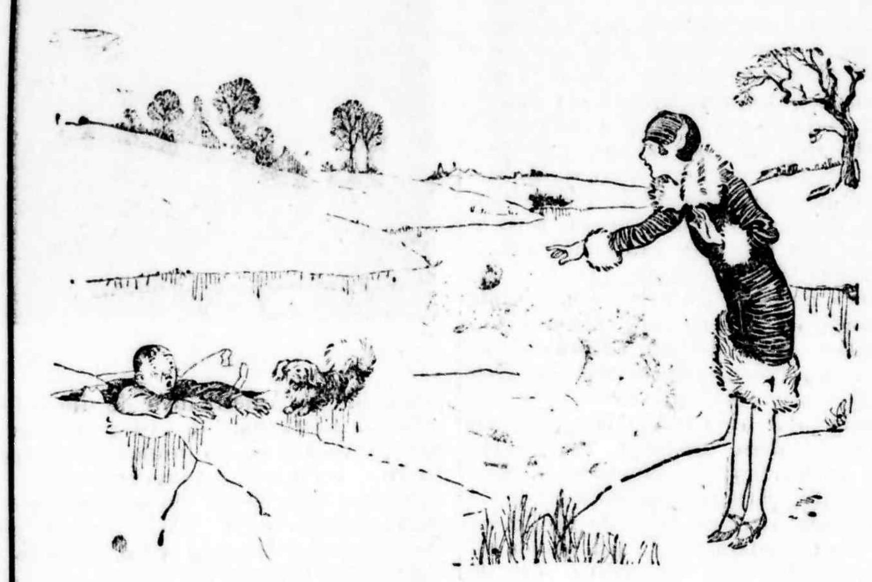
Aanbevolen Adressen.

WEGENS VERTREK NAAR NEDERLAND. Totale uitverkoop van meubilair, ledikanten, glaswerk, verhuiswagens enz. enz., tegen zeer verminderde prijzen. Elken dag geopend van 7 v.m. tot 9 n.m. Mevr. J. B. v. d. Berg, Berendrechtslaan 51, Tel. 1589 Wl. M815

PETROLEUM-KOOKTOESTELLEN „Red Star", verbeterde „New Perfection", je kooktoestel van den laatsten tijd, zeer zuinig, zonder lampekatoen en gemakkelijk, 2-pits f 45.—, 3-pits f 60.—, ovens f 15.—. Bezichtigen Sluisbrugstraat 40, Tel. 2800 Wl. M749

WEEST VERSTANDIG! Voordat U een gramofoon koopt, vraagt eerst demonstratie van Paramount en Ducetto gramofoons. Verkrijgbaar op zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden. Toko Populair, Pasar Baroe 62, Weltevreden. M797

VOOR DE VACANTIE gemeubileerde bungalows en kamers met en zonder pension. Patjet boven Bandoeng 4500 voet. Zacht Europeesch klimaat, schitterende omgeving. Brieven no. M101 Bataviaasch Nieuwsblad.

Vrouw: „Jaag Fido weg, Hendrik. Ik zal het je nooit vergeven als hij in dat koude water terecht komt."

(Humorist)

SOEKABOEMI, huize „Boemi-Ajoe". Gemeubileerde paviljoens te huur. Inlichtingen Telef. Batv. 1514 — Mentg. 392 of Soekaboemi 362. M794

NIEUWE MOERBEIENOOGST. Bestelt deze heerlijke frissche vrucht, per pond 50 cents, vijfpondsmand f 2.25 en de geurige Moerbeien Jam per flesch f 0.70 en f 1.40, 10 fleschen f 7.— en f 13.50. Zendingen onder rembours. A. Herrmann, Selabintanah, Soekaboemi. M766

GRAND HOTEL LEMBANG, 4200 v. b/z. Is bekend als een der beste, modernste en gunstigst gelegen Berghotels. Alle voorgalerijen gesloten, 2 tennisbanen etc. M793

VOOR OMRASTERING VAN TENNISBANEN voldoet paggergaas van Martherus aan de strengste eischen. Gang Bali 32, Tanah Abang, Tfn. No. 3964 Weltevreden. M757

MEUBELFABRIEK „BATAVIA", Postweg Noord 33 t/o Postkantoor, tel. no. 3825 Wlt. Het beste en goedkoopste adres voor eerste klas meubelen. Beleefd aanbevelend. M761

De advertentie heeft denzelfden plicht te vervullen in de krant, als de verkooper in het kantoor of achter de toonbank. (De Zakenwereld).

REPAREEREN EN STEMMEN van alle muziek-instrumenten onder garantie, piano's te huur, een prachtige Sonora-gramophoon met platen goedkoop. N.V. Edmund Salzmann, vroeger atelierchef bij Schiedmaijer & Soehne, Citadelweg 11, Tel. 11 Welt. M828

Te Koop Aangeboden.

GROOT KINDERBED, compleet, in uitstekenden staat, te koop voor f 30.—. Adres: Struiswijkstraat 15, Salemba. M764

EEN GOEDE SINGER-TRAPNAAIMACHINE te koop aangeboden voor f 75.—. Telefoon Mtg. 918. M821

EEN MODERNE LUXEUSE KAPPERSZAAK te koop, desgewenscht met huisinboedel, op een der Hoofdplaatsen van West-Java. Brieven onder nummer M819 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

3 LAMPS RADIO-TOESTEL met luidspreker en telefoons wegens vertrek te koop voor f 125.—, tevens damesfiets Gazelle f 45.—. Te bevragen Matramanweg 52, Tlf. Mr.C. 41. M822

1 DAMES- EN HEERENFIETS te koop aangeboden respectievelijk f 35.— en f 30.—, 1 Indian Scout motorfiets electrisch uitgerust, proefrit toegestaan, f 400.—, ijskast f 30.—. Te bevragen Th. v. d. Reep, Oude Tamarindelaan 162 pav. Welt. M817

KLANKVOLLE BLÜTHNERPIANO, Moorsch ameublement, geborduurd kamerscherm, clubfauteuils en olieverfschilderijen te koop aangeboden. Petjenongan 82, Weltevreden. M745

NIEUWE FORD-auto te koop. Te bevragen Buitenzorg, Batoetoelis I. M805

HUIS met 2 paviljoens, waarvan 1 met eigen gemakken, eigendomsgrond, Petjenongan 82, te koop. Te bevragen: Aldaar. M746

DOUGLAS MOTORRIJWIEL model O.B. 6 P.K. Sport, compleet met carbiedeuitrusting en electrische verlichting, met duozadel, te koop. Gazelle Huis, Rijswijkstraat 16, Telefoon 1856 Wlt. M792

STAL voor twee Australische paarden te koop. Geheel uitneembaar. IJzeren geraamte, houten wanden, zinken dak. Ook geschikt voor garage. f 200.—. Tel. Mtg. 1069. M750

EEN KINDERWAGEN (een keurige wiegewagen) te koop. Te bezichtigen Semarangstraat 15. Prijs f 50.—. M728

DAMESMANTEL met bontkraag ter overname aangeboden. Van Heutsz Boulevard 45, Telef. Menteng 545. M807

MOOIE INRICHTING COMPLEET voor middelmatig groot huis ter overname voor f 2500.—. Serangweg 10, Tel. Mtg. 405. M762

TE KOOP: Huntley & Palmers 4 o'clock Afternoon Tea biscuits. Een verrassing! M754

Van tijd tot tijd fondsen koopen, zonder een vast omlijnd plan, heeft gewoonlijk een onevenwichtige belegging met onnoodige nadeelen, tot resultaat (De Zakenwereld).

4 BROWNINGS EN ANDERE VUURWAPENS, voorzien van passen, te koop. Offertes worden uiterlijk 31 Januari 1930 ingewacht bij Weeskamer, Batavia. M826

WEDEROM VOORHANDEN eenige uitstekende 2e handsch piano's waaronder bruin, lichtbruin en zwart, onder garantie. Ook op gemakkelijke betalingsvoorwaarden verkrijgbaar. N.V. Edmund Salzmann, vroeger atelierchef bij Schiedmaijer & Soehne, Citadelweg 11, Tel. 11 Welt. M827

EEN AARDIG PARTIJTJE ONTSPANNINGSLECTUUR te koop, bestaande uit 12 deelen, waarde f 7.50. Ook genegen te ruilen. Telf. Mr. 655. M832

HEERENRIJWIEL ter overname aangeboden. Te bevragen Pegangsaän Oost 59. M831

FIAT 509, 4 maanden oud, 3000 K.M. gereden, compleet met ruitenwisscher, spotlight, Bosch-claxon, inclusief gemeente-penning te koop voor f 2100.—. Te bezichtigen Sluisbrugstraat 60. M830

2 GOBELIN FAUTEUILS met idem bankje en tafeltje, rottan zitje (4 stoelen 1 tafel) en linnenkast, ter overname, uitsluitend voor particulieren, wegens plaatsgebrek. Te bezichtigen Tandjonglaan I. M838

ROODE REDS (haan, hen en kuiken), Siameesche (haan en hen) en 48 yards ijzergaas (dubbele hoogte) voor omrastering kippenren, tegen elk aannemelijk bod te koop. Te bezichtigen Gang Halkema 9. M841

EEN UITSTEKENDE TESSARLENS (1:4.5) te koop à f 35.— casb. Te bezichtigen Kerkstraat 88, Mr.-Cornelis. M840

Te Koop Gevraagd.

BONTMANTEL maat 44—46 te koop gevraagd, Tel. Mtg. 1069. M751

Indien wij moesten kiezen tusschen systeem en initiatief, zouden we meer in overeenstemming zijn met wat de wetenschap ons leert, indien we initiatief kozen. (De Zakenwereld).

EEN ORGEL EN EEN PIANO te koop gevraagd, nog in goeden staat zijnde. Brieven met opgave van prijs en merk onder no. M829 Bataviaasch Nieuwsblad.

VAN OVEREEM, LEERBOEK HANDELSREKENEN, deel I 5e druk, te koop gevraagd. C. G. Esser, Salembaplein 40, Tel. Wlt. 2904. M833

Vacante Betrekkingen.

BOEKHOUDER GEVRAAGD, tevens typist, Hollandsch en Maleisch. Met goede vooruitzichten. Zij, die de Duitsche taal machtig zijn, genieten de voorkeur. Liefst een gepensioneerd persoon. Brieven franco no. M804 Bataviaasch Nieuwsblad.

Geen zaak kan zich heden ten dage de weelde van handenarbeid veroorloven, wanneer een machine het werk sneller, zonder fouten en tegen lagere kosten doen kan. (De Zakenwereld).

HEER met kinderen vraagt voor zijn huishouding een beschaafde dame. Brieven no. M834 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGEDAMES gevraagd voor kantoor en verkoop. Werktijd van 8 tot 1 uur. Aanvangsalaris f 30.—. Bij gebleken geschiktheid goede vooruitzichten. Brieven no. M844 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGEDAMES voor opleiding kunstnijverheid en verkooper. Werktijd 's middags van 4 tot 7.30 u. Aanvangssalaris f 25.—. Brieven no. M845 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

BIJ CORDESIUS EN ZONEN, Postweg Noord 39, kan geplaatst worden een leerling teekenaar en een klerk in opleiding voor contrôle-werkzaamheden. Eenige technische kennis strekt voor laatstgenoemde betrekking tot aanbeveling. M846

Aanbod Personeel.

DAME HUISHOUDING. Er biedt zich aan een dame (jonge weduwe) voor de huishouding, ook gezelschapsdame. Converseert in verschillende talen. Ook genegen om zich geplaatst te zien in de buitenbezittingen. Brieven no. M747 Bataviaasch Nieuwsblad.

De hardnekkige politiek van iedere firma dient daarin te bestaan, steeds te zoeken naar menschen met hersenen, menschen met gezond verstand. (De Zakenwereld).

Personalia.

KENNISMAKING GEZOCHT door twee jongelui met twee jonge dames. Brieven, zoo mogelijk met portretten, welke op eerewoord zullen worden geretourneerd, in te zenden onder no. M802 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

HEER, middelbaren leeftijd, zoekt kennismaking met eenvoudige nette Indische dame. Na wederzijdsch goedvinden volgt huwelijk. Brieven met inlichtingen onder no. M801 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Slagen is een kunst, maar geslaagd blijven een nog veel grootere. (Mevrouw Mann-Bouwmeester).

ZEILEN. Welke dame voelt voor zeiltochtjes, wedstrijden en/of tochten naar de eilanden. Eenige ervaring wordt op prijs gesteld, doch is niet noodzakelijk. Kunnen zwemmen liefst wel. Brieven no. M839 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Onderwijs en Lessen.

AMBONSCH MALEISCH. Gevraagd onderwijzer(es) voor conversatielessen in Ambonsch — Maleisch. Brieven no. M813 Bataviaasch Nieuwsblad.

ZANGLESSEN volgens Italiaansche methode. Billijke condities. Mevr. van Bemmel, Wilhelminalaan 60, Telf. Menteng 1076. M791

WISKUNDE-LESSEN aangeboden door ingenieur. Sumatraweg 8. M767

HOOFDONDERWIJZER gediplomeerd Fransch, Duitsch, Engelsch, lessen, bijwerken leerlingen H.B.S., M.U.L.O., Lyc. K.W.S., L.O. Toezicht, leiding studie dagelijks Salembaplein 14. M752

DE AVOND-MULO, Kwitang 26, is geopend met ± 70 leerlingen! Meldt U aan bij den Leider: G. Oosterink, Tegalweg 3, Tel. 694 Menteng. M768

Altijd en overal is het de superieure minderheid, die overwint. (De Zakenwereld).

VOOR ZELFONDERRICHT leent zich het „Leerboek voor Stenografie, systeem Sir I. Pitman", door Sj. van Eck. Verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië en bij den samensteller, Laan Trivelli 40 Weltevreden, Tel. Wl. 429. M771

ENGELSCH EN STENOGRAFIE. Engelsche conversatie, algemeene kennis, handelscorrespondentie, examen L.O., Steno „Groote", kantoorstenograaf Nederlandsch, Engelsch, Fransch, Duitsch. N. Aut. Jansen, leeraar Engelsch M.O. en Stenografie, Heveaweg 21, Matramanplantsoen (bij Pegangsaän) Tel. MC. 483. M753

ERVAREN ONDERWIJZER organiseert clublessen voor Hollandsche conversatie, speciaal voor Chineezen. Brieven onder no. M7 Bataviaasch Nieuwsblad.

ONDERWIJZER heeft nog eenige uren beschikbaar voor het bijwerken van leerlingen, eventueel toezicht op huiswerk. Brieven onder no. M8 Bataviaasch Nieuwsblad.

STAATSPRAKTIJK-EXAMEN 1931. Medestudent gezocht voor bovengenoemd examen f 25.— per maand, 3 × per week les bij leeraar M.O. Moet praktijkdiploma bezitten. Brieven franco no. M837 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Diversen.

KNIPPATRONEN NAAR MAAT, naar elk gewenscht model, zeer accuraat, door vakkundige Europeesche modiste. Maison „Elegance", Sluisbrugstraat 40, Tel. 2800 Wl. M748

IN DE LOGE ZUIDERKRUIS, Salemba 27, worden in 't Engelsch en 't Hollandsch Evangelische bijeenkomsten gehouden op Zondag, Dinsdag, Donderdag 's avonds 7 uur, begin 26 Jan. M763

VANAF HEDEN zijn de telefoonnummers van de Nieuwe Hermandad Wlt. 874 en 875. De Leider W. J. Kelder. M769

LEERBOEK VOOR STENOGRAFIE, systeem Sir I. Pitman, door Sj. van Eck, is verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië. M770

— Juffrouw, laat pappie nu eens een keer thuis blijven, dan kan hij eens zien, hoe lief ik ben, als hij niet thuis is.

(Prager Presse, Praag)

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Luctor et Emergo?

door

VILLANUS.

18 Dec.

Voorloopig kan de Engelsche regeering de spreuk uit het Zeeuwsche wapen tot haar devies kiezen. Zij worstelt en blijft boven; echter slechts, omdat de golven niet al te ongenadig trekken.

Het kan reeds anders zijn als deze brief in Indië aankomt. In deze dagen echter, is de labour-regeering heel wat gevaar te boven gekomen. Zal het gemakkelijker of moeilijker worden, als die, blijkbaar velen onheil brengende Haagsche conferentie voorbij is? Dan is de vlootconferentie aan de beurt, waarbij de verhouding tot Amerika op het spel staat. Bij die twee conferenties is veel eer te behalen, zooals Snowden reeds glorie verworven heeft op de eerste Haagsche conferentie. Nu is de verhouding in de Engelsche politiek niet zoo, dat men MacDonald met zijn naaste medewerkers dit succes zal misgunnen. Ieder komt voor zijn partij op, vecht er desnoods met groote bitsheid of felheid voor, maar de persoonlijke betrekkingen tusschen de achtenswaardige mannen in de verschillende kampen, zijn in den regel goed, zooals dat ook bij ons het geval is. Daarom zegt men het nu soms ronduit: „Laat de labourleiders, voor hun moeite nu deze lauweren oogsten. Wij bereiden ons intusschen voor op nieuwen strijd".

Daaruit blijkt, dat men de regeering in Engeland op het oogenblik nog niet ernstig te lijf wil. O, zeker, er zijn vechtersbazen genoeg, die niets liever zouden willen. Churchill kan men zich niet rustig voorstellen, en dat hoeft ook niet, blijkens zijn redevoeringen. En Sir Philipp Cunliffe Lister, de gewezen handelsminister, die het felle offensief tegen de mijnwet der regeering heeft geopend, behoort ook niet tot de lieden, die respijt geven. Maar op dit soort menschen komt het op het oogenblik niet aan.

Desniettemin is de positie der regeering zwak, en wij zullen blij mogen zijn als de delegatie goed en wel in Den Haag zit. Immers, wij zijn er nu op ingericht, dat de conferentie 3 Januari begint; officiëele feesten zijn al zoogoed als georganiseerd. Het zou jammer voor ons zijn, als een Britsche kabinetscrisis roet in het eten ging gooien. Na de conferentie kunnen de heeren, wat ons betreft, zich vermaken zooals zij willen.

Het eerste gevaar vormde het wetsontwerp van miss Bondfield, de vrouwelijke minister van arbeid, betreffende de werkloosheidsverzekering. Op het gebied van bestrijding der werkloosheid kan de labour-regeering nog niet op eenig succes bogen, zoodat zij in dit opzicht niet bijster sterk is. De ontevredenheid met het ontwerp der regeering kwam vooral ook uit het kamp van de labour-partij zelf, van de uiterste linkerzijde natuurlijk. Dit vormde wellicht het grootste gevaar voor de regeering. Een tijd lang scheen de labour-oppositie onverzoenlijk. Nu is tenslotte het ontwerp er gekomen, dank zij de hulp der liberalen, die voorloopig op een verkiezing nog niets gesteld zijn.

Gevaarlijker nog is de Kolenwet, die thans aan de orde is. De regeering verkeert daarbij in de moeilijke positie van een bewind, dat vóór de verkiezingen beloften heeft afgelegd, waarvan de vervulling niet gemakkelijk is.

De labourpartij had de mijnwerkers een verkorting van hun arbeidsdag van 8 uur tot 7½ uur beloofd, liefst nog met een verhooging van loon. Dit laatste gaat heelemaal niet, maar aan die verkorting van den arbeidsdag kon de nieuwe regeering zich moeilijk onttrekken.

Maar ook dezen last kon de, in veel opzichten achterlijke Engelsche kolennijverheid, niet dragen. Hulp en reorganisatie voor de mijnen was noodig. Daarover bestond al een uitvoerige officiëele literatuur. Bovendien hadden de mijneigenaars zelf voorstellen gedaan betreffende de regeling van prijzen en productie, waarover in ondernemerskringen niet algemeen een gunstig oordeel heerschte. Die voorstellen waren door de regeering aangevuld en gewijzigd. Zoo vormden zij den grondslag voor de nieuwe voorstellen.

Met de combinatie van de arbeidsverkorting en de op de hierboven beschreven wijze tot stand gekomen organisatieplannen, is de regeering als wetsontwerp voor den dag gekomen. Het geheel draagt op het eerste gezicht het kenmerk van gewrongenheid.

De liberalen bestrijden het als te voorloopig, te weinig afdoende, te veel werkende met prutsmiddelen, inplaats van het euvel in zijn kern aan te pakken. Aan conservatieven kant deelt men veelal het stugge standpunt der mijneigenaren, die als behoudende Engelschen, liefst op de oude wijze irrationeel wilden doorwerken, en eigenlijk iedere modernisatie van het bedrijf, en vooral ieder opgaan in een grooter geheel, uit den booze achten.

De regeering kan de juistheid der liberale critiek niet loochenen. Zij zit echter vast aan haar beloften, en geeft dat ook eigenlijk wel toe. Zij zegt: O, zeker, een algeheele organisatie ware ons veel liever, maar die zou zeker drie jaar in beslag nemen. En zoolang kan de zaak niet wachten.

De zaak zou wel nog den noodigen tijd kunnen wachten, als de politieke beloften niet tot spoed aanspoorden. De dupe daarvan wordt de mijnwerker, die eenige bevrediging krijgt voor het oogenblik, voor wiens welvaart echter niets kan worden gedaan, en wiens toekomst niet kan worden voorbereid. Dat is heel erg jammer.

Op het oogenblik ziet het er naar uit, of de liberalen ervoor zullen zorgen, dat de regeering niet onmiddellijk reeds struikelt over deze zaak. De conservatieven hebben een amendement ingediend, dat, als het aangenomen werd, de Kolenwet opeens zou doen verdwijnen en daarmede ook de regeering.

De liberalen blijken echter niet bereid, hieraan mede te doen. Zij willen, zoo heet het, het wetsontwerp vooralsnog in tweede lezing aannemen, in de hoop, dat de regeering bij de derde lezing rekening zal houden met allerlei bezwaren, waarop zij gewezen hebben. In ieder geval acht men op het oogenblik, waarop ik dit schrijf, het grootste onmiddellijke gevaar voor de regeering geweken.

Ook ons, als buitenstaanders, interesseert het geval. De wet op zichzelf is ingewikkeld, als dergelijke economische kunstgewrochten tegenwoordig bijna altijd zijn. Men moet technisch kenner zijn, om alle bijzonderheden ervan te begrijpen.

Dit is echter duidelijk: Er zal een organisatie worden gesticht voor den kolenhandel, die zal bestaan uit een centralen raad met een menigte van districtsraden.

De mijneigenaars zullen zorgen voor de vorming dezer raden. Het werk van deze raden is, den omvang van de productie te bepalen. Ook stellen zij vast, wat de minimumprijs moet zijn voor den verkoop van het product.

Boven deze organisatie staat een nationale commissie, die ook weer districtscommissies onder zich zal hebben. Dit stelsel van commissies oefent contrôle uit op het werk der raden, die uit belanghebbenden bestaan. Als hoogste instantie is aangewezen het ministerie van handel.

Daar de regeering geen nieuwe loonregeling heeft kunnen invoeren, stelt zij de vorming voor van een nationalen loonraad voor de kolenindustrie. Deze raad houdt het toezicht op de arbeidsovereenkomsten, kan adviseerend optreden, krijgt echter geen arbitrale bevoegdheid. Men ziet, revolutionnair is dit alles zeer zeker niet.

Daarom is het te begrijpen, dat de liberalen geneigd zijn, hun bezwaren niet den doorslag te laten geven, maar voorloopig meegaandheid te toonen, teneinde met geven en nemen tot een compromis te geraken. Waarschijnlijk vinden zij het erger, dat er te weinig gedaan wordt, dan dat zij geschrokken zijn van hetgeen er moet gebeuren.

Want men weet, de Engelsche mijnen lijden zeer onder een overmaat van individualisme, die rationeele samenwerking in den weg staat, en die tot gevolg heeft, dat de Engelsche industrie, inplaats van voordeel te trekken van haar gunstige ligging ten opzichte van haar brandstof, daar meer voor moet betalen, dan menige onderneming op het vasteland.

Dat zal nu zelfs nog erger worden. Immers, er bestaat een plan, een betaling te heffen van iedere ton kolen, die wordt opgedolven. Dat bedrag zou dan worden gelegd op den verkoopprijs in Engeland. De opbrengst van deze heffing echter zou worden besteed aan het subsidieeren van den uitvoer van Britsche kolen. Dit kan men in goed Engelsch, „dumping" noemen.

Het is in flagranten strijd met de besluiten der economische conferentie te Genève, maar dat schijnt niet erg te deren. Men praat er wel over in het vrijhandelsland Groot-Brittannië, o, ja, maar het moet maar. Men ziet geen andere kans zich te helpen.

Het is toch een merkwaardige tijd, waarin wij leven. De dingen staan eenvoudig op hun kop. In Duitschland bepleit een democratisch minister, een linksch liberaal, wiens partij daar altijd de partij der vrijhandelaars bij uitnemendheid is geweest, de verhooging van de rechten op graan. Juist op graan, het meest elementaire volksvoedsel. Naast hem staat een socialistische minister van financiën, die zonder blikken of blozen een verschuiving in de richting van indirecte belastingen bepleit, ten gunste van een verlichting der directe belastingen. Omdat zij anders geen kans zien, aan meer geld te komen!

In Engeland doet een labour-regeering dumping-voorstellen, juist op een oogenblik, waarop dit stelsel universeel veroordeeld is, vooral ook op Britsch aandringen. Kan het paradoxaler?

Maar, zooals gezegd, de regeering houdt het met de Zeeuwen. Zij worstelt om boven te blijven.

(*Nadruk Verboden.*)

Hoog Bezoek aan Engeland.

Het Deensche koningspaar bracht een bezoek aan Engeland. Hierboven koning Christiaan van Denemarken brengt een saluut aan het vaandel van het 2e bataljon van de Buffs, van welk regiment koning Christiaan eere-kolonel-commandant is.

BUITENLAND.

De Rijksdag en het Young-plan.

Men verwacht dat de debatten over het plan-Young in den Rijksdag in het begin van Februari geopend zullen worden.

In politieke kringen verwacht men algemeen, dat het plan waarschijnlijk goedgekeurd zal worden.

Behalve de gewone oppositie verwacht men, dat er nog ernstige bezwaren zullen komen van den kant van het Centrum, dat onlangs te Coblenz bekend liet maken, dat het alleen dan het plan-Young zou aannemen, wanneer de kwestie over het Saar-bekken in overeenstemming met de Duitsche wenschen geregeld zou worden. De onderhandelingen hierover zijn in Parijs opnieuw begonnen, maar tot heden is het onmogelijk te voorspellen, wanneer zij afgeloopen zullen zijn.

Sommige Berlijnsche bladen bespreken de mogelijkheid van een val van het Kabinet tengevolge van de meeningsverschillen onder de verschillende coalitie-groepen over het plan-Young, over de belastingen en over dr. Schacht.

De bladen van het Centrum geven te kennen, dat de Sociaal-Democraten hun eigen graf wenschen te graven, maar de socialistische afgevaardigde Hertz ontkende dit met nadruk in een te Keulen gehouden redevoering. Hij beschuldigde het Centrum daarentegen er van, dat het alleen maar wacht op een oplossing van de huidige moeilijkheden in het kamp der Duitsch-Nationalen, om uit de gelederen der Linksche partijen te deserteeren en zich te vereenigen met de Rechtsche voor de uitwerking van een groot plan tot hervorming der federale financiën (*Aneta-Radio*).

De Hatry-affaire.

Er was groote belangstelling bij de opening van het proces tegen Hatry en zijn compagnons. Het proces wordt geleid door Avory.

Honderden aanvragen voor plaatsen, gedaan door vooraanstaande personen uit de City, moesten worden afgewezen.

De voorlezing van de ten laste-legging duurde tien minuten.

Door het Openbaar ministerie werden 50 getuigen opgeroepen.

Verwacht wordt, dat het proces veertien dagen zal duren.

In de Jury zitten twee vrouwen.

Alle beklaagden verklaarden, dat zij onschuldig waren. Zij hebben 13 advocaten. Norman Birkett pleit voor Hatry, sir Henry Curtis Bennett voor Daniels, Cecil Whiteley voor Dixon, Roland Oliver voor Tabor.

In zijn rede verklaarde de ambtenaar van het openbaar ministerie, dat de verdachten commissarissen waren van de Austin Friars Trust, een maatschappij met schulden ter waarde van 19 millioen pond sterling en bezittingen ter waarde van 4 millioen pond.

De geschiedenis van deze zaak was een wanhopige strijd, gevoerd door de Austin Friars Trust en deze vier mannen voor het redden van 1½ millioen pond sterling, die opgenomen waren met de bedoeling om er staal voor te koopen, doch die inderdaad voor een ander doel gebruikt werden.

Voorts deelde de ambtenaar van het openbaar ministerie mede, dat de overblijvende commissaris van de maatschappij, de Italiaan John Gialdini, onlangs naar Italië is vertrokken, en krachtens het uitleverings-tractaat van 1873 ongelukkigerwijze niet uitgeleverd kan worden (*Aneta-Reuter*).

Ernstig Ongeluk bij Essen.

In den ochtend van den 19den December is een locomotief even voor het station Mühlheim—Eppinghoven op een groep arbeiders van een particuliere onderneming ingereden. Hierdoor werden vier der arbeiders op slag gedood, terwijl acht arbeiders zwaar gewond werden. Onmiddellijk werden de gewonden per auto naar het ziekenhuis te Mühlheim gebracht, doch spoedig na de aankomst aldaar zijn vier van de gewonden aan hun kwetsuren bezweken. De overige vier ernstig gewonden verkeeren in levensgevaar, meldt de *Tel.*

Onmiddellijk na het bekend worden van het ongeluk hebben zich autoriteiten der spoorwegen en van de justitie naar de plaats des onheils begeven, teneinde een onderzoek in te stellen. Men neemt aan, dat de ramp te wijten is aan den dichten mist, die hier heerschte.

Naar de chefs der betrokken stations mededeelden, was van het vertrek der alleenrijdende locomotief aan de betrokken posten kennis gegeven. De arbeiderscolonne had overeenkomstig de daarvoor geldende bepalingen wachtposten uitgezet, die bij het naderen van treinen door hoornsignalen zouden waarschuwen. Voorzoover tot dusver kon worden vastgesteld, zijn deze signalen bij het naderen der locomotief niet gegeven, doch in verband met den mist staat het niet vast, of hier van onoplettendheid der wachtposten kan worden gesproken.

Wel moet een spoorwegwachter op ongeveer 150 M. van de colonne een waarschuwingssignaal gegeven hebben, doch dit is niet door de mannen gehoord. De ploegbaas zag de locomotief op circa 20 M. afstand naderen. Hij riep uit alle macht „Pas op!" tot zijn mannen, doch deze konden zich toen niet allen meer verwijderen. Van de 34 arbeiders waaruit de colonne bestond, kon een twintigtal nog ter zijde springen, de anderen werden door de locomotief gegrepen en meegesleurd, waardoor sommigen op gruwelijke wijze zijn verminkt. Den machinist treft in elk geval geen schuld.

— Leen mij eens vijf pop tot Donderdag.
— Maar als je nu eens dood gaat?
— Daar ben ik te eerlijk voor.

(*Pages Gaies, Yverdon*)

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch

van

J. S. FLETCHER.

Geautoriseerde vertaling.

7)

HOOFDSTUK VII.

Het hoog-water merk.

Wij verlieten juffrouw Tappen en „De Roode Kreeft" spoedig daarna en gingen naar onze wagen. Maar in plaats van daarin te gaan wenkte Cherry mij om met hem den weg op te wandelen en verzocht hij den chauffeur om ons te volgen.

„En?" vroeg hij. „Welke gevolgtrekking maak je uit dat alles?"

„Ik maak er uit op, dat oom Joseph hier veertien dagen geleden was met Sol Cousins en dat hij verleden Maandag terugkwam in de verwachting Sol Cousins weer te ontmoeten en dat deze niet kwam. Wat moet ik daaruit anders opmaken?"

„Juist, dat is de buitenkant! Maar de Maandag is het belangrijke punt! Maandagnacht kwam Krevin bij jullie thuis, niet waar?"

„Ja, Maandag middernacht".

„Nu, dan moeten wij uitvisschen waar hij Maandagavond is geweest, tusschen het oogenblik dat hij hier was en bij jullie in de veranda. Als wij alles met elkaar in verband brengen, dan is het vreemd, dat Cousins, die ergens hier in den omtrek was, — hij was beslist Maandagnacht te Kingshaven in het Collingwood hotel — hier Maandagmiddag niet kwam in „De Roode Kreeft". En waar moesten die twee elkaar — volgens het kaartje — 's Dinsdags ontmoeten?"

Hij had het kaartje in zijn hand en bekeek aandachtig wat daarop geschreven stond.

„Oom Joseph was Dinsdag twee maal uit", merkte ik op. Eerst des namiddags en daarna des avonds. Misschien hebben zij elkaar ontmoet".

„Als zij elkaar ontmoet hebben, dan moet dat geweest zijn op een plaats, dichter bij jullie huis dan bij dit huis. Wij zijn hier ruim zeven mijlen van Middlebourne en je oom Joseph had binnen dien tijd niet hier kunnen zijn — we zullen niet zeggen hier bij juffrouw Tappen, want wij weten, dat hij daar niet kwam, maar ergens hier in de buurt. Er is een verbinding per trein en per autobus, niet waar — ja, maar wij weten, dat hij daarmede niet meeging, dat zouden wij wel gehoord hebben. Neen! — Als hij die Sol Cousins 's Dinsdags ontmoette, moet dat geweest zijn op een rustig plekje dicht bij jullie huis. — Hebben zij elkaar ontmoet?"

„Is dat van veel belang?"

Hij keek mij aan, haalde zijn pijp en tabakszak voor den dag en begon te rooken. „In gevallen als deze, Ben, is er geen kleinigheid, die niet van belang is. Dikwijls blijken de schijnbaar onbelangrijkste dingen van het allergrootste belang te zijn. Ik zou er wat voor geven als ik wist of Cousins en Krevin elkaar 's Dinsdags ontmoet hebben — in verband met het verzoek op dit kaartje."

„Nu", merkte ik op, „als kleine dingen van belang zijn, wat maakt u dan op uit iets, dat heel gering lijkt. Op het kaartje staat: morgen, 's namiddags of 's avonds. S.S. Wat beteekent S.S.?"

Hij bekeek het kaartje, zeer onverschillig.

„O! Ik neem aan, dat dit de eerste letters zijn van een naam, waarbij Cousins Krevin kende. Die kerels hebben altijd bijnamen, schuilnamen of aangenomen namen. Na hetgeen je zuster gisteren van hem vertelde, had hij er zeker een half dozijn; Cousins kende hem als Sam Smith of Seth Simpson of Silas Saunders of Simon Scott. Snap je?"

„Neen, dat snap ik niet. Ik geloof, dat S.S. de afkorting is van een plaats, die beiden kennen en waar zij elkaar zouden ontmoeten. Dat denk ik er van. Waarom zou Krevin geteekend hebben met initialen, aangenomen of niet? Cousins zou heel goed begrepen hebben van wien dat bericht kwam."

Hij uitte een kreet van verbazing en gaf mij een klap op den schouder.

„Beste jongen!" riep hij uit, „dat kan heel goed mogelijk zijn; ik ben een ezel, dat ik daaraan niet gedacht heb. En welke plaatsen zijn er hier, waarvan de namen met een S beginnen?"

„Twee of drie, Summersead en Scheldrake en Settlecraft, — alle in de buurt. En dichtbij heb je nog een plaats, South Stilbeach. Wij zijn er! Daar heb je de S.S."

„Is dat ergens op den terugweg?"

„Dat gaat wel. Het is tusschen hier en Middlebourne, maar op een zijweg."

Hij keerde zich om, wenkte den chauffeur en wij stapten in en gingen op weg naar South Stilbeach. Het was een klein afgelegen visschersdorpje; een verzameling van hutten en huisjes met een schunnig bierlokaal, dat uitzicht had op het strand. Wij kwamen echter met een niet thuis — niemand had gezien of gehoord van een van de beide mannen die wij beschreven.

Op weg naar huis reden wij door de dorpsstraat naar de garage, waar Cherry de auto gehuurd had. Toen wij het huis van Veller voorbijkwamen werden wij door verschillende stemmen aangeroepen en Veller gevolgd door Pepita Marigold en Bryce Ellingham kwamen aanhollen, alle drie in hoogst opgewonden toestand, Pepita en Bryce waren niet in staat een woord uit te brengen.

„Deze twee," riep Veller uit, daarbij wijzende op Pepita en Bryce, „hebben iets ontdekt. Het kan wat met dit zaakje te maken hebben en misschien ook niet. Zij kwamen direct naar mij toe."

„Zeker is het een ontdekking van groot gewicht," riep Bryce uit. „Wij zochten u daarom mijnheer Cherry en daar u er op uit was, zijn wij naar Veller gegaan, omdat in die dingen spoed gewenscht is, niet waar? Kijk nu eens hier — als dit nu geen aanwijzing is, zooals jullie dat noemen, dan zou ik wel eens willen weten wat dan wel een aanwijzing is."

Hij hield zijn hand op en toen zagen wij daarop een gouden munt met een gat er in waaraan een stuk van een ketting was vastgemaakt. Ik kon een uitroep niet onderdrukken.

„Van oom Joseph," fluisterde ik dicht bij Cherry's oor. Noch Bryce noch Pepita schenen dat precies te hooren, maar Cherry begreep onmiddellijk wat ik meende en wist de aandacht daarvan voor een oogenblik af te leiden. Hij nam de munt in zijn hand en onderzocht die nauwkeurig.

„Een Amerikaansch tien-dollar stuk," zeide hij. „Hm, een mooie munt ook. En waar heb je dat gevonden?"

„Dat gebeurde zoo; juffrouw Marigold en ik wandelden langs de voet der rotsen daar bij Fliman's End. Er is daar een soort van nis, zoo iets als een kelder. Ik vond die munt daarin tusschen zeewier."

„Zag het er naar uit alsof die munt daar lang gelegen had?" viel Cherry in de rede. „Lag er zand of iets anders op."

„Neen — ze zag er juist uit zooals nu. Het leek mij of iemand haar pas had laten vallen en dat zij gevallen of gerold was tusschen het zeewier. Maar dat is nog niet alles. Er zijn voetstappen in die nis, dat moet u zeker gaan zien. Ze zijn van een man — en van een grooten kerel ook. En zij leiden recht over het zand, het is daar vast wit zand en het zijn daarop de eenige sporen. Wij hebben niet gekeken waarheen zij liepen. Neen we gingen haastig terug om u te zoeken en daar u er niet meer was, zijn we naar Veller gegaan."

„We zullen met z'n allen daar kijken," zeide Cherry. Hij keek naar Veller en vroeg: „hoe dicht kunnen wij met den wagen komen bij dat punt?"

„Tot het einde van de laan langs ons huis, kunnen wij rijden," riep ik uit. „Stap maar in — ik zal den chauffeur den weg wijzen."

De vier anderen gingen in den wagen — ik zette mij naast den chauffeur. Op een gegeven oogenblik boog Cherry zijn hoofd over het lage scherm en vroeg dicht aan mijn oor: „is het zeker dat die munt van je oom is?"

„Zoo zeker als wat. Zij viel mij bij-

Boks-intrigues.

Carnera het kind van de rekening. — „Reglementair". — De joviale moordenaar.

(Van onzen Parijschen correspondent.)

Primo in ongenade?

Gaat de zeer overdreven populariteit welke Primo Carnera een tijdlang in Engeland genoot thans plaats maken voor een even overdreven en weinig gemotiveerde afkeer? Men zou het haast zeggen bij lezing van het jongste nummer van de *Sunday Express* waarin twee interviews gepubliceerd worden van kopstukken in de Engelsche bokswereld, dit naar aanleiding van de match tusschen Primo en den Duitscher Franz Diener in de Albert Hall.

Een van de ondervraagden, en wel de heer James Douglas, nestor van de Britsche scheidsrechters, acht het de plicht van de politie om „een moord en een slachting" te voorkomen. „Carnera is niet in staat zich te beheerschen. Hij heeft reeds getoond capabel te zijn z'n tegenstander af te maken. Hij is even goed capabel den scheidsrechter af te maken of een van zijn eigen secondanten. Verlof te geven tot een nieuw optreden van Carnera zou een nationale schande beteekenen".

Deze meening wordt gedeeld door lord Lonsdale, uitlover van de door elken Britschen bokser zoo vurig begeerde „Lonsdale-belts" en — let hier goed op — bestuurslid van den British Boxing Board of Control. „Wij, zegt lord Lonsdale die hier blijkbaar uit naam van den Board spreekt, wij zullen geen vergunning geven voor het optreden van Carnera. Hij heeft in den ring geenszins de houding welke een bokser past. Wij zullen hem eerst dan accepteeren wanneer hij geleerd heeft zich te beheerschen, en dit in het belang van de bokssport zelf".

In den commentaar op deze beide interviews doet de *Sunday Express* er nog een schepje boven op. Carnera wordt daarin geducht onder handen genomen. Men noemt hem een „doodslager en een gecommercialiseerd moordenaar", een hoogst ongewenschte gast dus dien men zoo spoedig mogelijk onschadelijk moet maken.

Wat er achter zit.

De heftigheid van deze critiek behoeft niet te verwonderen als men weet dat Carnera in Engeland geïntroduceerd is door Jeff Dickson en er dan tevens bij bedenkt dat deze promotor al sinds jaar en dag op voet van oorlog staat met den Board. Als de Board van de politie probeert gedaan te krijgen dat ze het verder optreden van Carnera verbiedt, heeft dit lichaam het dan ook minder op den bokser gemunt dan op den promotor, dien men coûte que coûte een hak wil zetten. Eerst heeft de Board Dickson een promotors-licensie geweigerd.

Nu Dickson ook zonder die licensie in Londen wedstrijden organiseert en er zelfs in geslaagd is voor geruimen tijd de Albert Hall af te huren waarop de Board zijn zinnen gezet had poogt men hem op andere wijze het leven zuur te maken. Dat deze indirecte aanval al een heel weinig elegant gebaar is zal iedereen toegeven. En dat die aanval wat Carnera betreft alle redelijke grond mist, hoop ik aanstonds te bewijzen.

Laat de critiek van de *Sunday Express* zich gemakkelijk begrijpen door wie de dessous van de zaak kent, zonderling is het dat ook sommige buitenlandsche bladen, die met het geschil Dickson-Board niets hebben uit te staan, den armen Carnera als kop van Jut gaan gebruiken. Zoo schreef een Rotterdamsche krant naar aanleiding van de revanchematch Stribling — Carnera, die met de diskwalificatie van laatstgenoemde eindigde o.m. het volgende:

„Het is intreurig, dat iemand als Stribling, die in alle opzichten de *noble art* meester is, en anderen als hij, in discrediet kunnen worden gebracht doordat zij gedwongen worden om tegen menschen als Carnera uit te komen. Hier had de bokssport ieder zweempje van sportiviteit verloren en was ontaard in een ordelooze vertooning zonder meer, in een spektakel alleen geschikt om de laagste instincten der omstanders te prikkelen... Ten slotte heeft Stribling het gewonnen, maar in Londen (bij de eerste match tusschen de twee.—Corr.) werd de beste bokser gediskwalificeerd, en als hem nu eens deze revanche niet was aangeboden! Het is hoog tijd dat de I.B.U. de teugels vaster dan ooit in handen neemt".

Komaan, laten we hier eens een oogenblik bij stil staan en zonder opgewonden gedoe of gebruik van groote woorden het probleem in zijn algemeenheid onder de loupe nemen.

Reglementair.

Boksen is een ruwe sport. Het is zelfs, bij de tegenwoordige regeling, lang geen ongevaarlijke sport. Heel wat beoefenaars ervan loopen in den ring verwondingen op die hen blijvend ongeschikt maken om een vak uit te oefenen.

Dit komt omdat de knock-out algemeen beschouwd wordt als de fraaiste en verdienstelijkste afsluiting van een boksmatch. Op plaatsing van een eindstoot leggen alle boksers het aan. Het voornaamste wapen van een z.g. wetenschappelijk bokser is een puike kennis van techniek en tactiek; de krachtpatser vertrouwt vooral op zijn lichaamskracht; de all-round boksers — en uit hun rangen komen de kampioenen voort — paren kracht en behendigheid aan technische en tactische kennis. Maar met aanwending van verschillende middelen streven ze allen naar hetzelfde doel: uitdeeling van één of meer zóó geweldig harde opstoppers dat de getroffene half buiten westen ineenzinkt en niet bij machte is zich verder te verdedigen.

Bij de twee botsingen tusschen Carnera en Young Stribling toonde de Amerikaan zich verreweg de beste technicus. Wat zou er nu gebeurd zijn wanneer Stribling, gebruik makend van zijn superieure bokskennis, eerst het eene oog van Carnera had dichtgeslagen, vervolgens het andere, om eindelijk na bij zijn tegenstander een gedeeltelijke blindheid te hebben veroorzaakt, den reus met een ontzaggelijk harde watjekouw buiten den ring te meppen? Wel, hij zou reglementair tot overwinnaar zijn uitgeroepen en de experts zouden er niet aan gedacht hebben te spreken van een menschonteerend schouwspel.

Integendeel, ze zouden master Stribling gevierd hebben als een koning van den ring. Dat het zoo en niets anders zou gaan mogen we afleiden uit het verloop van de jongste match om het wereldkampioenschap tusschen Tunney en Heeney. Eerstgenoemde was over de heele linie in de meerderheid en bracht in ik weet niet meer welke ronde den Nieuwzeelander een oogwond toe. Van dat oogenblik af aan concentreerde hij volgens een van de verslagen die in mijn bezit kwamen zijn slagen op dat gewonde oog, met het gevolg dat Heeney in de elfde ronde moest opgeven en de gentleman-bokser tot overwinnaar werd geproclameerd. Had Tunney een menschonteerende praktijk toegepast? Naar mijn meening wèl.

Maar hij had *niet* tegen het reglement gezondigd en daarom dacht niemand eraan hem een verwijt van zijn tactiek te maken. Eén slag onder den gordel, al komt die slag niet eens hard aan, is voldoende om een diskwalificatie uit te lokken. Maar tien, of twintig, of honderd patsen tegen een bloedend oog zijn volkomen reglementair!...

Het zal dus duidelijk zijn dat de reglementen herzien moeten worden wil men zorgen dat een boksmatch een sportieve en ongevaarlijke krachtmeting blijft. Men zou bijvoorbeeld den duur der ronden kunnen verkorten, de kracht der slagen verminderen door dikkere handschoenen voor te schrijven en het slaan of stooten tegen de oogen kunnen verbieden. Het boksen zou dan een schermen met vuisten worden waarbij de behendigste bokser den eerepalm wegdroeg en een knock-out tot de uitzonderingen zou behooren. Op zoo'n manier zou men tevens bijdragen tot de sportieve opvoeding der massa die thans vooral de boksgala's bezoekt omdat ze hoopt een knock-out te zullen bijwonen.

Carnera en Stribling.

Wat verwijt men nu eigenlijk Carnera, dien doodslager en moordenaar die totdusver gelukkig nog geen enkele moord of doodslag op z'n geweten heeft?

Dit: Carnera heeft Stribling geslagen nà het luiden van de gong en hij ging zijn eigen secondanten te lijf toen ze hem tot bedaren wilden brengen.

Dit is inderdaad een overtreding van het reglement. Maar Carnera had zich bij al zijn vroegere matches een fair bokser getoond — de experts dreven zelfs den spot met z'n voor een bokser zeer ongewenschte.... goedmoedigheid! — en er bestaat dus geen reden om aan zijn woord te twijfelen wanneer hij tot zijn verontschuldiging opgeeft dat hij, na door een serie slagen tegen het oor getroffen te zijn, de gong niet hoorde. Dit klinkt te meer waarschijnlijk omdat de gong van het Winter-velodroom inderdaad geen al te zware klank heeft.

Maar verzachtende omstandigheden of niet — Carnera heeft de reglementen overtreden. Hij moest dus gediskwalificeerd worden en wanneer promotor Dickson bij wijze van straf zijn beurs heeft ingehouden is dit ook niet meer dan recht en billijk want tevoren was afgesproken dat dit gebeuren zou ingeval van diskwalificatie.

Doch daarmee moet de zaak dan ook uit zijn. Wat drommel, is Carnera de eerste bokser die zich schuldig maakt aan een foul? Was Stribling zelf in Londen niet gediskwalificeerd omdat hij Carnera twee maal onder den gordel trof, en waren vele toeschouwers niet overtuigd dat die foulslagen opzettelijk waren toegebracht om aan een dreigende knock-out te ontkomen?

Desondanks vindt het Rotterdamsche blad dat ik boven reeds citeerde het „in-treurig dat iemand als Stribling gedwongen wordt uit te komen tegen menschen als Carnera"...

De joviale moordenaar.

Nadat het bovenstaande geschreven was kreeg ik verslagen onder de oogen van de match Diener—Carnera, gisteravond gehouden in de Albert Hall. Carnera won door interventie van den arbiter in de zesde ronde.

Hij had niets van een wildeman in zijn optreden, bokste zeer fair, was Diener behulpzaam met opstaan toen de Duitscher op een gegeven moment was uitgegleden en klopte zijn tegenstander af en toe bemoedigend op den schouder, aldus te kennen gevend dat hij, Carnera, het best met hem meende. Aan het einde van elke ronde sloeg de time-keeper zoo hard hij kon op de gong en Carnera's manager stond klaar met een stormfluit voor 't geval de reus weer met doofheid behept mocht blijken, maar al deze voorzorgsmaatregelen waren overbodig. Carnera, die tot ieders verwondering werkelijk voortreffelijk bokste, deed zich voor als een joviale, goedmoedige reus die voor zijn plezier optrad.

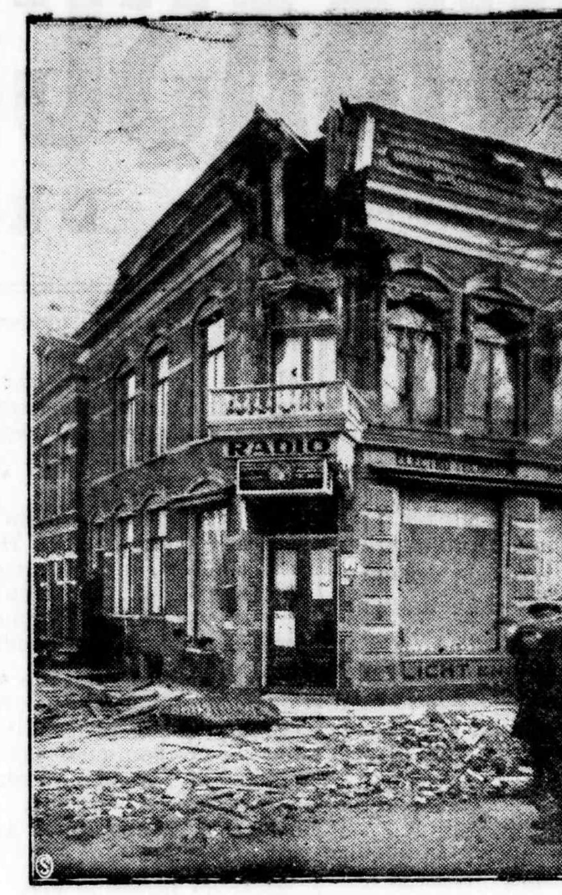
„Maar," zegt de reporter van de *Daily Mail*, „de grootste verrassing was, dat hij Diener niet kon vloeren. Het is onzin Carnera voor een „man-killer" te houden. Hij raakte Diener zoo hard en zoo vaak als hij wou met hooks, uppercuts en rechte stooten tegen kaak of ribben, maar de Duitscher bleef op de been, totdat de scheidsrechter in de zesde ronde een eind maakte aan het gevecht. Carnera heeft nog niet geleerd te stooten met zijn volle lichaamsgewicht erachter. Zijn punches zijn meer duwen dan felle slagen en dat hij won heeft hij aan zijn superieur boksen te danken".

Carnera is dus geen „man-killer"— geen doodslager en geen moordenaar. De Britsche Boxing Board zal iets anders moeten vinden om Dickson in de wielen te rijden.

TH.

PARIJS, 20 December.

De hevige Ketelontploffing te Groningen.

De woning aan het Winschoterdiep, die door het deksel van den gesprongen ketel zwaar is beschadigd.

Telegrammen hebben reeds mededeeling er van gedaan dat te Groningen, op 20 December, een ketelontploffing heeft plaats gehad. Wij lezen daarover in de *N.R.C.*:

Vanochtend ongeveer half-zes heeft bij de Bontebrug aan het Winschoterdiep te Groningen een hevige ontploffing plaats gehad, waarbij vermoedelijk vier menschen het leven hebben verloren, en die een geweldige ruïne in de omgeving heeft veroorzaakt.

De ketel van een sleepboot is met zulk een kracht uit elkaar gesprongen, dat er geen ruit in den omtrek heel is gebleven. De stukken van den ketel zijn over verren afstand weggeslingerd. Groote brokken van boot en ketel kwamen op de daken terecht.

Aan den Radesingel werd een groot gedeelte van den gevel van een winkel in radio-artikelen afgerukt. In de Musschengang werd een dame in haar huis getroffen; zij is met een gebroken been weggedragen.

Twee mannen, die op de boot aan het werk waren, werden gedood; hun zwaar verminkte lijken zijn op grooten afstand teruggevonden.

Door den druk werd de gasbuis bij de Bontebrug getroffen en stuk geslagen. Het uitstroomende gas vloog met een groote vlam in brand. De brug begon onmiddellijk te branden, doch de brandweer wist het vuur spoedig te blusschen.

De sleepboot, die de oorzaak is geweest van de ramp, had vijf schepen, geladen met steenkolen, op sleeptouw. De kapitein moest op den hoek van het Eemskanaal en het Winschoterdiep wachten voor een naderend schip.

Hij moest tegen den stroom op, en nu vermoedt men dat hij de stoomklep heeft vastgezet om meer stoom te houden. Dat werd hem noodlottig, toen de sleep moest wachten.

De ketel ontplofte met het verschrikkelijke gevolg, dat de boot op de plaats, waar de ketel stond, in alle richtingen uiteenspatte en in twee helften in het kanaal zonk.

Een der opvarenden werd over een 15 M. hoog pakhuis, de Groningsche graansilo, geslingerd en kwam terecht tegen het raam van een woning in de daarachter liggende Griffestraat. De ruit werd stukgeslagen, en het lijk kwam op de stoep terecht.

Een andere persoon van de boot werd geslingerd over drie huizen en kwam terecht, na over de binnenplaats van een vierde woning geslingerd te zijn, in de kamer van den heer Stuitje in de Veemarkstraat.

De vrouw en het kind van den kapitein, Jasper uit Leeuwarden, liggen vermoedelijk op den bodem van het kanaal.

De vrouw van schipper Koers, van een in de nabijheid liggende boot, werd, toen zij aan het roer stond, door een stuk ijzer getroffen en op slag gedood.

In de woningen rondom is de vernieling onbeschrijfelijk. Het ernstigst is getroffen de woning van den heer en mevrouw Elerie, wonende hoek Trompkade en Winschoterdiep.

Toen de ontploffing had plaats gegrepen, werden zij beiden, die nog te bed lagen, bedolven onder hout, steen en ijzer. Mevrouw Elerie werd ernstig aan het gelaat gewond en is in bedenkelijken toestand naar het ziekenhuis gebracht.

Het groote pakhuis van den heer J. L. Brinks, firma Pannenborg en Krings, is van binnen een ruïne geworden. De kozijnen zijn met de ruiten naar binnen geslagen en hebben alles, wat zich in het kantoor bevond, vernield,

Het huis van den heer A.H. Bont, hoek Veemarkstraat en Bontebrug, werd getroffen door een stuk ijzer van ongeveer 3 K.G., dat in de kamer werd rondgeslingerd en veel meubelen heeft vernield.

Beneden vloog een stuk ijzer van ongeveer 2 K.G. door de ruiten, vernielde de lamp en vloog het bed in, waar het vlak boven de hoofden der slapende menschen den muur trof.

Een schipper van een der schepen, die gesleept moesten worden, vertelde het volgende:

Ongeveer kwart over vijf lag de Onderneming met vijf kolenschepen op vollen stoom te wachten, totdat een ander schip door de brug was.

De sleepboot verminderde daarom vaart, hetgeen blijkbaar tot gevolg heeft gehad, dat de spanning in den ketel toenam. De machinist, die nog niet veel had gevaren, riep den kaptein toe, dat er iets niet in orde was; de stoom liep te hoog op, zeide hij. Voordat de kapitein iets kon antwoorden klonk een geweldige knal.

Allen, die op het schip waren, werden neergeslagen. Een tijdlang regende het steenkolen, stukken hout en ijzer. De sleepboot werd 15 M. omhoog gesmeten en kwam daarna met een plof weer in het water terecht.

Een groote vlam sloeg uit de machinekamer. Van de boot is niets meer te zien dan een stuk van het achterschip. Een stuk ijzer kwam terecht op een

Interieur van de woning nabij het Winschoterdiep, die het bij de ontploffing zwaar te verantwoorden heeft gehad.

---

zonder op: zij hing aan zijn horlogeketting."

Hij knikte en sprak nog zachter. „Uitstekend! — spreek er echter niet over als we uitstappen," fluisterde hij.

De wagen bracht ons tot op een kwart mijl van Fliman's End. Nadat wij waren uitgestapt, liepen wij over een veld en toen wij aan het strand kwamen volgden wij de kust tot bij de rotsen. Er waren verschillende grotten of nissen in die rotsen; de grot waarheen Bryce ons bracht lag op het Westen, uit de opening had men een ruim uitzicht langs de bochtige kust tot Kingshaven in de wazige verte. En binnen in die grot lagen verschillende hoopen drijfhout en zeewier, daarin gespoeld door de krachtige winden, die dikwijls van den Atlantischen Oceaan in het Kanaal bliezen.

„Daar heb ik de munt opgeraapt!" riep Bryce uit, wijzende naar een hoop zeewier achter in de grot. „Precies daar En kijk nu eens naar die voetsporen. Er zijn er een massa hier in de grot en ziet u wel zij gaan in een rechte lijn daarheen."

Cherry keek rond en scheen een idee te krijgen.

„Blijf jullie allen staan waar je bent," zeide hij „laat mij even rond gaan kijken."

Hij keerde terug op den weg, dien wij gekomen waren en ging daarna over een korten afstand weer op zijn schreden terug; vervolgens voegde hij zich weer bij Veller en mij.

„De voetstappen zijn daar duidelijk genoeg" zeide hij. „Ze zijn van een zwaren man met groote voeten die hier is gekomen ongeveer langs denzelfden weg als wij — van het einde van de laan over het veld. Dit echter interesseert mij niet bijzonder — wat ik wel gaarne wenschte te weten is waar zij heen gaan."

Hij wees naar de voetstappen die van af de grot Westwaarts liepen en terwijl hij er bij ons allen op aandrong om ter zijde daarvan te loopen begonnen wij met ze zeewaarts te volgen. Het zand was wit droog en vast zoodat de sporen zeer duidelijk waren. De man die ze gemaakt had was blijkbaar rechtstreeks met een bepaald doel naar een bepaald punt gegaan.

„Waar is de hoog-water lijn?" vroeg Cherry plotseling.

Veller wees een weinig vooruit.

„U zult zien waar die is zoodra we komen op de plaats waar het zand een andere kleur krijgt," antwoordde hij. „Op dit oogenblik op de helft van het strand."

„Precies — en we zullen zien dat die sporen hier plotseling eindigen, merkte Cherry op. „De man die hier langs kwam is meegenomen in een boot die volgens afspraak op dit punt kwam. Kijk daar eindigen zij."

Hij knikte bevestigend naar een stree op het strand die kenbaar was door hoopjes wier en allerlei rommel: dat was de hoog-water lijn.

„Ja, dat is het", merkte Cherry op. „Ik begrijp het nu — hij kwam hier aan en wachtte hier op de boot — nu, laten wij nog eens in de grot gaan kijken."

Wij gingen terug en keken daarin nog eens rond. Plotseling had ik het voorrecht iets te vinden: gelukkig was dat op een oogenblik dat Bryce, Pepita en Veller aan het eene einde der grot waren en Cherry en ik aan de andere zijde. Bij het zeewier en drijfhout, dat in de hoeken lag vond ik allerlei afval — menschen uit Kingshaven kwamen dikwijls langs de kust, picknickten daar en lieten verschillende dingen zooals couranten, flesschen en zoo voort achter. Ik vond daarbij een flesch die zeker niet kwam uit Kingshaven en liet die aan Cherry zien.

„Weer een aanwijzing," riep ik uit. „Dit behoorde ook aan oom Joseph!"

Cherry keek ongeloovig.

„De eene flesch heeft veel van een andere Ben. „Het is een gewone flesch..."

„En kijk eens naar het etiket!"

„Dit is de flesch, die oom Joseph in zijn tasch had — ik vertelde u dat ik haar op zijn verzoek daaruit haalde toen hij flauw viel nadat wij hem van den moord verteld hadden. Let eens op de eigenaardige naam op het etiket — daardoor herinner ik het mij."

„Ik zie het," zeide Cherry. „Zonderlinge namen dat is zeker. Zetterquist en Vanderpant, handelaren in wijn en sterke dranken St. Georgestreet E. Ja, — dat komt hier niet vandaan. Wij beginnen nu een beetje op de hoogte te komen van de gelegenheden die oom Joseph bezocht. Hij heeft iets uit te staan met Crippe, die handelaar is in scheepsartikelen in Old Gravel Lane, en hij koopt zijn sterken drank - of hij heeft die gekocht in St. George street daar dicht bij. Wij zullen daar een onderzoek moeten instellen. Maar intusschen...."

Hij gaf mij een wenk, stak de flesch in een zak van zijn overjas en zeide, terwijl hij naar de anderen stapte, dat wij terug zouden gaan. Op weg naar den wagen vermaande hij Bryce Ellingham en Pepita te zwijgen over hetgeen gevonden was en beloofde hun, dat als de tijd daar was om dat bekend te maken, zij dan de volle eer zouden hebben. Hij zond hen met Veller in den wagen weg; hij en ik wandelden door de laan naar huis.

„Ben", zeide hij, toen wij alleen waren, „ik begin nu sommige van oom Joseph's handelingen te begrijpen. Er is geen twijfel aan of hij ging, toen hij 's nachts jullie huis verliet, naar de grot. Daar dronk hij de rest van zijn cognac, daar liet hij het tien dollarstuk vallen en daar wachtte hij tot de boot hem kwam halen. Dat alles — het wachten op die bijzondere plek in ieder geval — doet een vooraf gemaakt plan veronderstellen tusschen oom Joseph en iemand hier in de buurt. Wie kan dat zijn? Die persoon moet op een zeker oogenblik — met hoog water, denk ik — bij Fliman's End zijn, op Woensdagmorgen, om oom Joseph en waarschijnlijk ook Sol Cousins mede te nemen. Hij nam oom Joseph mede, maar niet Cousins, want Cousins was zijn noodlot reeds tegemoet gegaan en om het leven gebracht. Een rare geschiedenis, niet waar, Ben? Zou je niet willen weten wie Cousins vermoordde en waarom? Hoe ook, ik moet een kijkje gaan nemen in de kamer bij jullie thuis, waarin oom Joseph heeft geslapen — of niet sliep, want ik denk, dat hij opzettelijk wakker bleef. Tusschen twee haakjes, slapen jij en je zuster vast? Want geen van beiden hebben jullie het heengaan van oom Joseph gehoord."

„Ik heb daaraan gedacht", antwoordde ik. „Ja, ik geloof dat wij beiden nog al vast slapen. En ziet u, wij sliepen geen van beiden dicht bij oom Joseph's kamer; wij slapen in een anderen vleugel. Er zijn twee trappen: hij kon langs beide naar beneden. Ik denk, dat hij midden in den nacht wegging, toen Keziah en ik vast sliepen."

„Nu, ik wil wel eens in zijn kamer rondkijken."

Keziah maakte er geen bezwaar tegen, dat wij naar boven gingen; ik liet hem in de slaapkamer en ging weer naar beneden. Ik was echter nauwelijks beneden, toen juffrouw Ellingham zich tot onze groote verwondering aanmeldde. Zij keek zeer ernstig en zij zeide, zonder eenige inleiding, dat zij wist, dat iemand van Scotland Yard bij ons was en dat zij hem dadelijk wenschte te spreken. Cherry kwam terug. „Ja?" vroeg hij. „Heeft u mij noodig?"

„Ja, ik heb u noodig. De zaak is, dat ik juist ontdekt heb, dat ik sinds Maandagmorgen bestolen ben — en van een ding van zeer groote waarde!"

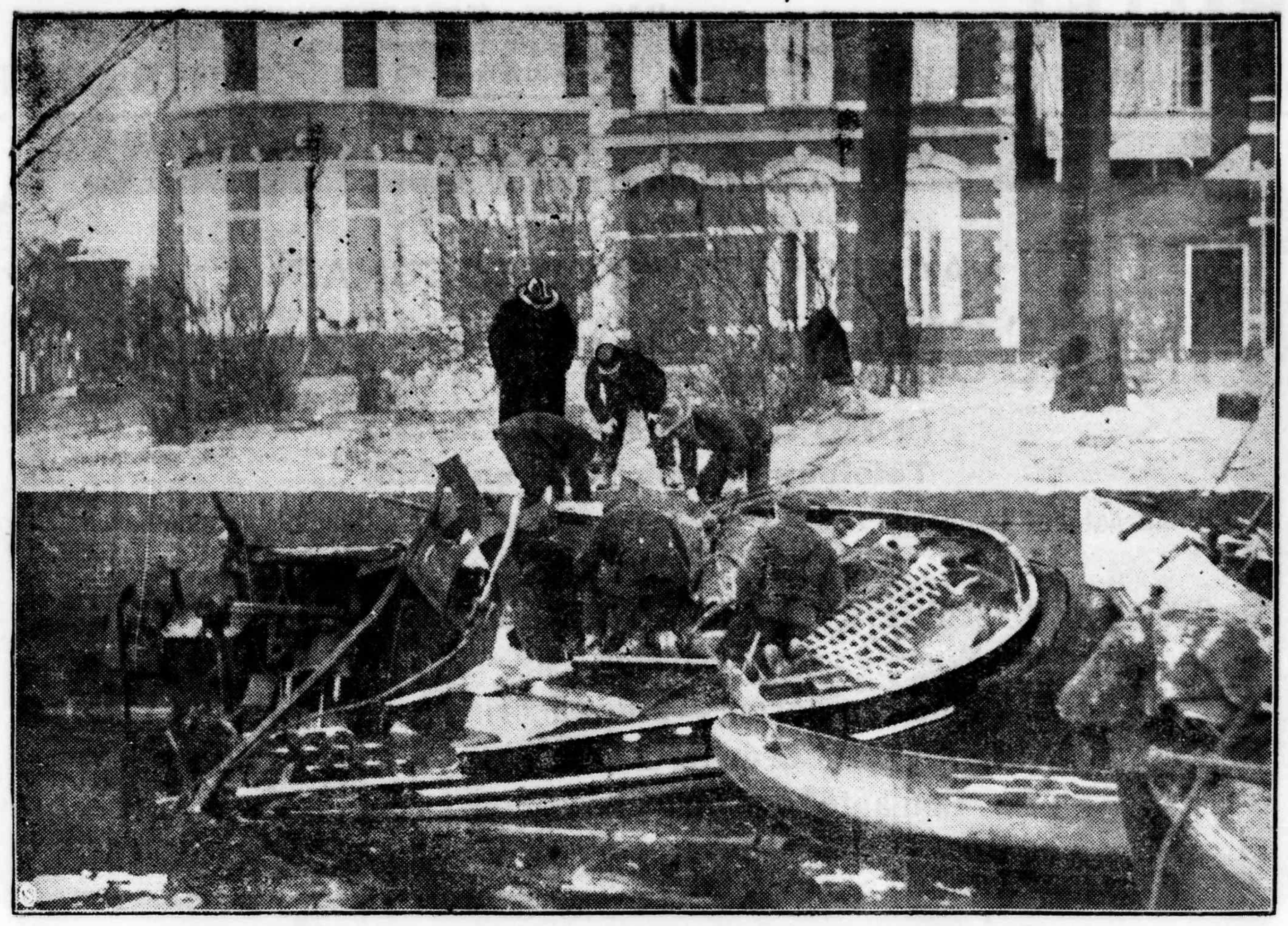
HOOFDSTUK VIII.

De Kang-he vaas.

„Ja?" herhaalde Cherry. „U is bestolen? — en van iets kostbaars? Hij toonde zich niet verbaasd. Hij scheen uiterlijk even onbewogen en onverschillig, alsof juffrouw Ellingham iets heel gewoons had gezegd. Hij ging tegenover haar zitten en nam haar scherp op. Ik merkte dadelijk, dat haar buitengewone persoonlijkheid hem trof, evenals dat bij mij het geval was geweest.

„Van zeer groote waarde", zeide juffrouw Ellingham. „Juffrouw Heckitt zal het mij zeker wel willen vergeven, als ik haar lastig val met mijn moeilijkheden — ongetwijfeld weet iedereen er reeds van ...."

(Wordt vervolgd.)

Wat er van de slee, boot over bleef!

Het deksel (500 kilo) van den te Groningen met zoo ernstige gevolgen in het Winschoterdiep ontploften ketel, zooals deze na de explosie 150 meter verder werd aangetroffen.

perceel in de Moeskersgang, waar de familie Kraak woonde.

Dit huis is nagenoeg geheel verwoest. Het ijzer is door het dak en den zolder in de huiskamer terecht gekomen. Het meubilair is grootendeels vernield. De familie, die te bed lag, is langs brandladders via het dak naar beneden gehaald. De heer Kraak en zijn vrouw zijn ernstig gewond.

De lijken van de vrouw en het kind van den kapitein zijn bij het lichten van de boot gevonden. Er zijn vijf dooden, te weten kapitein Jasper, zijn vrouw en kind, de machinist Ridderbos en vrouw Koerts.

NEDERLAND.

Ir. J. Lely, Directeur der M.U.Z.

De directeur der Haagsche Gemeentewerken ir. J. Lely is door den Raad van Bestuur der Maatschappij tot Uitvoering van Zuiderzeewerken (M.U.Z.) met ingang van 1 Maart a.s. benoemd tot directeur-hoofduitvoerder dier Maatschappij.

Naar aanleiding hiervan heeft de heer Lely met ingang van dien datum ontslag verzocht als directeur der gemeentewerken.

B. en W. stellen den Raad voor het gevraagde ontslag eervol te verleenen, onder dankbetuiging voor de vele en belangrijke diensten door ir. J. Lely aan de gemeente bewezen.

***

Ir. J. Lely, zoon van wijlen dr. C. Lely, is te Leiden geboren op 20 Januari 1880 en in 1904 tot civiel-ingenieur bevorderd aan de toenmalige Polytechnische school te Delft. Van 1904—1906 was hij tijdelijk adjunct-ingenieur in dienst van de Gemeente Den Haag; op 1 Mei 1906 ging hij over naar den Rijkswaterstaat als adjunct-ingenieur; op 1 Januari 1911 werd hij bevorderd tot ingenieur 3de klasse. In 1913 vertrok hij met verlof naar Indië, waar hij benoemd was tot eerstaanwezend ingenieur van Weg en Werken bij de Nederlandsch-Indische Spoorweg-Maatschappij.

Deze functie heeft hij tot 1 Januari 1918 vervuld. Toen keerde hij naar het Moederland terug waar hij op 1 Januari 1917 als ingenieur 2de klasse wederom bij den Rijkswaterstaat werkzaam werd gesteld. Met ingang van 1 Augustus 1918 werd hij benoemd tot directeur van Gemeentewerken te 's-Gravenhage, welk ambt hij thans, zooals is gemeld, gaat verwisselen voor dat van directeur-generaal van de Maatschappij tot uitvoering Zuiderzeewerken M. U. Z.

Onder zijn bewind is er vanwege den dienst van Gemeentewerken velerlei groot, nieuw werk tot stand gebracht en aangevat.

Men denke aan de talrijke verkeersverbeteringen in en om de stad, de doorbraken met den daaruit voortvloeienden aanleg van nieuwe straten, de doortrekking van den Bezuidenhoutschen en Benoordenhoutschen Weg en den weg langs den Koekamp, aan de uitgebreide saneeringswerken, aan de overkluizing van de Veenkade, den bouw van verschillende nieuwe bruggen, die werkzaamheden voor den aanleg van het verbindingskanaal tusschen de Loosduinsche Vaart en de Laakhaven, de voorbereiding van de plannen van de nieuwe Groente- en fruitmarkt, den aanleg van de tweede binnenhaven op Scheveningen enz.

Ook in het ontwerpen van uitbreidingsplannen en het samenstellen van talooze adviezen en rapporten, zooals over het Stadhuisvraagstuk, heeft ir. Lely de hand gehad.

De Gemeente verliest in hem een hooggewaardeerde kracht, aldus de *H. Ct.*

Magneetjes Trekken!

ADVERTENTIEN.

Stem van boven: „Zeg, hangt die mistletoe nu haast?"
Mary: „Ja, moeder — we eh zijn juist bezig hem te probeeren."
(London Opinion)

MOPPEN.

„Voor we trouwden, zei je, dat mijn kleinste wenschen zouden worden vervuld".
„Dat klopt. Ik zoek nog steeds naar een wensch, die klein genoeg is".

***

Cadena's zijn goed: in alle prijzen.

***

— Moet je hooren wat ik gisteren een pech gehad heb! Ik geef een rijksdaalder uit voor het concert, waar die nieuwe pianist optreedt, over wien ze in de kranten zoo'n drukte maken. En wat blijkt? Dat het dezelfde kerel is die boven me woont, tegen wien ik bij de politie een aanklacht heb ingediend, omdat hij nacht en dag op de piano trommelt.
Inderdaad, je moet maar pech hebben!

***

Die 'n Cadena niet waardeert, is 't goede niet weert.

***

De vrouw van den professor komt in de studeerkamer van haar man met de mededeeling:
— Heb je 't al gehoord, dat je collega Kras vanochtend vroeg is overleden?
Waarop de professor antwoordt:
— Daar sta ik versteld van. Die man is toch zoo vergeetachtig. Gisteren sprak ik hem nog en toen heeft hij mij geen woord er van gezegd!

***

Altijd in stemming met 'n Cadena.

***

Dokter: Uw man moet absolute rust hebben; hier is een slaapmiddel.
Vrouw: Wanneer moet hij het innemen?
Dokter: Hij niet, u moet het zelf innemen.
(Everybody Weekly London)